Elegant-Tidning 1810

Förord till den elektroniska utgåvan

Denna tidning som enbara gavs ut under 1910 har digitaliserats för Stadskällan av Stockholms Stadsarkiv och anpassats för Projekt Runeberg i januari 2013 av Ralph E.

ELEGANT-TIDNING

N:o 1.

Lördagen den 7 Juli 1810.

HYMN TILL KÄRLEKEN.

Kärlek, Kärlek! Ack! din låga Smälter lifvet till en dröm. Hvarje klagan, hvarje plåga Flyter hän uti din ström, Hvilkens våg till hjertat drifves, Närer rosen, som der trifves, Skaparns ros: *Mig ej förglöm.*

Hör! Ack hör! från skogens toppar, Hur din anda strömmar ner, Ner till rosens röda knoppar, Dem du mot dig flämta ser, Ifrån hvilka morgondagen Säkert lånar purpurdragen, Som den *först* på himlen ter.

Lyssna till i rosenhäcken Fläckten utaf Kärleken! Hör! Ack hör! i denna bäcken, Hur det himlaordet: *"Vän"* Flyter sorlande till stranden, Då, i spridda tårar, landen Flämta samma ord igen.

I förening dina krafter Flödat ned i flickans sköt. Liljans snö och Purpurus safter På dess kind du sammangöt. Ifrån ljusets brunnar nöjet, Ifrån munnens portar löjet I det sköna *Hela* flöt.

Här vid dessa barmens vågor, Hvita, svälda af begär, Som förrinna uti frågor: Om ej svallet himmelskt är? Här du myser, lik Najaden, Hvilken, skämtande i baden, Mot de hvita former ler.

Än, ur nattens små Demanter, Flämtar du, i ljuset mild; Än, ur molnens svarta kanter, Strömmar du, men hemsk och vild. Uti allt ditt väsen blandas: Månan, Solar, Stjernor andas I hvar rörelse din bild.

Chaos i förbund med töcknen Låg i Tidens första år. Men du såg — och ljus är öcknen: Men du kom — och verlden går. Nattens hviskande Demoner, Luftens skära, klara toner: Allt af dig sin stämma får.

Kärlek, Kärlek! Skogens grenar, Purpurfärgen, rosens brud,

Vindens sång och bergens stenar Lyda evigt dina bud. Du är Menskans alla öden: Du är lifvet: Du är döden: Du är allt; ty Du är Gud.

——

MORGONEN I PARIS.

(Författadt i början af detta år)

Hvem som i Paris ville tala om morgon, utan att nitrmare bestämma tideu eller stället i staden, skulle ungefär göra sig lika-så begriplig, som den, hvilken ville uppge en orts geografiska längd, utan att tillika bifoga, om han drar första meridian genom Greenvich, Paris eller ön Ferro; eller som den, hvilken talade om grader af värma och köld, och ej sade, om han be* räknar dem, efter Reaumur, Delisle, Fahrenhcit „eller Leche» ▼aiier, en ännu lefvande mekanikus, som, för att också skaffa sig ett namn, ökt de redan öfveriiödiga skalornas antal med en ny. Kär d*n, c«ih Iw tv ni^ml

St.^facquef, ömkar sin granne god morgon, så bjuda iuvånarne i Chauuee d'Autin hvarandra god natt; och, under det man här sitter vid frukostbordet, gör man dvr redan anstalt till aftonmåltiden. Ja till och med invånaine i ett och samma hus äro hvarw andras verkliga antipoder; när solen går opp i femte och sjette våningen, så börjar hon redan g*i ned i den första. Tre eller fyra trappor göra här en skillnad af några tusen mil, och under det den unga herrn stiger ur sin vagn, för att hvila efter ett yppigt nattsvärmeri , så sliter »ig den idogc handtverkarn ur sömnens armar, för att, om möjligt, på dagen förtjena sa mycket åt sig öch sin talrika familj, som kusken hos hans grai>» ne några våningar lägre ned förledtu natt af ledsnad förtärt i vin och blåavin.

Vindens sång och bergens stenar Lyda evigt dina bud. Du är Menskans alla öden: Du är lifvet: Du är döden: Du är allt; ty Du är Gud.

——

MORGONEN I PARIS.

(Författadt i början af detta år)

Hvem som i Paris ville tala om morgon, utan att nitrmare bestämma tideu eller stället i staden, skulle ungefär göra sig lika-så begriplig, som den, hvilken ville uppge en orts geografiska längd, utan att tillika bifoga, om han drar första meridian genom Greenvich, Paris eller ön Ferro; eller som den, hvilken talade om grader af värma och köld, och ej sade, om han be* räknar dem, efter Reaumur, Delisle, Fahrenhcit „eller Leche» ▼aiier, en ännu lefvande mekanikus, som, för att också skaffa sig ett namn, ökt de redan öfveriiödiga skalornas antal med en ny. Kär d*n, c«ih Iw tv ni^ml

St.^facquef, ömkar sin granne god morgon, så bjuda iuvånarne i Chauuee d'Autin hvarandra god natt; och, under det man här sitter vid frukostbordet, gör man dvr redan anstalt till aftonmåltiden. Ja till och med invånaine i ett och samma hus äro hvarw andras verkliga antipoder; när solen går opp i femte och sjette våningen, så börjar hon redan g*i ned i den första. Tre eller fyra trappor göra här en skillnad af några tusen mil, och under det den unga herrn stiger ur sin vagn, för att hvila efter ett yppigt nattsvärmeri , så sliter »ig den idogc handtverkarn ur sömnens armar, för att, om möjligt, på dagen förtjena sa mycket åt sig öch sin talrika familj, som kusken hos hans grai>» ne några våningar lägre ned förledtu natt af ledsnad förtärt i vin och blåavin.När böljar då egentligen morgonen i P^ris, och när sluear den? vore således en fråga, som väl också engjng förtjente att bli uppgifven af vår tids många instituter och sällskaper, som ställa ut frågor åfver allahanda ting, och betala svaren med guld. Mindre hufvudbry skulle denna prisfråga åtminstone kosta, än den undersökningtn: om Fransyrka nationen kunde kallat lättsinnig, hvilken man nyligen afdömt. For min del börjar j;.g min morgon klockan sex, och hvem som har lust vid denna tid, eller som man här skulle säga, otid, att ined mig göra en spasscr-gåug genom gatorna, han tage sin ^taf och iölje mig.

Jag har redan förut talt om de tre fårstäderna, som till större delen bebos af manufakturistcr, handtverkare och konstnärer, hvilka först vakna. I detta afseende efterger dem föga gatan St.Denis, ehuru hon ligger midt i staden; ty här börjar det både sommar och vinter, att bli liiligt före dagens anbrotr. Hela berg af legumer, frukter, fiskar,

fjäderfä och lilsmcdel uppstaplas efterhand; månglerskornn i stånden, under det de iordningställa sitt kram, förnöja sig med samtal i en egen dialekt, hvilka snart genom nSgrn vinfl.ickor fcli s* hefsign , och or<?en s5 oarti-

kulerade, att den oinvigde ej kan förstå det minsta deraf. Samtalet, eller snarare skriket, angår varuprisen, gårdagsaftonens nöjen, deras grofva amourettcr, stundom också något litet politik; men isynnerhet lotteriet, hvilket ibland den blinda hopen finner •ett oerhördt antal anhängare. Man berättar drömmar och drömmar uttydas, och det måste vara underligt nog, om icke resultatet åtminstone ginge ut på en Amb eller Tern, på hvilka man beslutar göra insats, så snart bara dagen bräcker och den sjusofvarn Collektören öppnar kontoret; om vinst år man nog säker, såvida drömboken blott är riktig. Allt afgöres med en dundrande Basröst, och man tycks här icke känna eller frukta någon lyssnare, och ingen polis vågar hår skörda lagrar. (Fortsättn. e. a. g.)

Onsdagen den 11 Julii, utgifves N:o 2.

Upsala, tryckt hos Stenhammar och Palmblad,
Kongl. Akad. Boktryckare.

När böljar då egentligen morgonen i P^ris, och när sluear den? vore således en fråga, som väl också engjng förtjente att bli uppgifven af vår tids många instituter och sällskaper, som ställa ut frågor åfver allahanda ting, och betala svaren med guld. Mindre hufvudbry skulle denna prisfråga åtminstone kosta, än den undersökningtn: om Fransyrka nationen kunde kallat lättsinnig, hvilken man nyligen afdömt. For min del börjar j;.g min morgon klockan sex, och hvem som har lust vid denna tid, eller som man här skulle säga, otid, att ined mig göra en spasscr-gåug genom gatorna, han tage sin ^taf och iölje mig.

Jag har redan förut talt om de tre fårstäderna, som till större delen bebos af manufakturistcr, handtverkare och konstnärer, hvilka först vakna. I detta afseende efterger dem föga gatan St.Denis, ehuru hon ligger midt i staden; ty här börjar det både sommar och vinter, att bli liiligt före dagens anbrotr. Hela berg af legumer, frukter, fiskar,
fjäderfä och lilsmcdel uppstaplas efterhand; månglerskornn i stånden, under det de iordningställa sitt kram, förnöja sig med samtal i en egen dialekt, hvilka snart genom nSgrn vinfl.ickor fcli s* hefsign , och or<?en s5 oarti-

kulerade, att den oinvigde ej kan förstå det minsta deraf. Samtalet, eller snarare skriket, angår varuprisen, gårdagsaftonens nöjen, deras grofva amourettcr, stundom också något litet politik; men isynnerhet lotteriet, hvilket ibland den blinda hopen finner •ett oerhördt antal anhängare. Man berättar drömmar och drömmar uttydas, och det måste vara underligt nog, om icke resultatet åtminstone ginge ut på en Amb eller Tern, på hvilka man beslutar göra insats, så snart bara dagen bräcker och den sjusofvarn Collektören öppnar kontoret; om vinst år man nog säker, såvida drömboken blott är riktig. Allt afgöres med en dundrande Basröst, och man tycks här icke känna eller frukta någon lyssnare, och ingen polis vågar hår skörda lagrar. (Fortsättn. e. a. g.)

Onsdagen den 11 Julii, utgifves N:o 2.

Upsala, tryckt hos Stenhammar och Palmblad,
Kongl. Akad. Boktryckare.

ELEGANT - TIDNING

N:o 2.

Onsdagen den ii Juli iS'o.
(FortsSttn. frin N:o i.)

Under det rörelse och lif småningom börjn sprida sig ifräu porten St Dtnis ända till Salugången: under det Kryddkrämaren, i nattmossa och to/flor, gäspande öppnar sin bod, Vården i sitt tillstängda Värdshus varsamt och utan vittnen uppblandar det fradgande vinet med det saktmodiga vattnet, och Bagarfrun, andäktigt sjungande sin morgonpsalm, vid sin förreglade dörr noggrannt utsöker det bröd, som Polisen skall väg»: under det skimret från smedjorna, likt ett Norrsken, belyser de riHgrän-sande" fiusenT" och tofgängnrens sTeg smJnTtigom OfverTJucf.iii af vngnarnes dan; under ailt detta herrskar ännu natt af djup tystnad på sidogatorne, hvarest kattorue, annars lätt skrämde vid minsta rörelse, uppstämma sina khigande Elegier. ttlott här och der i något dammigt köks/> eller stall-fensrcr flämtar cn matt lampa; en portvaktare, sömnlös af ålderdomen, öppn&r huspor* ten och visar sig med qvastcn för att sopa rennstencn samt vidt omkring utbreda en Stygisk atmosfe'r. l'a en ännu stängd port eller boddörr i ett litet hus klappar någon haudtverksgesäll; — ty desse sofva merändels i förstäderna i egna, rymliga salar, der ofta 30 till 40 sängar stå bredevid hvarandra men han klappar sakta, ty han vill blott väcka mästaren, icke hans hustru och .barn, väl vetande, att Mndame ej år någon vän af morgon*rodnan,' och att den lilla familjen ej kan vakna sent nog for att icke falla sig sjelf besvårlig.

Men hvilket stoj höres på Rue Basst du Rempari? — en tom vedkärra och en hyrvagn hafva vid Magdalena Kyrkan kört emot hvarannan: ingen vill vika; Skaren svär, han kan ej; kusken vill icke, einedan kärran är utan lass, men han sjelf har, säger han, cn Damc i vagnen, hvilken man, om det ock endast vore för hennes kön skull, är skyldig aktning. Man trä'er, man utöser jmädelser och eder;» hvar och en ropar på vittnen, och i cn hast slutar sig cn krets omkring båda stridshjeltarne. Åkarne söka med piskan beskiifva dtu vinkel, som båda åkdonen bart göra för att ej störa tillsamman: man ordvcxlar å ömse sidor med mycken hetta, ingen tänker likväl på att hjclpa vag-narne ifrån hvarandra och göra gafan fri. Under ifren af samtalet förlorar sig D-men bland trängseln, smyger sig undan i ett nyligen öppnadt Kaffehus på Boulevarden och låter den obetalta kusken förfäkta sitt köns ära, så länge 1i«jh finner för godt.

Bkk och med insjunkna ögon begår hon en kopp K^flc. "På minuten1' svarar den iilla uppassaren och springer ut för att ställa sitt hår och sin klädning i ordning,— ry hau ikulle vara o* lycklig,om han ej, i en ung. skön Dams ögon visade sig som ea hygglig gosse —, för att sedan blåsa upp eld och bränna Kafle-bönorna. Så snart han urgått begynner vår äfventyrerska att undersöka sin ridicnl», hvilken en hederlig Herre riktat, och finner deruti, urom hv^d hon sjelf ditlagt, — d. ä. en näsduk, några schillingar och cn Tome af en Roman, hennes gårdagsledure,— tvenne Riksdalrar, ett trettio • schillingsstycke, bestämdt att dermed betala hyrvagnen, etr par Silkesvantar och en strut Conftkr. Ehuru ej synnerligt nöjd med första artikeln af detta fynd, beslutar hon dock, att, innan hon går hem, köpa sig en ny Modhatt föc

34 Livrés; ty hvad som felas i hennes kassa, skall väl Mod-kråmerskaa Mudame L. luua henne, som råte väl ciindrar sig, attden grundsattsen : Sorj ej for morgondagen F jinnn alJrig ångrat skônheter i de första tjugu åren af deras lefnad.

"På minufen min nådiga, på minuten" svarar gossen i hvrtt förkläde, hvira strumpor och hvitt pudradt hår, återigen, då hon efter en god halftimmes förlopp for andra gången ropar på Kaffet, men då man ännu hör Kaffcbrännaren smattra, sä framtager hon sin Roman,- för att emedlertid lisa några kapitel. Redan har hjeltcn farit vi Jr och bredt omkring, genomgått tusen åfventyr, och ändå kommer icke den efterlängtade kannan. Ändtcligen springer gossen ur köket, och i ett språng hoppar han genom rummet till dörren åt gatan, under de orden : "min Fru, Kaffe: år strax färdigt, det felas bi ra grädda!'* Lyckligtvis har nyss en gråddhustru packat af sin åsna och satt sig i närmaste gathörn. Rundt omkring henne stå lolf till ftmjon bleckkannor, som fordom voto hvita, men nu äro sv;.rra. Föröfrigt äro de alla fyllda af den mest färska och sköna grädda, som aftonen förut blifvit sammanvispad af stärkelsemjöl, falj, vatten och något litet oförfalskad mjölk; häraf låter gossen imära år sig så mycket, som han för dageo tror sig behöfva, och frambär sedermera Knffét. ' -------,| ,

Under det hon år sysselsatt med att dricka sitt RafTe samt deruti doppa en hvetescmla, inkommer en Yngling om 18 år, men som redan tyckes lelvat i 38, och begår, darrande af köld, ett glas Likör, hvilket han strax betalar. Knappt har han druckit hälften, så hör man fåltmusiken af ett öfver Boulevarden tågande Grenadier-Regimente,

som marscherar åt Spanien. ”Ah, se der äro de!-’ ropar han och springer till fenstiet för att än en gång se sin Kusin, hvilken, såsom han säger, år Lieutenant vid detta Regimente. Nyfikenheten liknar gäspningen: hon smittar. Äfven vårt unga fruntimmer går till fenstret, och brundrar med fremlingen Officerarnes ‘ vackra Uniform, Tropparnes krigiska utseende, den förträffliga Musiken 0. s, v, ’’Der är han, der 2chan!*’ ropar denne, pektfnde med fingren pS en Yngling, och, som en pil, springer han ut igtnom dorren. Den sköna förundrar sig, att sn Hykfingen skynda förbi den utviiade Officeraren samt vika af i ett gathörn; men heunes förundran förvandlar sig snart i förskräckelse, då hon vänder sig om och saknar sin ridi-eule, hvilken den unga Herrn tillika med Näsduk, Silkesvantar, Confekt och den tilltänkta Modhatten stuckit hos sig bakom hennes rygg, och icke lemnat henne något annat öfrigt ån den lärorika Romanen, som KafFe'hus - vården, efter många böner, försäkringar och tårar, slutligen låter beqvåma sig’ alt behålla i pant för det förtärda Kaifct. (Slutet följer e. a. g.)

MUSIK,

K«mmar • Musicus Hermbstedt höll i förleden Januari Månad en Konsert i Wcimar, hvarest han visade den högsta skicklighet på klarinetten. Hans renhet vid uttrycket af tonerna sö-kes förgåfves. Klarinettens vanliga gråns år fyr-struket A, men Hermbstedt steg i en Triol- Passage staccato ända till fem-strukit C, det högsta på forte-Piano, utan att 'blifva obehaglig eller falsk. Instrumentets brister, nemligen ilera toner, som äro af Naturen stötande, har han genom nya anbragta klaffiir af-hjelpr. Hans ron år i alla modificationer lika behaglig i Pia• nissimo som i Fortissimn, i det aldrahögsia som i det aldralåg-sta. Derföre har man också orsak, att anse honom, såsom den enda ibiand alla klarinettister i Tyskland.

Lärdagen den 14 Juli utgifves N:o 3.

Upsala, tryckt hos Stewhammah och Pa'Lmblad, ILongl. Ak ad. Boktryckare.ELEGANT- T I D,N I N G

N:o 3.

Lördagen den 14 Juli igio. morgonen I PARIS.

(Fortsättn. och slat frln N:o t.)

Men under det vi uppehållit oss i kailehuset, har redaa balfva Paris blifvit lefvande. Redan ljuda vattenkårrorna, dels dragna af en häst, dels af ea handfast Auvergnat, — som ofta säljer för tretusen Livres vatten om aret; — redan iro alla gathörn och torg fulla af skopiitsare, birare och vedsågare; re* dan ser man, genom fenstrea i första våningen, bokbindaren lägga sista handen vid ett band, som han redan för tre månader sedaa på sin parole d'honneur lofvat fSrdigt; skriddaren fästa in knappar, som af en väderpust nästa dag blåsa borr, och i hast hoprafsa aågra »ömmar, hvaremellan solen inom tre dar ofelbart skall skina in ; och skomakarn till ett par stöflor välja ut en god och •n dålig sula; den sista, emedan den kostar honom så godt som ingen ting och snart går sönder; den förra, på det hans kund ej må ha orsak att klaga och öfverge honom.

Redan trafvar frisören skyndsamt genom gatorna, för att klippa någon, som för en timma sedan rest bort. I bråd« skan stöter ban på en kål - bärare, och vid det oförmodade mötet byta bådas klîder om färg. Ur hvar och en köpmansbod eller kramlåda stiger en bodgosse med en rörlig trappa, för att pryda dörren med skåde-varor, och fasthåfia en anslags-sedel, der prål-lystnad och okunnighet, och cj sällan båda pi en gång, för-cvigat sig. Hvar och en handlande later gerna skylten förord» om sin redlighet, ty alla drifva hår sitt handtverk en conscient» (samvetsgrant). Men om t. ex. någon klådeshandlare, som förtr detta motto, i sin mörka bod ger ut ett af mal sönderskurit tygstycke för ett förträffligt, om pasiejbagarn försäkrar sig nyss ha tagit sin åtta dagars gamla tårta ur ugnen, eller apothe-knren säljer barken af körsbärsträd för cbina, eller möbelhandlarn sina med uli stoppade stolar för tagelstolar» eller juveleraren en ring, som är vård 500 Livrés, för 3000 ; sa följer deraf för ingén del, att detta folk ej har något samvete. Det år med menskliga dygder som med sjukdomar: man lår först känna «fem efter döden; de senare genom likets öppning, de förra genom liktalet, en slags moralisk sektion, hvarvid ej blott den aflidnes samvete, utan ock en mängd andra förträffliga egenskaper komma i dagen, hvarpa svårligen någon menniska förut tänkt eller sökt hos den saligen döda.

Om folkträngseln pä gatorna eftermiddagen år mera synbar, sä år den på morgonstunden långt mera hårbar. .

Många tusen Ännu omättade strupar — skorstensfejaren och fiskgumman, skår-sliparn och ostmadamen» vatten-bärarn och Jumpsamlerskan, potatis- såljarn och blomster-flickan, — skrika alla oupphörligt, och hvar och en söker vinna uppmärksamhet genom gräsligheten af «in röst. Men ingen har deri hunnit så långt, som gumman. hvilken med ljud, som likna gnisslandet af väderflaggan, utbjuder sin bladtunna, strutformiga Confekt. Också strömmar en mängd barnflickor dit fiån alla sidor; och äfven en ung man köper en hand full, och vill dermed smyga sig in i nästa hus. Men oförmodadt springa tva armstarka karlar fram, fatta honom »ed de orden: nNcl, åndtligen ha vi dig fatt! i' kragen, oci» släpa honom till nästa polis-kommissarie.

Man förundre sig ej öfver denna händelser den år *n af äecb, som här tilldra sig alla dar. Den häktade år en genom-drifven tjuf, son» redan långe blifvit efterspejad af polijen. Hes kommissarien undersökas hans fickor, som förvara sista nattens byten: en liten neetssaire af guld, en snusdosa och en ridicule, som innehåller: en näsduk, omkring 14 Livrés i pengar, ett par silkesvantar och en Confekt-strut; ty denna unga gubbe Sr ingen annan ån den, som på kaffe huset bestal vSr Sköna. Man fråntager honom allt, och låter honom blott behälla socker varorna, för att försöttma den resa, som han nästa morgon kommer atc företa till galererna.

VAST O.

DS Kejsar Carl V. ar 1535 hade öfverscglat till Tunis, för att besegra den trotsiga sjöröfvaren Barbarossa, öfverIcinuadc han befålet till lands åt Marchese det Vasto.

Denne uppstållde håren i slagtordning, antog sjelf anförandet af förtropparna, och ställde Carl i midten.

Den eldige Carl, brinnande af begär, att angripa den för* hatliga fienden, dröjde ef der furan visade srg, till V.-istos förvS-ning, i spetsen af håren.

Vasto teg. Men da Carl frågade: ''Vasto, skola vi segra i dag?” — svarade han: ”Nej.'*

''Hvarför icke?'' frågade Carl förskräckt.

’Emedan oordning herrskar i håren >*’ svarade Vasto.

’'Hvar? Hvar?v ropade Carl med vrede. "Har jag da ej gifvit Er makt, att utdela straff, hvar, och öfver hvem Ni vill?*'

"Da måste jag börja med Ers Majestet sjelfj'' blef Vastos svar.

Carl besinnade sig, log, vände om sin häst utan att svara, och red tillbaka I centern.Frtrou, Voltaires plågoande, hade en gang med myckea bitterhet angripit hans Merope. Men detta sorgespel blef snart med mycket bifall uppfördt: Voltaire utgaf en präktig upplaga deraf, och lät gravera pi titelbladet en åsna, som gnagde ett lagerträd. I nästa häfte af sin journal återkallade Freron till en del sina kritiker, berömde upplagan som ganska skon, ock bifogade, sedan han nämnt titeln, de orden: med författarens portrdl. Voltaire hastade att inköpa hela upplagan och lät genast bränna opp alla exemplaren.

Som bekant, var Fox alltid fördjupad i skuld. Lord Sidney yttrade under en session: Fox Xr alltid pH benen. Naturligtvis, •varade han, ty judarne ha ej engång lemnat mig en stol att sitta pä.

Da Hare, — en man, som ej mindre än denne var oroad af björnar, — en dag intog frukost hos Fox, sanlade sig en mängd kreditorer pl gården. ''Mine Herrar," ropade Fox ut genom fenstret, gån Ni i dag på rSf- eller har-jagt? (Hart har i Engelskan samma bemärkelse som i Svenskan, och Fox betyderRåf).

Fru Staël, författarinnan till Corinna, ett verk, som hör till tidehvarfvets yppersta produkter, uppehöll sig vintern 1808 i Wien, der alla hyllade hennes öfverlägscnbet , hennes snille, och bildade en lysande krets kring denna genialiska fru. Deribland befann sig äfven den qvicke Försten af Ligne. Då han inträdde på värdshuset Svanen, der fru Staël vid sin aukomst till staden tagit logis, betygade hon sitt missnöje, att ej i en anständigara boning kunna emotta honom, men erhöll det artiga svaret: När inan kommer till Corinna, är m«n alltid på Parnassen.

Onsdagen den 18 Juli utgifves N:o 4.ELEGANT-TIDNING

N:o 4.

Onsdagen den iS Juli i8'0* Några anmärkningar i anledning af den Ny#

Handbokens utgifvande*

Riksens Stånders beslut, att låta utgifva en ny och förbättrad Handbok har gifvit mig anledning att väcka och fästa Vederbörandcs uppmärksamhet på behofvet och vigten af en, med skicklighet och kännedom af Kyrk-musikens fordringar, ut* arbetad messa. För flera år tillbaka sammanskref jag den så kal* iade Svenska Messan till bruk för tjenstgörande vid högtidligheter i Kongl. Slotts • Kyrkan. Den har sedermera af en annan igenom trycket utgifvits. Redan då ansåg jag densamma ej äga nog värde att förtjena Publidte, och omständigheter nödga mig nu, — hvilket skonsamheten för dess Utgifvare i andra fall skulle förbjoda, — att offentligen förklara den för alldeles oduglig, sa* som blott ett hastverk; hvarmed min afsigt endast var, att af* hjelpa ögonblickets bchof; och då jag ej kan undgå att yttra min förundran deröfver, att ej någon annan, kanhända antingen för personligt intresse skull eller i saknad af insigter, icke långt för detta gjort denna förklaring, vill jag tillägga den önskan, att detta odugliga arbete ej måtte missbrukas, det vill säga, plagieras in i den nya handboken, till oersättlig skada för den yttre Guds-tjenstens högtidlighet, der sångens fullkomlighet år af så mycken vigt och inilytabde, att väcka och underhålla andaktens känsla. Till bevis på hvad jag anfört, må det tillåtas mig att endast an-niarka följande Tvenne fel: i:rao. År början alldeles oriktig. EnJigt Kyrk-musikens reglor far ej någon upphöjd ton förekomma deruti. Scalan bör vara diatonisk. Våra gamla Musik -Aukto* rer skrefvo ej sin musik såsom vi numera bruka det, utan, om tonen var authenrisk eller plagalisk, skref en del, för att bestämma tonen, noter tecknade framför Musikaliska stycket; an* dra utmärkte tonen med punkter eller streck; äfvenledes finnas beteckningar med tver-skrefna noter. a:do. O Guds Lamb &c. &c. sjunges på de ilesta ställen i Sverige, såsom det står tryckt i Nya

gis a h

Svenska Messan, nemligen ——;——-; och detta är all-

O Guds Lamb

deles falskt; ty noten g, som star framför a i de äldsta tryckta Mess-böcker, var ämnad att bestämma tonen, men ingalunda indicera att Psalmen skulle börja dcrmed. Organister och Cantorer ha sedermera omskapat noten g till gis, ehuruväl på ilcra ställen denna Psalm sjunges ganska riktigt af Svenska Allmänheten i trötts af alla tryckta böcker. Organister och Cantorer, eller hvad titlar sådane kunnat förvärfva sig. Till vidare upplysning kan låsas det, som finnes anfördt på 7:de sidan I7:de raden af min ut-gifna Choral-bok. Sådan som beskaffenheten är med nyss anförda Psalm, så år förhållandet hela messan igenom. Vill man få ett begrepp om de Gamlas styl i Musiken , kan man jemföra melodien qå Psalmen isa i de gamla Psalmböckerna med den, som jag dcdacerat från Forntidens method i min utgifna Choral-bok.

Skulle nu någon göra den invändningen r när man så långe umburit riktighet i denna del af Musiken, kan man äfven för följande tider hjelpa sig fram densamma förutan, så finner hvarje tänkande, att inkast af denna halt höra till okunnighetens in« »kränkning eller illviljans ensidighet, och hvarken behöfva eller fiirtjena någon vederläggning. Påstår man åter, att en sång-me-thod, som genom framskridande års vana Vunnit en ärevördig bur*-skap, ej så lått utttänges af en förändrad, så är Äfven denna ol> jcktion genast hifven vid minsta efrersinnande och erfarenhetens vitsord. Den förra säger oss att förvårfvandet af den skicklighet', som beror på menskliga natur-organernas riktning, år ytterst IStt och obehmdrad, sä snart den kunskapr som skall inhämtas, Aren» lig med dessa organers beskaffenhet och icke strider uiot naturen. Det scdnare finna vi vid våra allmänna Gudstjenster, der naturens enkla riktighet så ofta segrar öfver konstens smaklösa bemödanden, art förvrida den.

Jag har med anledning hSraf och med hänseende till den nya Psalmbok, som äfvenledes skall utgifvas, hos Vederbörande yttrat mina tankar> men blifvit afvist n?ed likgiltighet. Detta förundrar mig sa mycket mer, som den uppmärksamhet jag i flere år lemnat åt Kyrk-musik, borde inses vara fullkomligt bevisad genom min utgifna Choral-bok. Jag hade äfven trott, att den erfarenhet jag redan från miua unga år förvärfvat, såväl af de ovillkorlige fordringarne af fullkomlig Kyrk-musik, som af de oredor, dem jag öfvervarir viti införandet af nya

Psalmböcker i Tyskland, skulle möjligtvis kunna tjena till någon rättelse i fall jag hördes. Men fiuktansvårdt torde igenom en oförlåtlig likgilltighet både melodier och deras arrangering komma att förfuskas, likasom för hundrade år tillbaka; då Svedberg, som ut-gaf Svenska Psalmboken, blef utfattig, men musikaliska parve-nuerna skördade belöningen.

Jag har vid genomläsandet af våra Gamla Kyrk-böcker funnit den hypothesen äga stor sannolikhet, att Doktor Luther är författare till Svenska Messan, ehuru Olaus Petri bär namnet der-före. En vidlöftigare utveckling af denna ide medgifver ej tillfället; men man behöfver ej aga stors musikaliska kunskaper, föcatt j vid jemfårandet af sången i Svenska Messan med Luthers Psalm • melodier, hvilkas beundransvärda förträfflighet är afgjord, finna en och samma anda och själ herrska deruti. Jag har gif-vit mig all möda att uppspana någon tryckt messebok från den tiden, eller blott något manuskript, men förgåfves. Not-tryckeri fanns på den tiden ej i Sverige, och Monopolier voro då okända i Musiken. Skulle i något Bibliothek eller Arkif finnas en sådan bok eller handskrift, så försvunne all gissning, och vi skulle säkert erhålla en fullkomligare messa, ån någon af närvarande tids Musici mäktar åstadkomma, och helt och hållet fri från alla de tillkomna oriktigheter, hvaraf den Lutherska sångens renhet blifvit förderfvad. Upsala den 29 Maj 18to.

HjE FFN E R.

THEATERNOTISER.

Sångerskan Madame Correa har nu slutat sin debut, och Mad. Barillo på nytt beträdt Theatern. Såog-ålskarne vänta ined trånad efter Madame Fettar nya framträdande. Man förmodar, att hon dertill skall väija Nina af Paesiello. Efter ryktet kao man smickra sig med det hopp, att en gång få höra dessa tre förträffliga sångerskor i ett och samma srycke, hvarige-' nom publikens njutning skall uppnå sin yttersta höjd.

De Theater-arbeten, som i förledne månad mest fangade Parisiska allmänhetens uppmärksamhet, voro: Jeunerse et Folie af Pigault Lebrun, le Secret de Madame, samt le Pere efOccation. Det torde intressera någon, att känna planen af något af dessa stycken, som så nyligen och med så mycket bifall blifvit gifna i Paris, och i detta fall, skall den snart i dessa blad meddelas.

Lördagen den 21 Juli utgifves N:o 5.ELEGANT-TIDNING

N:o g.

Lördagen den 21 Tuli igio.
O! Du, som, lik cn eldflod simmar, Och, ensam nöjd, pä himlen står, Som uti molnen hvila far.

Men, fastän tröttad, dagligt strimmar, Fly blott i dag : din varma låga Fördubblar smärtan mer och mer,

Och denna blick, du för mig ter,

År bilden af min egen plåga.

Men, ack! du ömma nattens itjerna> Att jag din slummer stör, förlåt!

Din blick må, strålande i gråt,

I dag beströ mig. Ljusa tärna!

Ifrån de glada himlens zoner.

Der sjelfva skuggan är behag,

Och skyen, lik en sommardag,

Hör du mitt hjertas klagotonerl

Den nalkas ren den sorgsna tiden»

Då jag i ett aflägset land Ej mer far trycka Lauras hand,

Och från desc hjerta låna friden»Dl denna blick, som ständigt brinner. Och denna kyss, som lågan varm,

Och detta läger vid dess barm*

Ej mer än till mitt minne hinner;

Då dessa tysta, sorgsna floder Af tårar y dem hon i min famn Förr gjutit, störta på mitt namn,

Som tecknadt står i mina Oder.

Hör! hennes ord, ack, hör i de strömma» Likt vreda böljor kring min själ:

Farval min vän! och cfn Faivåll Kan du ditt eget hjerta glomma?

Nej! fåfängt', fåfängt! Sköna minnea Af Laura, då i hennes sköt Jag himlens första vällust njöt-.

Och sällhet drack med alla sinnen,

Er jag till ömma vittnen tager,.

Till vittnen dock af mitt begär:

Alt Laura blott mitt hjerta är,

Orh hennes blick miu enda dager:

Att hon den Gud är, som jag lyder». Som utaf vintrea danar vår Och sjelfva döden rosensår.

Hvars höghet hvarje väsen, tyder:

Att till dess röst Serafen lyssnar,

Och för dess blick Aurora sky c,

Och vid dess anda Vestan flyr,

Och på dess vink Orkanen tystnar.

Och skulle än den eld, som. skinery Af vcrlden tända ödemark,

Skall hennes steg en himmelsk Park,

Söart forma utaf dess ruiner..Dock nog. FarvSl/ mía Goda Flicka Må mina känslors strida ström!

Förvandlad till en rosendróm,

Min bild beständigt till dig skicka!

Må jag+ i form af ljusets strimma Ej utaf några skyar skymd,

Få himlens nattbetäckta rymd För dina blickar evigt simma.

Ty när, som aftonrodnan blandas Med hafvets våg, blott 'Dig jag hör,

Och första ljud, som Solen stör,

Å.r Lauras namn, mitt hjerta andas*

DRAMATIK.

Jeunessr. et Folie — komedi i tre akter af den bekanta Pigault Lebrun — heter ett af de [stycken, som i Paris förtrollat allas sinnen. Intrigen är deruti, —* efter Journal de Paris —« högst osannolik, f karaktereme och handlingens fortgång synes intet studium, och tidens seder äro ej tecknade med nog träffande drag. Emellertid har författaren, genom de mest komiska »cener, sökt ersätta den uppoffring lian gjort af aila reglor. Ingen är bland hel* den fina vertden, som ej starkt kriticerat detta Theatersrycke, och ingen , som ej sett det med förtjusning.

Vandeville - TheaiernY — hvarpå likväl inga Vaudeviller mer gifvas, — har förökt sitt anseende genom tvenne mycket omtyckta pjesc-r: Le Seeret de Madame och Le Pere d*0ccnjton* Flanen till den senare år följandet

Den unga Herr Armand\ son af Dubreuil, har aolåndt till hufvudstaden för att genomgå sin juridiska kurs; men, i stället att studera, begâc han blott dårskaper, och fördjupar sig i skuld.Under tiden har Han vunnit inträde hqs en ang och rik enka > Madami de Roselle, som lofvar honom sin hand, såvida hander* till kan erhålla sia fars bifall. Men fadren, underrättad om sonens uppförande, ger honom sin förbannelse och öfverlenmar honom åt sitt öde. Armands betjent, — en af de karakterer, med hvilka man, sedan Molieres tid, ilera tusende gånger gjort bekantskap på alla theatrar i Europa, och ännu finnqr lika nya, tokroliga och intressanta, — förmår sin herre, att, såsom far, hos Madame de Roselle låta införa en viss Richard, hvilken af egennytta lånar sig åt denna intrig. Men den verkliga fadren ankommer strax derefter, anmäler sig hos Enkan, der den unga herrn oförmodadt finner tv& fdder. Man föreställe sig den stackars gossens förlägenhet, och de förebråelser han måste motta för sin obetänksamhet! Men faderskänslan äger inga gränsor — isynnerhet på Theatern; och detta nya stycke slutas, likasom alla andra, med giftermål, som stiftas af en förtrogen, näsvis dräng.

ANEKDOT.

Jag älskar cj de fruntimmer, som äro höjda öfver alla svag* heter och kapriser, sade Marehand. Det förefaller mig, liksom såg jag öfver deras dörrar de ord , som Dante skref öfver Tar-tarens ingång: som hår inträden, lemnen allt hopp utom den* na boning!

Onsdtgen den 15 Juli utgifves N:o 6.EL’EG A N T - TI DN I N G

N:o B. Onsdagen den 25 Juli jgio.

Bidrag till Almanacks-Spådomar.

Af Ludvig Tieck.

Det ges vissa underliga dagar om året, dagar, som äro it sällsamma, att de säkert förvånat måuga af mina läsare, churn de icke som jag fästat sin uppmärksamhet derpå. Jag kunde med ett enda ord kalla dessa kuriösa dagar for oroliga dagar, tydetta är det förnämsta, hvarför de äro märkvärdiga.

En sådan dag förkunnar sig strax genom on serskilld väder* lek: solen går opp på ert eget sätt, hvarvid man ej eljest är van; skyarne stiga lågt intill marken; vinden blåser från alla verldstrakter; flera tegelstenar falla fiån taket. En viss känsla säger mig strax om en sådan dag kommer att bli orolig, ellec ej. — Solskenet ser på en sådan dag helt annorlunda ut än annars , och går ofta bort och kommer hastigt igen. — Redan i första gryningen träter folket genom fenstren tvertöfver gatan: man förebrår hvarann hundrade saker, som man till denna dagen >förtegat, och hårdnackade ovänskaper uppkomma. _ Når solen stiger litet högre opp, är folket långt tidigare druckna, ån eljest; på de allägsnaste gater möta vagnar hvarann och stånga till vågen; kuskarna slåss; en vagn kastas omkull; personerna deri ropa om hjelp, hjelprika menaiskovänner göra ett ursinnigt larm och uträtta ingenting.Mot middagen faLia uppasserskor omkull med mathåmtarne;. ▼ålklådda personer foras in på högvakten; alla kreditorer få lust att kråfva in sina skalder; det trummas efter förrymda personer; underliga lögner utbreda sig, och allt är i en slags revolution.

Jag aktar mig på sådana dar för all tvist, ty hvarochen Ir då synnerligt böjd derför. Jag år öfvertygad, att vigtiga händelser på en sådan dag sjelfvilligt sökt sin början. Derför går jag hvar man ur vågen.

Det var vid ett sådant tillfälle jag red ur staden, för att I tid komma till min byr ty jag såg nog» att dagen öfverallt var orolig. — Stundom tycks det, som om den tröga långsamma tiden finge lust, att hastigare röra sig ur stället; hon tager da några hasiigä språng, och alla föremål, ovana vid denna liflighet, /aila—huiler om buller öfver hvarandra. Det år liksom en osynlig jordbåfning, som sprider sin darrning genom deu hela lefvan-de och 1 ¡ilösa naturen.

Det var eftermiddag, då jag lemnade staden. Ingen [molnfläck fanns på hela horisonten; det var det skönaste väder i verl* den, och jag fröjdade mig redan i fot hand öfver deu jköna af« tonen och naturens stilla, högtidliga lugn.

Genom den gröna skogen gick verkligen en ganska angenäm våg; den friska kylan, solskenet, som skimrade

genom gre-narne,. fåglarnes sång och doften af örter och tråd » allt satte mig i en ganska poetisk sinnesförfattning, och jag glömde alldeles bort, att denna dag måste vara en orolig dag; eller om jag hade tänkt derpå, så skulle jag säkert denna stund ansett hela iden. som ett tokeri.

Såsnart man kominer ur skogen, så har man halfannan mil att rida, innan man åter tråftar en buske, eller en by. Ett fritt,, skönt fält öppnar sig der för ögat, och blott på afstånd stångea utsikten af en töcknig, dunkelblå bergsrygg.Knappt hadfc jag'kommit ur skogen, fört än jag sSg nägr» moln gå öfver himmeln; och det tycktes, som om det fjerrah dundrade i bergen. Men jag red låiigsamt vidare fram, emtdan detta ej är ovanligt om sommarn, och vädret ändå blir vaekern, Snart hörde jjg bullret tydlig.*rej en starkare viad susade också emot mig.

Jag begynt« att b!i misstrogen, och sporra min häst. Men jag hade ej ridit en halftimma, förrän hela himmeln var klädd i aorgdrägt; solen gömde sig, och en fuktig vind gick långstm) öfver fältet.

Verkligen förändrar sig ingenting i verlden sS hastigt, sotn väderleken, och det är ofta obegripligt, hvatifrån de ofantliga moln-skockarne komma*

v" "X v . i . _ . w y. * . •; *• * • ' ~ " \

Regnet störtade nu ned; blixren spratt genom de dyiéré molnen, och thordön rullade högt öfver mftt hufvud. Min häst blef skygg, och störtskurarna voro n:ig högst oangenäma. Ingen stad var i hela nejden,, ingen by stod att trä/fa; regnet foli ständigt häftigare, och åskmolnen blefvo allt mer o?h mer starka Och täta. Siå stilla ville jag ej, ty regnet kunde fortfara ända trll natten; men red jag längre, så måste ansigte och ögon öfver* hö!jas af regnstcömmarne* dem vinden dref cinot mig.

Nu insåg jag, att denna deg, i trots af sin synbara vänlighet, ändock, icke kunde lägga *f sin elaka karakter* Ovillig red jag vidare, och det var nu en fördel mer* att vattnet gjort vägarna slippriga och ojeinna*

Men i de mest oangenäma situationer infinner sig tålamodet af sig sjelf; det är då ingen dygd mer, utan man är bldtt tålig a£ bekvämlighet. Jag yar glad, att min häst icke störtade, ockatt blixten cj slog ned bredvid mig; hvart och ett tecken af Otålighet hade endast okat min fara; och tillslut föll det mig in, att den stackars hästen ändå i sjelfva verket var långt värre utsatt j än jag.

(Fortsättning en annan gSng.)

*

NOTISER.

F. d. Konung Gustaf Adolphs enskilta förmögenhet utgor, Ktom lösegendom och fasta kapitaler, 471/643 Riksd. Drott* ningens 88,888 Riksd., f. d. Kronprinsens 120,886 Riksd., hvaraf interesset stiger till 36,168 Riksd. Utomdess betalar Kronan årligen 30,497 Riksd., af hvilken summa 10/497 Riksd. åro räknade får de Kongl. barnen. Hela inkomsten gör således nSra 66,666 Riksdaler.

F. d. Konungen gör nu täta och ensliga vandringar på bergen i Schweitz; under det hans gemål ännu uppehåller sig i Baden hos sin familj.

Fältprosten Hlunck har nyligen i Köpenhamn kungjort eH Lefvernesbeskrifning öfver framl. Kronprinsen Carl August.

Lfirdagen deo 28 Juli utgifves N:o 7.ELEGANT- TIDNING

N:o 7.

Lördagen den 28 Juli 1810. högtid den ai Juli.

Soien på din namnsdag, Mamma!

Kom sl skon i dagens rand:

Såg på våra blomsterband.

Se du lika huldt desamma!

Ja, do sågs ju till oss komma Uti Glädjens milda skick:

Log, som aftonstjernans blick,

Då bon helsar dalens blomma.

Lika ömt du på oss tänker Då, när dagen tändes huld,

Och når aftonrodnans guld Eåckens lugna svall beståنker.

Kunna vi dig ej belöna,

Gud för oss det göra kan:

Goda englar sänder han.

Att med palmer dig bekröna.

Uti deras hembygd hamna Dygdens barn, — dit komma vij Under englars harmoni Låt oss äfven Dig omfamna!

*Der vi skola engäng stranda. Går du först från jordens rund. Unna i cypresseas lund Oss att tala vid din anda!

Dröj dock såll i våra bygder, Njute långe vi ditt hågn!

Blif din ömhetstår det regn. Som skall vattna våra dygder !

OROLIGA DAGAR.

Bidrag till Almanacks- Spådomar.

Af Ludvig Tieck.

(Fortsättning frän Tidningen N:o 6.)

Hvarföre åro våra kroppar så inrättade, att regnet på dem gör ett oangenåmt intryck? så talade jag till mig sjelf, för att förkorta tiden. Hvarföre måste en hel moln-massa nedstörta på mig arma, bråckliga varelse ? Snufva, Iiufvudverk, hosta, för* kylning llyga nu liksom Harpyer omkring i luften, och göra mig till sitt rof. Det år möjligt, att min håst stupar, och att jag med en förvriden fot måste ligga hår i ett sådant våder; blixten kan tråifa mig, kan förlama mig, eller bortta det lilla förstånd, jag ån kan ha qvar. Det år möjligt, att mitt hufvud blir elektriskt, och drar elektrisiteten till sig ur luften. — O himmel! huru många faror och smårtor lura rundtomkring den stac* kars obetydliga menniskan, som icke har något ondt i sinnet, utan blott vill rida hem på sin håst, för att förtåra en eggpanka* ka. — O vore bara solen nergången» och den stormiga dagen till ånda! —

Allt gick nu bra, ty jag hade genom min klagan våckt ett rått innerligt medlidande med mig sjelf. Det var mig ett slagsnöje, att regnströmmarne icke det minsta saktade sig', och att jag var helt förstelnad af köld. —- Himlen bevare, att jag nånsiu skulle skymfa den menskliga fåfängan! Hon Sr den yppersta skänk, som himlen gaf den stackars afdankade invalida engeln, menniskan: hon ¿Sr ett ordensband, som hvar och en alltid, i sorg och olyckor, liksom Yoriks pastejbagare, bär i knapphålet; när allt öfverger henne, ser hon på detta tecken, —- och hon är tröstad-. Man söke ej beröfva henne detta minne af en bättre existens, ty derigenom gör man först den fattige fattig, och den eläudige eländig.

Efterhand blef jag sa harmsen, att jag räknade hvarje steg under vägen; ty om man ock umgås med sig sjelf med aldrig sä mycken finhet och delikatess, så förlorar man snart den goda to* nen, och man tillstår för sig sjelf, att man verkligen tår något tråkig.

Äntligen ankom jag till byn; på vlrdshuset hörde jag ett stort oväsende, ty det var någon högtidsdag på landet. Jag lemnade min häst att ledas i stallet, och inträdde i källarrummet.

(Fortsättning en annan g&ng.)

MODER.

Stockholm d. 33 Juli.

Moderna här äro, liksom på andra ställen, ombytliga; och om vissa äro följder af dårskaper, så äro andi a åter små minnesblommor af vår allmänna skönhetskänsla. Huru ofta beundrar man icke denna nätta klädning, som af bildar de mest sköna former, och denna bröstets naturliga rundning, hvilken, sedan den visat för ögat skSnhttm, öfverlemnar sedermera åt fantasin him-lighiten! Forntiden hade också sina moder, men hurudana voro de? Jag har någon gång betraktat fruntimrens gamla vida, rya-kade kläder, då alltid den föreställnigen framställt sig, att vårt slågte i storlek årligen aftager, och oändligt gerna hade jag vid ett sådant tillfälle velat framkalla en af våra finaste ambradoftan-de kavaljerer, och påminna honom det såta ordet: kårlek'', hvarvid han säkert skulle ångrat några af sina små sottiser. Dock detta hör icke till min berättelse.

Fruntimrens klädedrägt är hår nu under den allmänna sorgen svart: Svarta flanellsklädningar, svarta silkesvantar och svart krusflor nyttjas öfverallt. Likväl ser man ibland hvita klådningar j Uien då måste den svarta gazhalsduken och krusfloret på hatten alltid indicera den sörjande. Det år också obeskrifligt, hvad den* na drågt hojer behaget.

Jag spasserade i går kl. 11 på f6rmiddagen öfver Norrbro, hvarest vid den tiden rörelsen år liHigast. Mitt öga fäste sig strax på ett ungt fruntimmer om 18 år. Hon var klådd i svart flanellsklådning, eller med ettord i den nyss beskrifna kostumen: ikring brostet flämtade den skälmska gazen och i håret sutto tren-□e gullkammar, af hvilka tvenne, helt små, voro fåstade, en på hvardera sidan om pannan. När man härtill lägger en smal våxt och ett det skönaste ansigte, ur hvilket en oskyldig rodnad och en bländande hvithet lika småiogo, bör ingen håpna om jag drömde mig några lyckliga ögonblick. Jag följde henne och var vid hvarje steg i begrepp att fråga; om jag kunde trösta henne?

— ty den svarta klädnaden gaf henne ett verkligen sorgligt ut* sosnde, — men hon försvann oförmodadt; hvarföre jag sparar denna fråga till ett annat lika lyckligt möte.

Onsdagen den i Augusti utgifves N:o 8*ELEGANT-TIDNING

N:o 8.

Onsdagen den i Augusti jSio. OM DET FÖRESTÅENDE THRONFÖLJARE * VALET.

(I anledning tf AllmÅnna Opinionens Okgan.)

Stockholm d. 2g Juli.

N:o 8 af Allm. Opin. Organ, som i dag Lördag här utkom, upptager en del af allmänhetens gissningar öfver den vigtiga frågan, till hvars afgörande Rikets Ständer nu äter blifvit sammankallade. "Knappt! har allmänna uppmärksamheten, — heter det, — någonsin varit mera spänd, än i detta ögonblick, ock det i synnerhet derföre, att msn har intet begrepp, ingep aning om, hvem den, nya Prins bör blifva, åt hvilken Sveriges öden skola anförtrös.** Ehuru delade mängdens meningar härom äro, så är dock derom blott en röst, att förlusten af den bortgångne, oförgätlige Försten svårligen kan ersättas. Det år en sällsynt händelse i historien, att en nation, som länge ¿fvat sina krafter mot en jernlik fiende, under en tid, då striden vid ena riks-gränsen för ett ögonblick hvilar, sammanträder fir att erbjuda sin lydnad och tro åt den Man, som mest hindrade den lysande framgången af dess vapen; men det år ännu sällsyntare, att samme Man, i den stund han beträder det land, som länge nämde lionom som fiende, eröfrar hjertan lättare än städer och fästningar, och helsas som en ny Marcellus, hvilken i Sverige skulle begynna Arans och Carlarnes tidehvarf. Ju mera man således genom Prinsens bortgång såg sina förhoppningar gäckade, ju bittrareblef kånslan af dess fårlust; och Carl August nedsteg i graf* ▼en, efter några få månaders vistande i sin nya hembygd , lika mycket sårjd och begråten, som om han redan i ett halft år« hundrade haft tillfälle att fängsla allas kärlek och tillgifvenhet.

Vid den jemförelse, som nationen alltid skall anställa melLn den förlorade dch den tillkommande Arfprinsen, blifver valet ännu mera tveksamt. ''Annu — säga Utgifv. af Allm. Opin. Organ — synas hvarken Regeringen

eller de enskilte bland riks* dagens Ledamöter, som hafva nog anseende att kunna vara huf-vudtnän för ett parti, eller eljest verka på de öfrigafattat något säkert beslut, för hvem de skola förklara sig. De synas först velat afvakta Riksdagens början, för att höra hvad mening skull« vara allmännast rådande, och derefter råtta sin egen; eller också dröja i det längsta att fatta sitt beslut, för att låta leda sig af ögonblickets ingifvelse, som man ofta gör, då man sjclf icke vet hvilket år det bästa, och det år verkeligen svårt att veta i detta fall.”

Likväl skulle man mycket misstaga sig, om man trodde, att allmänheten, oaktadt denna villrådighet, ej fallit på nå^on med sina gissningar. "Hon har tvertom gissat nästan på alla, som möjligen kunna komma i fråga.'' Förf. af förevarande Tid* nipg börjar derefter att anföra de sannolikaste.

''Somlige förmena — fortfar han — att någon förtjcrtt inländsk man skall blifva utsedd, och att ett sådant val vore det riktigaste och bästa. Orimligheten af begge delarne faller lätt i ögonen." De grunder som anföras för att bestyrka detta, år dels den svårighet, att vid ett val, — der hvar och en troligtvis, understödd af sitt eget parti, skulle försöka, att' göra sina anspråk gällande genom våld eller list, — bana våg för den öfvertråffande förtjensten; dels den afund, hvaraf våra håfder i den ridderlige Carl den 8 och Sfurarne förete så bedröfliga exempel, och hvilka snatt skulle finna medel att störta dea utkorade.Att den afsatte Konung Gustaf Adoif ej kan eller vill Ster-' ta den krona han foiJorat, år mer än tydligt. ”Men hans son har i mångas tanka ännu ej förlorat sin rätt till Sveriges krona, och det anses af dem till och med for troligt, att han vid detta tillfälle kan blifva vald till den Thron , hvartill arfsråttigheten blifvit honom fråndömd. Huruvida ett sådant 'steg vore rättvist eller nyttigt, år icke nu fråga, utan endast om det är sannolikt^ Att Prins Gustaf en gång kan komma att uppstiga på sina Fäders Thron, lår ingen neka. som betraktat verld»håndeJsernas lopp och de forunderliga skiften vi öfverlefvat, och deraf dömmer hvad nya hvålfningar kunde åstadkomma. Men att han i detta ögonblick kan blifva återinsatt i sitt arf, år så godt som omöjligt, Tillåfventyrs har han många anhängare, och det år också trow ligt, att på Riksdagen fråga om honom blir väckt, i synnerhet hos Bonde-Ståndet, som långe torde behålla tillgifvenheteu föc sin gamla Konungaätt. Det minsta hindret vore kanhända det, att Inn af sista Riksdagen blifvit förklarad fyr evårdcliga tider skild ifrån Thronföljden. Huru .ofta har man icke sett den ena Riksdagen kullkasta hvad den andra gjort? Men det fins andra* svårigheter, långt större och långt oöfvervinnligare. Man kan ej föreställa sig, att Franska Regeringen skulle gilla valet af hennes oförsonliga fiendes son, i synnerhet då man vet, att Franska Tidningarne strax vid första berättelsen 0111 Kron-Prinsens död yttrade, Matt helt säkert skulle Svenska nationen, vid en ny, Thronföljares val, icke hafva i åtanka andra Prinsar, ån dem, som Voro ifrigt tillgifne förbundet med Frankrike och Continen-taisystemethvarmed tydligen syftades på Gustaf Adolfs son. Om också Ständerne skulle välja honom till Thronföljare i trots af Franska Regeringens önskan, hvilket år en orimlighet, skulle de förmodligen ingenting derigenom vunnit, ty det står så mycket mer i_ Franska Regeringens välbehag att förkasta detta val, som personea befinner sig inom hennes område och i hennes våld.Man finner således’, att ehura stort anhang han mä äga i Sverige, ehuru kraftigt han ml vara understödd af andra Makters önskningar och bemödanden, kan den afsatte Kron - Prinsen omöjligea nu blifva åter insatt i sin värdighet.''

wDet är icke ibland os» sjelfva, icke inom värt afsatta Konungahus, som vi skola finna den nya Thronföljaren. Tilläf-I ventyrs skola vi ännu en gäng söka honom i Hollstein, tilläfven-lyrs skola vi än en gång taga en Kron-Prins af det Hus, som hittills herrskat pä alla tre Nordens Throner. Det är verkligen mest sannolikt, att valet kommer att falla på en Prins af detta Hus; men så talrikt det är, kan ej lätteligen .förutsägas, hvilken linie, och ännu mindre, hvilken person, lär komina i fråga. Cissningarnc derom äro mycket olika.''

(Fortsättning en annan gSng.)

* ~ .

« - —- . "* t - *

KORRESPONDENS-UNDERRÄTTELSE.

Stockholm d. 28 Juli.

Professor Franzén har nyligen ankommit frän Finland, cch efter ett korrt vistande i hufvudstaden fortsatt resan

till sin

församling Rumla, nära Örebro.

t -—

L6rdageu den 4 Augusti utgifves N:o 9.ELEGANT -TIDNING

N:o 9.

Lördagen den 4 Augusti 1810. O ROLIGA DAGAR.

Bidrag till Almanacks - Spådomar.

Af Ludvig Tieck.

(Fortsättning från Tidningen N:o 7.)

Alla närvarande, sjelfva värden icke undantagen, hade druckit temligen ansenligt. Man disputerade öfver h varjehanda, utan att veta hvad; värden strök omkring i en grön camisole, och fyllde än glasen på nytt, än blandade han sig bland de tvistande, än gjor* ds han på långt håll spe af hufvudparterne, såsom druckna dumm-hufvu'n, som ej visste, livad de sade.

Jag låt ge mig ett glas vin och något till förtäring, för att derigenom skaffa mig rättighet att dröja i rummet, tills regnet upphörde.

Rätt vill jag ha! ropade en liten brun karl med häftighet; och slog dervid handen i bordet, — och rätt, ser du, har jag, och dermed allt!

Hans motståndare var en lång man, som ständigt blef sit- . tande på sin karmstol, för att ej förråda sin druckenhet. Hans ögon voro små, och han tryckte dem än mer tillhopa, för att se rått spitsfundig ut. — Nej, granne Kaspar, sade han långsamt och eftertryckligt, ni år en beskedlig nian, meq ni har druckit, och vet icke, hvad ni säger.Jag, druckit? utbrast Hen andre; än har jag infe druckit, men nu forst vill jag dricka. — Ert glas vin, herr vård, den långa Peter till trots! — Jag kan dricka så mycket jag vill, ty här åc värdsbus , och dermed allt!

Värden. Men med måtta, Kaspar..

Kaspar. ^Med måtta, eller utan måtta, hår år pengar,, och dermed allt!

Peter. Nej, nej, dermed år det inte allt, ty ån behöfs det mycket mer, granne. — Förstånd, förstånd måste man ha.

Kaspar. Jag är här for mina pengar i värdshuset, och sa långe jag har pengar, så har jag ock*å förståndoch dermed allt.

Denna sista sats. uttalade han alltid med ett serskillt efter*, tryck, ty det var hans Hvilket skulle bevisas.. — Hans långa motståndare säg alltid på mig, och sökte genom blickar dra mig på sin sida ;, då lian märkte att jag jmåiog, såg han medlidsamt påi sin. granne, drog på skullrorna^ och skakade hufvudct. mycket allvarsamt.

Herrn der, började han äntligen,, inser Också , att din Sr

«a narr.

Det år inte sant,, ropade Kaspar häftigt; h«n skrattar öfver din dumhet, att du. inte kan inse, att du inte har något förstånd, —* Nå», hejre, säg nu bara,, han. har orätt;, inte saut? orätt har han, och dermed alltv

Låt herrn Vara. ii fred, ropade värden, annars kastar jag* ,dig ur Ihuset,

Låt honom vara , sade jag, han gör ju mig inte förnår. '

Nå,, i Guds namn,, må så vara, om ni är road af en. full,, brilmnuide värden.

Peter. Herrn der skall väl mycket förlusta sig öfver eft' »ådan försupen åsna.

Karptr. Herrn der skall sjclf säga, om jag år försupen!'

— Hü! — Kan en drucken tala som. jag? En sådan stapplar på(in-STet, som fatbror Peter derborta. — Inte sant! herre! *- Mön iörståndet rent ut, det säger jjg, och dermed allt.

Peter. Hvem. har rått, min hérre?

Jag. Hur kan j.g dömma derönv? Jag känner ju ej orsaken till er tvist.

Kaspav. Att han har orätt, derom är fiågan!

Peter. Att han inte har något förstånd, detta var min mening*.

(Slutet en annan gSng.)

NYHETER..

Paris.

En viss Oppenheim, juvelcrare på St. Martin-gcitan , har gått Iångr utom grånsorua al sin konst, och tleri uppfunnit nya procedu* rer.. H'au hac begugn.,t sig af de chenmka och mekaniska upptäckterna att gravera på glas, och satt sig i stånd att lörfärdiga den skönaste mosaik : hans magnzin, som man vid förstsi påseende skulle hålla föc en bergsmans kabinett, visar, utom en mängd fina stenar af alla slag, åtskilliga små målningar och en mängd nipper af mosaik, hvilka äro sammansatta uraf de minsta stycken af hvar och en stenart med en sådoii finhet, att den mest fulländade konst kommer åskådarn alldeles att förgäta , att han har ett konstens vetk för sig.

Hjertan, biidade af gull eller ädelstenar, ha midturi etr blomsterguirlande denna devis: Simplicité', constance, (oskuld 'och beständighet). Dessa hjertan à la ccndrillan äro nu så i modet, att Herr Oppenheim knappt hinner göra nog. Hvar och en som har ett gammalmodigt hjerta, kan nu ganska lått bortbyta det mot ett nyuiodigt och, mera omtyckt.,

London.

Én besynnerlig handel har för kort tid sedan våckt hela. London» uppmärksamhet: och. gifvit anledning, till. dens hemliga»önskan, att den så iitct inskränkta handelsfriheten måtte blifva ånnu mindre inskränkt. Föremålet för denna handel voro — qvinnor.

Kolhandlaren John Pitty blef förd till Lord Majoren och af en polisbetjent anklagad, att han och en annan af sitt stand, vid namn Adams, velat afsluta ett contrakt om ombyte af hustrur, men emedan de funno, att detta contrakt blott då kunde blifva gilltigt,om de å ömse sidor utställde sina hustrur till salu, så förde de dem midt på ljusa dagen med rep om halsen till Smirhfjelds marknad, hvilket förorsakade ett stort tillopp af folk. Polisbetjenterne befallde dem ilcra gånger att ailägsna sig; men Pitty och Adams — hvilken sistnämde hade, tillika med fru tagit med sig sina 4 barn — påstodo ihärdigt att afsluta sin handel, hvarigenom slutligen polisbetjenterne funno sig nödsakade att arrestera Pitty; men Adams kom undan. Den arresterade bekände, att han velat sälja sin hustru till Adams för ett krus dricka, och att denne åter skulle af honom bekomma en schilling; han tilläde äfven, det kan velat taga 2 af Adams barn, emedan han sjelf icke ägde några. Lord Majoren visade, som var naturligt, sitt stora missnöje öfver detta missbruk af handelsfriheten, och skickade den arresterade, emedan han,genoui det stora tilloppet af men-niskor, ofredat marknaden, så länge i fängelse, till dess han kunde ställa kaution för ett bättre uppförande i framtiden.

Härvid kan man icke afhålla sig från den slutsatsen: att, om marknaden icke genom det tillströmmande folket blifvit störd, skulle den arresterade utan allt åtal sluppit undan. Det synes åtminstone så, emedan orsaken till hans bestraffning uppgifves endast vara marknadens ofredande. Men på det sättet skall säker* den goda Lord Majoren icke mycket insinuera sig hos Londons fruntimmer.

OnsJagen den 8 Augusti utgifves N:o 10.ELEGANT-TIDNING

N:o 10.

Onsdagen den 8 Augusti igio. OM DET FÖRESTÅENDE THROKrFÖLJARE - VALET.

(I nnledning af Alimanna Opinionens Organ.)

(Fortsättning och slut frän Tidningen N:o 8*)

’’Holsteinska Huset — yttrar sig Förf. af Allm. Opin, Organ ~ består for det narvarande af fyra Hufvudlinier: Holstein-Gottorp, Hollstein-Oldenburg, Holstein-Beck och Holstein-Sonderburg, hvar-af Augustenburg Sr en gren. Den första af dessa linier kan aldrig komma i fråga vid valet, emedan den, utom Gustaf Adolf och hans Familj, endast består af Kejsar Alexander och dess Bröder. Hvar och en finner, att den som är Kejsare i Ryssland, alldeles icke kan tillika vara Konung i Sverige, och att de som äro hans presumtive arfvingar, Si ven så litet kunna komma under ofvervågande. Också hafva de aldrig varit nSmde i sådant afseende. Men det Sr en annan linie, den Oldenburgska, som redan vid förra KronPrins-valet mycket omtaltes, och till hvars uteslutande då' kanske mest bidrog det Snnu fortfarande kriget med Ryssland. Det Sr nemligen icke fiaga om den regerande Hertigen af Holstein-Oldenburg, Hennes M;.j:t vår Allernådigsta Drottnings Broder, ej heller om hans Kusin, som egentligen förvaltar styrelsen} begge Sro, i anseende till sin ålder, på intet sått svarande mot den föreställning Svenska Folket gör sig om sin blif-vande KronPrins, eller mot de fordringar som det väntar han skall uppfylla. Det år en Prins i blomman af sina är, med denkraft och verksamhet någon annan ålder sällan kan åga, som man allmännast synes önska. Det Sr derföre verklig» n sannolikt, iitt de begge unga Prinsarne af Oldenburg, Administraioms söner, blifva på Riksdagen föreslagne» emedan de i afseende på åldren hafva företräde for alla hittills kända Kandidater. Den ene år 27, den andre 26 år gammal, och begge äro i Rysk tjenst.” Den yngste af dem är förmäld med en Rysk StoiFursnnna, Kejsarens Syster. Ehuru kan hända gynnad af Ryska Hofvet.är det dock att förmoda, att lians bror Paul Fredruc August, som ännu är ogift, torde finna många anhängare. Och deriiil torde äfven bidraga hans namn af August och den lyckliga betydelse nian ej skall underlåta att finna i denna likhet med vår förra evigt saknade KronPrins. Utomdess Sr Oldenburgska linien den, som är närmast beslägtad med den Gottorpska, och när denna blifvit för evärdeliga fider skild från Thronföljden, är ingen närmare att efterträda* än Administratorn af Oidenburg eller dess. äldste son*

"Hertigen af Hölstein-Beck har en. enda Son* en ung Prins af a 5 års ålder; men då denne hvarken utmärkt sig på något sätt, som gjort lians namn ryktbart eller kändt >, ej heller står i förbindelse med någon, mäktig förespråkare, som oftast är af långt mera betydenhet, så har ingen fråga om honom blifvit väckr, och han sjelf har förmodligen ildrig tänkt på Svenska Kronan.”

"Af Huset Augustenburg äro två Prinsar, den aflidne Kron-Prinsens Brödet, vid hvilka allmänna gissningen mycket uppehållit sig. Många lära anse dem berättigade till Thronfoljden* för det att deras. Bror innehaft densamma ; men det år icke troligt att alla vilja sträcka erkänslan mot hans minne så långt. Om de inga andra anspråk äga,, än som härleda sig från denna grund, är föga sannolikt, att ett förslag, som rörde någondera af dem, skulle vinna bifall.’* Och då icke alla omständigheter förena sig till förmåa för den regerande Hertigen af Holstein Augustenburg*,åfvensom hans Bror, sa är det mellertid oafgjordt, om någondera af dem skall blifva den, som bor uppfylla den evigt S.,knades rum.

'Kongl. Danska Familjen kan äfven räknas sasom hörande till Holsteinska Huset, emedan det sednare hårstammar der ifrån. Tillåiventyrs är det af denna orsak, som ryktet uppkommit, att vår KronPrins skulle taga» af Danska Konungahuset. Någon annan anledning till ett sådant val lår ej kunna påfinnas. Det år Konungen af Danmark sjelf, som inan föregilver att många önska få till Thronföljare i Sverige. På samma sått var vid Thronföl-jare-valet 174} mycken fiåga 011» Danska KronPrinsen, hvilken då hade ett utomordentligt stort parti; men man påminte sig ännu följderne af Kalmar-Unionen, och man fruktade att se dem förnyade. En sådan fruktan var kanhända då icke utan all grund, men för det närvarande vore den visserligen öfverilödig. Emellertid år fördomen emot en ny förening emellan de tre Rikena så stark, att man kan vara öfvertygad, det Konungen i Danmark skulle vara en af de siste som valdes, ånskönt han ägde de mest lysande egenskaper och förtjenster, ånskönt han ycikligcn hade ett parti vid Riksdagen, som han nu visst icke har, ånskönt detta parti vore ännu talrikare, åa det som år 1743 understödde Danska KronPrinsen.”

Sed^n Förf. genomgått de flesta gissningar rörande Thron-följden, som bland Allmänheten äro utspridda, både

troliga och otroliga; så kominer han. tiil Den, hvars förtjenster och lysande egenskaper redan långe våckt Europas beundran*

Denna år naturligtvis Franska Fältmarskalken Jean Baptiste Jules: Bernadotte, Hertig och Prins af Ponte Corvo. Lika stoc i kabinettet, som beundrad på slagtfåltet, åger han genom sia årskilta tillgifvenhet för Svenska Nationen, ännu en rått till dess erkånsla*

Efter dessa gissningar öfverlemnar man St hvar och en, att sjclf tillägga sia egen, under hopp att snart framtiden skall fålla utslaget. -G L Å D J E N.

Sonett.

En gäst Sr Glädjen i en dödligs hydda.

Som om sin pilgrimsfärd med värden talar, Och öfver sorger mildt dess bröst hugsvalar: Den lycklige vill honom långe skydda.

Knappt äro nattens tysta timmar Hydda,

Och ljusen tända uti österns salar,

Forrån han vandrar i aflågsna dalar,

Stödd vid sin staf, den vackra, rosenprydda.

Jag stod vid stranden, sorgsen lutan rörde: Utaf dess klang, Sofi, blef Du betagen! Melodiskt lj6d ett echo från ditt hjerta.

Då var det Glädjens röst jag klinga hörde: Men snart jag suckar, kanske ån bedragen, Och hör ett solo blott utaf min smärta.

FOSTERBYGDEN".

Hvar rinner källan mera mild och klar,

Hvar andas båttre luft, ån i den glada bygden, Som i sitt sköt min dunkla vagga bar:

Der förstlingen af lifvets dar Bortlektes lyckligt, i den hulda skygden Af fäders vård ? — Hår himlen, mera blå Ka en saffir, på heligt afstånd blänker;

Skön synes Solen opp i östern gå,

Och skön i meridianen stå,

Och skön i vesterns dalar hon sig sänker. Lördagen den n Augusti utgifves N:o «.ELEGA N T - TID NI N G

v

N:o 11.

Lördagen den u Augusti 1810. recension. (Insånd.)

den Ädelmodige ålskaren. Dram uti tre akter.

Svenskt original af Zacb. Strindberg. Stockb. hos P. Sohin 1809. 86 sid. 8:0.

Rec. som ickc kan undgå att anmäla denna skrift, ser sig dcrvid försatt i den kännbaraste förlägenhet, då han icke finner ord att uttrycka den rysning, som öfverföll honom vid låsningen deraf. En trogen målning af denna häftiga känsla skulle säkert roa den känslofulla allmänhetenj men, sådant år nu ej att tänka på. Det återstår således ingea annan utväg, ån att ånda rXtt fram såga sin mening om saken; och den år: att Rec. till denna dag icke vet sig hafva kommit öfver något så förskräckligt litterärt missfoster. Det år aldrig möjligt att det varit Författarens allvar, att skrifva ett skådespel, utan troligare — en satir ¿/ver alla skådespel. Man antage, att Förf. blifvit upptänd (ill vrede, då han sett eller låst några af de vidunderliga theaterpjeser, som till så stort öfverflöd visas på våra Theatrar och i våra Boklådor) vidare, att han i denna vredeskånsla beslutit, att med ett enda slag krossa hela

affÖdan, och så, lik en annan Cervantes, full af mod och kraft, framträtt att med deras egna vapen angripa och besegra dem. Se der en sannolik gissning, som icke iårer underlåta att också vara sann; ty huru skulle, i motsatt fall, någon författare drista att såtta sitt nama under en skrift, sådansom denna? Vi taga således får gifvit att Förf. travesterar. Latom

oss se till huru han deri lyckas.

Teckningen af Inga, hjelrinnan i pjesen, är i detia fall förträfflig. Det år en flicka, soin redan långe varit fasligt kar i en ung bortrest Officer, som nu rasar af kårlek till honom, som håller tal, hvar hon kommer, om sin kårlek, docerar för sin mor om denna passion, och som knappast har tid att ta afiked af sin till döden gående far, emedan —hon år kår. Denna flicka, som i sina diskurser år så systematisk, som utan krus förkunnar mor och syskon att de måste svålta ihjål, emedan hon ej kan skilja sig vid ett portråt af sin ålskare (den enda dyrbarhet familjen åger qvar), som deremot nåsta ögonblick förbinder sig att kasta alla fadrens borgenårer utför trapporna, — denna flicka år ett tolf års barn Sophie, Ingas mor, talar med sin

dotter, som en högst enfaldig Guvernant med sin allranådigaste Fröken, med sin man som en bönebok, och på alla andra stallen som ett våp. Stromskåld„ hennes inan, som enligt pjesens (ej titelns) natur, skulle vara hufvudpersonen, spelar hår en sub. ordinerad roll. En feg narr, som vid en disput hugger ihjål sin morbror, och som år på vågen att mörda sig sjelf med en dolk, den han, Gud vet huru, kommit Öfver i fångelset, såtter den också rigtigt för bröstet, men — hejdar sig, och ingår i stållet i en disktrrs med fångvaktaren. Hans tirader till sin familj i fångelset år det enda som ej ståmmer öfverens med det öfriga, ty de åro drågliga att låsa, och det — borde de ej vara, oin vårt antagna postulat annars år gruudadr. Edelhjelm, denna Kotzebuiska Dews ex machina, som upplöser knuten, år Ingas älskare, en enfaldig gosse, en verklig Trasenberg, som rest ut i verlden för att se sig^om, och, just då Förf. behöfver honom^ kommer lika enfaldig tillbaka. Han utöser nu penningar åt alla håll, för att illustrera fauiiljen, och kammartjenare-artigheter på «in Inga, för au öfvectyga henue om det hon så vål ser, att. haaannu Sr hennes trogne Champion. De öfriga personerna äro »Ila

förträffliga, ty antingen äro dé med våld inpiessade i pjescn» eller äro de onaturlig« i kar. kter oeh tal.

Så vidt personerne. Sjelfva det storn hela förtjenar, för inSrkvärdighettns skull, att genomläs» Det Sr något alldeles ensamt i sitt slag: förmodligen ett resultat af eget tänkande öfver konsten. Skada att Förf. ej gjort sig den mödan att sätta sitt arbete på vers; den påräknade effekten skulle då otvifvelagtigt blifvit fullkomligare vunnen. Om annars detta stycke någonsin å någon Theater skulle komma att uppföras, torde sådant sanno* likast förorsaka inköpet af ett alldeles nytt machineri, ty med en af de vanliga apparater, scr Rec. ingen möjlighet att verkställa de tätt på hvarannan följande theaterförSndringar, hvarmed det så ömnigt Sr smyckadt.

MODER.

Leipzig pjskrpessan 1810.-

Man ser nu ganska sällan eleganta fruntimmer bära kläduiu-gar af siden: i dec stället brukas de nf fiu, tryckt ritzcr , unUa*

gen med hvit botten ocli pappegojs- gröna kaschcmirblömmor, eller med purpurfärgad och svarta, scharlachansröd och gröna, ljusblå och gula, eller med gräsgrön botten och röda blommor.

. Till Ötverdrag af stolar ocli soffor har äfven modet ikapat nya uppliiiniug;ir och i följd deraf nya omkostnader. De modernaste mÖbeizitzer likna, när de på afstånd betraktas, mera en rikt damaskerad sidenduk, Sa katrun, på hvilka äro afbildade röda eller ljusblå blommor med deremellan löpande fina streck.

Den himmelsblå fSigen, i synnerhet på Levantine, Sr utaf Damerna den mest älskade» åtminstone klSder sig nu hela d?n eleganta verldea i Paris i denna färg. Mången kunde kanske blifva förförd att tro, dét Parisiska fruntimmer- välja denna färg af någon religiös orsak, liksom den skulle vara en afbild afdera* egna tankar, men troligen tänka de knappt, och, om de göra det, tänka de lika sä litet på himmeln, som på afgrnnden.

Shavlar, ikring hvilkas kanter palmblad af olika färgor äro inströdda, äro de modernaste. De äro väfda af fin

spansk ull med en sidan beundransvärd skönhet och ackuratess, att nåstan den finaste kännare har mycken svårighet vid att urskilja dem ifrån Indiska kascjiemir-shawlar, hvarföre de också kosta omkring 60 Rthlr. Hamb. banko, eller efter nu varande kurs nära 150 Rd, Rgd. Nästan med samma begåriighet eftersökas de så kallade filoselle-shawlarne, hvilka ganska noga likna de nyssomtalta. Vanliga priset på dem år 13 a ig Rthlr. Hamb. banko, nära

35 Rd. Rgd. Äfven små halsdukar (JichusJ fladdra i hundrade olika färgor, liksom små brokiga fjärillar, omkring fruntimren. De mest omtyckta af dem äro af siden, på hvilka en bordure i turkisk smak är våfd.

Till Damernas benklåder brukas gult ostindiskt Nankin och ljusgrönt och mörkgrönt kasimir.

Men sedan man au så länge uppehållit sig vid fruntimrens klädedrägt, torde äfven karlarne önska sig några underrättelser; men till dem kan man endast säga: Gode Herrar! Edra halsdukar böra vara gula och af samma sort som edra näsdukar, och edra hattar med breda och veka skärmar, samt uppåt smala.

UPPTÄCKT.

En viss Laureat, Urmakare i Paris, har uppfunnit flSjter, på hvilkas ton förändringarna i luften ej yttra någon inflytelse, derigenoin att han i stället för träd och elfenben nyttjar krystall. Hans flöjter likna de vanliga, utom det att ressorterna härpå äro längre, hvilket gör dem mer starka och svåra att afbryta, Det förstås af sig sjelf, att dessa flöjter äro ansenligt dyra.

Onsdagen dpn 15 Augusti utgifves N:o 12.ELEGANT -TIDNING

N:o 12.

Onsdagen den 15 Augusti i8ro. RIKSDAGS- NYHETER.

Örebro d. ro Augusti.

Adelns antal Sr i86, och nåstan alldagligcn ankommer någou ny Ledamot. I stSllet för Adels-Klubb, gifves här den så kallade Allmänna Klubben, dit hvarje, i och för Riksdagen, hår vistande person åger inträde emot 2 Rd. Banko. De öfrige Stånden hafva hvar sin sårskilta Klubb. Få Ridderskapets och Adelns proposition, hafva Stånderna beslutit att afgå med en stor Con-dolance-Deputation till Kongl. Maj:t och uttrycka deras sorg öfver Carl Augusts död ; på Bondeståndets proposition » samt innom Ridderskapet och Adeln derom våckt fråga, skall samma Deputation derjemte uttrycka Riksens Stånders underdåniga tacksamhet för Kongl. Majirs visa anstalter till Lugnets bibehållande, och för Riksdagens flyttning till Örebro. Hemliga Utskottet utgöres af General Wrede, Ridd. Sekret. A. G. Silverstolpe, Stats-Rådet m. m. AdleRsparre} Biskop von Rosenstein, Biskop af Nordin, Dodlor Wijkman Csp;son; Borgmåst. Hallquist, Bergs-Rådet Rothoff, Grosshandl. Arfvidsson, samt ilere af Bondeståndet. Utskottet har från och med den 6 dennes dagligen haft sina sammankomster ; och i början af nåsta vecka våntar man Kongl. Majrts nådiga proposition angående Thronföljden Stånderne åro delade imellan Konungen i Danne* maik, som icke lårer vara obenägen att emottaga åfven denSvenska spiran, samt Prinsen af Ponte Corvo ocFv Augustenburg.

Konungen har äfven den 6 dennes utlåtit sig i denua fråga — och en stor del af Ständeme tyckes- önska, att den älskade Carl Augusts bror, måtte bestiga Svenska Throneir* då CARL XIII Hpphört att lefva och sörja för deras väL

Constitutions- Utskottet, hvarest Kabinets Kammarh. Grefve Adolf Gör. Mörner är ordförande, sysslosätter sig dageligen med granskningen af Stats-Radets Protocoller.

Konungen befinner sig väl, och promenerar alla aftnar, då väderleken sådant tillåter, i öppen vagn med Capit. Lieutnan-ten Grefve R. Rosen» besöker då lägren, och Stadens» i synnerhet åt H^elmaren, täcka environs,.

OROLIGA DAGAR.

Bidrag till Ahnanacks- Spådomar.

Af Ludvig Tieck.

(FortsSttninR och slut frän TidnitiRen N":o 9.}

Kaspar. Nå, hvarför svarar då Herrn inte? — äro vi inte svar vårda ?

Ptter. Rätt, Kaspar, du har talat som en förståndig karL

Kaspar. Ja, och dermed allt.

Peter. Äro vi då inte svar värda?

Jag kunde ej hindra mig att småskratta.

Hvaröfver skrattar Herrn? ropade begge motparterna ganska ifrigt.

Hvad år här att skratta öfver? frågade Kasparf — svara skall Herrn och dermed allt.

Rätt, Kaspar, inföll Peter, du har sagt rena sanningen.

Herrn söker kanske krake7] hår, sade värden, och gick öf-ver på de stridandes sida: men mitt hus är ett ärligt hus» och jag vill undanbe mig allt sådant.Vi ska genompiska honom, s5 att han mins der, ropade Kaspar, och dermed allt!

Och verkligen gjorde nu alla tre mine af att åfverfalla mig» Men jag, som ansåg för bäst, att ickc afbida anfallet, sprang till srallet, sreg på min häst, och red derifrån, under det jag genom fenstret hörde eder och skällsord efter mig.

Regnet hade vål något sagtat sig, men luften var ändå kylig och obehaglig; jag beslöt derför att hvila öfver i nästa krog.

— När jag kom dit, fann jag alla rummen tomma; ingen men-niska kom, att ta emot min häst; jag ropade, jag svor, men alle var förgäfves, ty allt folk hade gått bort, för att berga in sitt hÖ, som regnet hotade bortföra från ängen. En gosse satt pä kammartröskeln, och sade mig, att han ej förstod sig på hästar, också vore stallet igenstängdt.

Jag måste längre, så ondt det ock gjorde mig, ty jag kunde ej lemna den stackars hästen under bar himmel. Nästa by låg blott en fjerdedelsväg derifrån, och jag beslöt, att der äntligen förfriska mig.

Då jag kom dit, tittade en gumma ut genom fenstret, och frågade om jag ville stiga af; men hon sade mig tillika, att hon icke visste råd fÖr hästen , och att hon var ensam i hela huset. Jag bad henne då blott om ett glas biänvin, för att värma opp mig, tills jag äntligen hant hem» Hon kom med ett glas tillbaka till fenstert, och jag bad henne, att vexla cn Riksdaler, efter jag inte hade annat mynt. — Hastigt tog hon glaset tillbaka» Aha, hörsamma tjenare! ropade hon, gunstig herrn brukar knep!1 — M«n vi å' väl inte så dumma heller, som vr se ut i — Han vill ha brånvinet för intet, och pengarna på köper, för falskt mynt, som inte år värdt sex mark? Nej, stor tack! — Och dermed slog hon igen fenstert, och jag måste fortsätta min våg. Ovädret hade nu stillat sig, och i stället föll ett fint, genomträngande regn. Jag hade nu knappt halfannan mil till min

lby; från en högd kunde jag redan se den. — Vid nästa by red jag åter till värdshuset, näsfan förut öfvertygad, att ett nytt missöde här skulle vederfaras mig. Och jag bedrog mig icke, ty knappt hade man sett mig i källarsalen, förrn fenstret öppnades, och fyra starka armar sträckte sig efter befslet till min häst. — Ah! se der är Lindners stulna häst! ropade alla röster på en gång; godt, att vi åter fatt fatt derpå. — I samma ögonblick omringades jag af fem till sex bönder, som påstodo, att jag skulle stiga af hästen, ty det vore stulet gods. Jag måtte säga och invända hvad jag ville, jag blef inte hörd, uran alla började på att larma ån starkare, och man skulle troligtvis nied våld kastat mig af hästen , 0111 ej en bonde lyckligtvis ankommit * som kände mig och min häst, Och gick i borgen för «ss båda.

Då jag var i min by, komino några kor emot mig, som gjorde sig vilda vid åsynen af min häst: denna, som vid minsta tillfälle blef skygg, sprang hastigt på sidan och kastade mig af på cn höstack. — På detta sätt var jag

lyckligen hemkommen,

Alla beklagade mig för det svåra vädret skull, och min första omsorg var, att byta om kläder, och dricka starkt kaffe. Då beggedera skett, fann jag mig i min Jändstol rätt väl. — Jag eftersinnade nu, om den oroliga dagen verkligen vore till ända; jag trodde att han borde slutas på ett eget sätt, då denna var en bland de märkvärdigaste jag nånsin öfverlefvat.

Och hvad som nu hände mig, skall den gunstige Läsaren i nästa kapitel finna. Under tiden kan han sysslosätta sig med betraktelser öfver denna oroliga dagen: han torde deraf kan hända utforska, efter hvad reglor sådana komma igen: och detta vore verkeligen nyttigare än betraktelser öfver väderleken.

Lfirdagen den 18 Augusti utgifves N:o 13.

Upsala, tryckt hos Stenhammah och Palmblad, Kongl, Akad. Boktryckare,ELEGA N T - TID NI N G

N:o 15.

Lördagen den 18 Augusti 1810. grefve Fersen. Biografiskt Utkast.

*

Grefve Axel von Fersens namn intresserade redan Publiken under franska revolutionens stormiga dagar. Han tjente en lång tid i franska Armeen, och fSrde der befälet öfver ett regemente, hvar-uti många Svenskar voro engagerade, och hvilken corps fick namn af pour le merite. Vid Lubvik XVI:s hof spelte Fersen en utmärkt röl, hvari han gynnades af sitt sköna utseende; öfver-alit hette han: le be.au Fhilses. Konungen samt Drottningen Marie Antoinette visade honom många bevis af deras ynnest. Då revolutionen år 1789 utbrast, följde Fersen ej de öfrige gunstlingarnes exempel, som öfvergåfvo den olyckliga monarken. Med en nästan romantisk tillgifvenhet slöt han sig till den störtade familjen, och utkastade många planer till dess räddning. Man berättar att han medverkat vid flykten till Varennes och sjelf kört den kongl. resvagnen. Samma ifver visade han ock under ikräck-perioden, då den kongliga familjen insattes i Tein-peltornet. En gång sökte han befria Marie Antoinette , i det han tillsände henne negiikor, hvari biljetter voro instuckne. Då ödet likväl nekade framgång åt alla dessa uppoffringar, begaf Gref Fersen sig till hrussel, der han länge uppehöll sig. Hans uppförande i Frankrike, och nära förhållande till Bourbvnrka Hofvet, tillvunno honom Gustaf 111:5 och dess Sons nåd. Hanuppsteg snart till de högsta äreställen, och vid slutet af 5r 1797 anlände Gref Fersen såsom Sändebud från sitt Hof till Fredskongressen i Rcistadt, dit också Napoleon Buonaparte infann sig såsom Befullmåktigad från Fransyska Direkrorium. Sedeimera har han ej tagit någon verksam del i Sveriges offenteliga angelägenheter.

Grefve Axel von Fersen var nära sitt 60 år, då hans Embete kallade honom till en sorglig ceremoni, som äfven för honom sjelf blef ganska sorglig. Eu besynnerlig märkvärdighet erbjuder sig här for granskaren , som med historisk blick öfver« ser händelsernas lopp, art samme man, som i Paris, ehuru Kongl. Husets förklarade anhängare, hade undgått det förbittrade folket,

i Stockholm blef ett ciFer for folkraseriet; —ett offvr, som icke kan behaga Carl Augusts Skugga.

LITTERATUR.

DET MÄRKVÄRDIGASTE ÅkET AF MIN LEFNAD. Af

Aug. v. Kotzebue. Ofvers. Första Delen. Stockh. tryckt i Aiarquardska Tryckeriet i8*o> 132 sidor.

Herr Kotzebue är eu stor menniskokännare, det är, han förstår sig på sin tid, lian lefver för stunden: också har den hyllat honom och vid hans person fästat en uppmärksamhet, som gör det förlåtligt, att han så långt uttänjer siiia sjelf-biografiska anmärkningar. Då man varit så ryktbar, som han, bör man »få vara berättigad, att trötta de efterkommande med de små och obetydliga detaljer, hvarmed man roat eller underhållit sina samtida. Huru många tusen afficher hafva ej för den upplyste och den okunnige förkunnat hans namn och försäkrat dess odödlighet? Huru mången bosatt och vandrande theater-trupp har ej genom hans putslustiga infall och gudliga betraktelser, som öfver-allt hopas på livarandra, inom cu timma öerfalldigt föranledtden retliga Allmänheten,

¿rosom till gapskratt och ömsom till snyftiingar, och dymedelst förvärfvat sig ära och — kapiraler? Huru många smygstyfrar hafva de ej inbringat åt de Direktörer, som ej agera' p°» scenen, och derigenom gett dem tillfälle att bli konsternas beskyddare? Huru mången Älskarinna har ej genom sina hjertrörande predikningar för«kaffat sig bravorop, handklappningar och — en kladning? Huru mången Subrett liar ej med sin näsvishet och sitt skåmt förtjust en ung G;.rnisons- Officer, som $lut!'gt i kulisscrnc afbidat utspelningen af hennes roJ; och huiu måogen tafott kurtisör har ej af den theatraliska lärt sig några gråtsamma sedespråk? Hvilken man af verld har ej öfver-varit någon föreställning ai Vcrldsforakt och Anger; och har han ej, om der yrkats några stränga grundsatser, vid den vilda kän-slohafaingen omvändt ocli löt bättrat sig? Huru mycken uppbyg-gelse har den ej skänkt de Parisiska Fruntimren, så väl ilVån Palais Royal som andra ställen, och det är besynnerligt, att Hr K., när han sist besökte modernas hufvudstad, cj som en annan Voltaire blef offentligt bekransad.

Allt hvad som angår en man, som niod Jika framgång författat skåiespel för barn som för folk af god ton, som beundrats af nervsvoga Nåder, skälmska Kammar-Jungfrur , förnäma HandelJ-Bokhåll.irc och beskyddande Lakejer, är således mårkvär-digt. Allt i hans lcfnad påkallar betraktning och äfven den minsta småsak förvaras åt efterverlden, som förmodligen med tacksamhet skall emottaga den underrättelse, att han t. e. den och den natten sof väl, då och då rökte tobak, ni, m., som cj så noga kan specificeras. Men med huru mycket mer förökad t intresse skall man ej bemärka hvarje drag af en namnkunnig mans vandel, då han sjelt besparar sin Biograf att samla materialier, och med det beröm han tillerkänner sig sjelf, förekommer hans omdöme. Hr K. bör derföre med någon beprisning ihågkommas. Visserligen var detta år, da han tågade till Siberien, för honomdet märkvärdigaste, som han upplefvat, och skall bli det for_ samtiden, mea tillXfventyrs en efterverld anse detta, då han tillika med si.i vapendragare, den frimodige Merkel, inlåt sig i en kamp med Gothe och brödsrne Schlegel, såiom det nufrkudr-digaste, och det tyckes vara så mycket mer sannolikt, som en viss Tieck, för att hedra Hi Theater-Presidemcns vå.förhållande, uppreste en Åreport, utmärkt af särdeles sinnrika inskriptioner.' Också lått den erkånsamma Hr K. i sin Allvianaih der Drama-tischen Spielt genom den barnsliga enfallden betyga sitt väibehag och sin förnöjelse: det var en lust och en giådje att förnimma sn mycket judicium och lärdom hos de Bekanta pojkarne.

Hr K., minnesgod af sina utståndna besvärligheter och mån om de måktigas ynnest, har till io personer dedicerat beskrif-ningen om sina äfventyr, dem han till en Roman trodde sig kunna utspinna. Hr K. skulle vål då, såsom gift man, invåft en kärleksintrig med sin hustru, och såsom det lår vara mycket ovanligt, skulle den benägne Läsaren fått så mycken mer föilustelse.

Det förnämsta ändamål, hvarföre Hr K. velat allmånngöra lina reseåfventyr och sina reflexioner, var att rättfärdiga Paul I, hvars uppförande mot honom man med så mycken bittei het klandrat. Var detta det högsta syftet, tyckes Hr K. ej behöft vara så vidlyftig; ty i hela denna första del söker man förgäfves några händelser om den förunderlige Autokratens lefverne, eller några tankar om dess regering och styrelse. Den innehåller till det mesta några anteckningar om hans egen pelegrimsfärd till Siberien j men man har att i den följande förvänta, något mer intressant: Auktor talar der mindre om sig sjelf.

(Fortsättning en annan gSng.)

Onsdagen den 22 Augusti utgifves N:o 14.

—-—– --- - - ,|ELEGAN T - TID NI N G

N:o 14.

Onsdagen den 23 Augusti igto. BREF FRÅN ÖREBRO

den ig Augusti.

Den 11 ankom till de öfrige Srånden en Deputation ifrån

det Hedervärda Bondeståndet, med proposition, att till Riksdagens möjeligdste förkortande vidtaga det beslut, att, med förbehåll af öppen talan i alla åmnen, Riksens Ständer ej måtte vid denna RrksJag företaga några af de

ämnen, som vid sistlednc Riksdag, under hvad namn de vara må behandlades, och då till nästa Riksdag upp4kö os. Propositionen bifölls, och Ridderska-pet och Adeln s..mt Preste-Ståndct, iogade vid deras bifall Ståndens enskillJa önskan, a^t cj heller några nya motioner måtte väckas, så framt de ej äro af yttersta vigt.

Måndagen den 13 har den stora Conciole'ance-Deputationen afgått till Kungl. Maj:t.

Efrer någon tids uppehåll har Hemliga Utskottet den 14 å nyo börjat sina sammankomster.

Den 15 sammanträdde nämde Uiskott S nyo.

Den 16 sammanträdde Hemliga Utskottet sista gången.

I dag Lördag den 18, har Konungens Nådiga proposition, att utkora Johan Baptist Julius Bernadotte, Furste af Ponte Cor vo, till Thronlöljare, ankommit.

Ridderskapets och Adelns antal har ökats till 216.

Har berätras, att Gustaf Adolf har, åiföljd endast af 2:ne Domestiker, varit i Bidin, och besökt Svenska Euvoje'u deisti-des Friherre Taube, för någon enskilt angelägenhet. Klådd som Civil, meu med Sabel och PufFertar i Båltet, har han under resan ådragit sig särdeles uppmårksamhet.

LITTERATUR.

DET MÄRKVÄRDIGASTE ÅRET AF MW LEFNAD. Af

Aug. v. Kotzebue. Öfvers. Första Deleu.

(Fortsättning och slut från Tidningen N:o 13.)

... é

Hr K., försedd med Ryskt pass och Österrikisk tjenstledig-het, afreser med sin Hustru frånWeimar, der han blifvit mycket vål einottagen af publiken, (och i parenthes sagdt, förtretats af Göthe och Schiller,) och heger sig till Liiflond, der hans maka år född. Under vågen varnas han af en Gubbe, att ej dit bege sig; men det var beslutit, att han skulle vara ohörsam. •'En högre Makts dom kunde ej återkallas." Redogörelsen af allt detta upptar tre blad, hvartill handskriften likvål ej år från Siberien. Strax cftcr siit intrade på Ryska grånsen, blir han anhållen och förd till Mietau. Hvad som hårvid tilldrog sig, år verkligen lyckligt framstålldt och förhöjer Låsarens våntan. I Mietau finner han framför sig ett Hof-Råd Schtschekatichin, som förbidat hans ankomst och år beståmd att beledsaga honom till förvisningsorten. En stor del af det följande utgöres af denne mans karakteristik, som tyckes vara den hSgmodiga, sn&la dumhetens. Rummet inedger ej att omförmåla bevisen. Hr K. blir beständigt bedragen af de personer, hvilkas tillgifvenhet han antingen vill köpa med penningar eller eljest tror sig kunna beräkna. Ryssen synes hår nåstan alltid låg och föraktlig.

Då Rec. ej i något större sammanhang kan införa Hr K:s oftast ganska omårkbara händelser, vill han fumge några detaljes om Ryssaraes lefnadssätt och förhållande.Sid. 95 säges: *'J¿g kan icke här underlåta att omnSmna den åkta anspråkslösa gästfrihet nian tiäffar lios Ryska bönderne, hvilken blir allt nicra synbar, ju längre man kommer in i landet. De täfla sins emellan att tillbjuda den resande nattliger i siua stugor; de fi.ina sig mycket hedrade, om man tar in hos dem; de framsätta alle livad de äga, och glädjen lyser i deras ögon, om m^n tar duktigt fór sig. Jag glömmer aldrig en bondhustru, som beställsaint trippade omkring och jomrade sig: "Ack! här har jag nu helt oförmodadt tre små gäster och ingen ting hemma att tr..ktera dem med.” Aldrig fordra bönderne något fór sin undfägnad; fór bröd o. d. emottaga de ej en gång betalning , om man också till bjuder dem. Men för andra ting såsom höns, grädda m. m. låta de med en liten penning godtgöra sig; och då de tyckas vara vana vid, att Soldater, Kutirer och dylikt folk betala dem med svordomar i stället för pengar, så akta de sig också, att vid lörsta frågan tillstå, att de hafva något hemina. Jag är säker på , att en hederlig resande i Ryska by-arne kan tå mycket, så snart man ser, att han år billig; ty sä ofta innn i börj<m nekade oss hvad som icke hörde till vanligaste behofven, och j.ig åtog mig saken samt 1 ofvade god betalning, så blefvo vi vaniigtvis rikligen försedda med hvad vi vän* tat. Men sättet, hvarpå Soldater och Kurirer pocka af Róndeme allt möjligt, är verkligen harmligt att

påse. — ”Hvar är De-sätniken (byfogden) ?” är alltid första frågan vid ankomsten till någon by. Desätniken framträder bugande. "Skaffa strax fram det och det!” Ursäkur han sig och säger, att det ej finnes, sä far han taga emot ett tjog favoriteder och hotas med prygel. Han går derpå sin våg och återkommer med hvad man åstundat, om det år honom möjligt, men helst af sämsta beskaffei.het, då han vet förut, att han e^ kan tänka på (förmoda ?) någon betalning.

öfversättningen förtjtnar, i anseende till det rena språk och låtu uttryck, som man öfverallt röjer, allt bifall, och Rec.önskar, att Öfvers. lika noggrant som förut bemödar sig att i det följande S;erge sitt original, jom dl blir mera låsbart och ej utledsnar genom Hr K:s vidlöftiga framställningar af sina egna små och obetydliga förhållanden, som Rcc. ganska ofta ej en gång kunnat finna för Hr K. märkvärdiga.

Rcc. skulle i öfrigt fagna sig, om Allmänheten snarare ve-derqvickte sig af Hr Kotzebues märkvärdigaste lefnads&r, ehuiu obetydligt det Än må synas, an at M:e Genli’s Funnätna l*ften eller af de Lafontainske nu mera utmagrade, men socketsöta Romanerne.

DISTICHER.

*- —. — —- ' — » ’ ' *

P sy ch e.

Fladdra med yingarne du, och sträfva mot höjden, o Fjäril! Amors mäktiga hand håller dig bunden likväl.

A mors Bil d.

Hvilken helst du ock Sr, se hår din Herre! — Han Sr det, Eller han var det ren, eller skall bJi det en gång.

RÄTTELSE.

I föregående nummer af denna Tidning uppgifves den corps, hvarvid Grefve von Fersen tjent i Frankrike, betat poitr

te merite: man har vid denna artikel blifvit missledd af en berömd urlåndsk Jurnalist, som förblandat detta regemente med den be-kanta orden, hvilken af Ludvik XVI instiftades för okatolske Oilicerare i sin arm el-, i stallet för Ludvigs-Or den. Ofvaiinämde Regimente kallades: le Regiment Royal Svedois.

L6rdagen den 25 Augusti utgifves N:o 15.ELEGANT - TIDNING

N:o 15.

Lördagen den 25 Augusti 1810.
Det var en herrllg afton;

På himlen lyste minaa:

Ur azurns blick.

Cytheres stjerna log.

Bland doftande syriager Jag smSg si gladt,?å sakfa.'

En handfull sand På hennes fenstcr *lf.

Min Lina, huld soijFröjaj Sprang opp från dets dunkel,

I silfverskir Till dårren svåfva*

”Kom, kom, tnen st, min aiskling!" Hon hviskade, sorvestan:

Mitt visen sang Jag smög mig in,

Hon tryckte mig mharmen,'

Och sönk emot miöullra:

Och, ky«* }>« ky<

Jag vips! till sångeag.

piln.Hon stridde, skönt förlägen, Den varma, unga Tärnan;

I striden dock Den itgrande blef jag.

>7u slet hon sig behändigt (Den söta Underbara i)

Ur famnens band Bort i en hemlig vrå;

OcA jag i kammarns halfdag fit söka och att famla.

Men — då jag gret, Sprang hon så vånlig fram;

Och smekade förtroligt Med mjuka, späda handen ,

Min kind, och slog Sin svaarni kring min hals.

Snart terståildes friden —

Det 'ka, smala lifvet Jajslöt mot mitt,

Ochysste hennes barm:

Den keslena barmen,

Som t, förrädiskt blottad, Hcnot min mun.

Full Dt mitt hjerta slog.

Ljufodnande, nu sönk hon, Dcnyrkade! — på bädden, å böjde sig Elik under oss:

Oolla pulsar skälfde, Ooloden brann i låga;

I g och ben Dielga lågan brann.Och genom fenstret smålog Den blygsamma Selene :

Gudinna! Du Var vittne till vår fest!

Fart genom Katarakterne vid Muoniko • Koski i Lappland. (TJr Ackrhi's Refa.)

Floden Muonio, som vid Kengis Bruk forenar sig med Tornth-Elf, bildar, mellan byarne Kotlare och Muonioniika ungefår 30 mil om Tornea, de bekanta vattenfallen, som förmodligen åro de farligaste i hela Lappmarken.

Man föresrålle sig ett ställe, der floden år så sammanträngd mellan stela bergvåggar, att strömmens häftighet derigenom fördubblas: man föresrålle sig vidare, att sjelfva botten i Ilöden endast består af höga klippor, öfver hvilka vattnet liksom med raseri brådsrörtar sig. Hårtill lågge man, att denna llodens beskaffenhet fortfar mer ån en sjettedels mil, och nu har man ungefår ett begrepp, för hvilka mångfalldiga faror den utsätter sig, som vill åfventyra en sa vådlig fart. Man bår hår också ej endast öfverlemna sig åt strömdraget, utan farkosten maste äfven ila fram med en hastighet, åtminstone dubbelt så stor som strömmens. Derföre måste två de skickligaste båtkarlar oupphörligen ro med alla krafter, att båten må hinna undan strömdraget, och den tredje måste såtta sig vid styret, och vånda efter omständigheterna åt den ena och andra sidan. Denna resa sker också med en sä utomordentlig hastighet, att man genomfar denna sjettedels milen på tre tHl fyra minuter. Styrmannen har knappt tid, att tydligt se ocli urskilja de klippor man måste undvika: han rigtar alltid spetsen af båten i rak linea mot den klippa, bredvid hvilken kosan skall tagas, och i samma ögonblick båten tycks stöta deremot, vånder han hastigt i en spetsig vinkel, — och klippan ligger bakom honom. Den resande väntar båfvande, att farkosten skall slås i tusen stycken« och en sekund derefter undrarhan, att han 5nnu existerar. Hårtill kommer äfven, att vågorna från alla sidor slå öfver bräddarna, och vattna alla personer: men ofta siår också en våg in från ena sidan och faller öfver på den andra, utan att knappt röra det inre af båren. Man scr under denna fart faran i en så ryslig skepnad, att, fastän båtfolket med största visshet försäkrar, att ingenting är att befara, man ändå knappt är i stånd att öppna

ögonen och hindra sig act darra. Också ha inånga menniskor omkommit på denna färdr och i byn Muonio gifvas blott tvänne mån, som tilltro sig, att styra en båt genom dessa vattenfall. Den ena har under ett fjerdedels århundrade gjort sig bekant med alla faror dervid, och tillika med medlen att öfvervinna dem, och har äfven uppfostrat sin son till detta farliga yrke. Man kan ej tänka sig något mera intressant, ån anblicken af denna mannens fattning och käckhet, och den öfver-läggning, hvarmed han går tillväga. Den gamle mannen satte sig icke ner utan stod alltid rak, och hade med begge händerna fattat styret, som just för detta tillfälle häftades vid bakstammen: under de mest farliga ställen behölde vi — (Acerbi samt öfversten — nu mera Generalen och tillförordnade öfver-Ståthållaren — Skjöldebrand) — för att strax förlora all fruktan, blott kasta en blick på den lugna mannen: på mindre farliga ställen kastade han en blick tillbaka, för att se om hans son äfven kommit lyckligt efter. Man märkte tydligt, att han i tan-karne mera var sysselsatt med sin son, ån med sig sjelf; och verkligen hade också den unga mannen på tvenne serskilta stållen stött häftigt emot klipporna. Så snart all fara Vi.r förbi, lade vi strax an vid stranden, för att hvila ut, och fågna oss öfver framgången af vår fart. Hår sågo vi, att sonen, soin styrt andra båten, var alldeles dödsblek af förskräckelse; och en btrjeut som farit i denna båt, berättade också, att denna begge de gånger,då den kastades mot klipporna, var nära sin undergång.

Onsdagen den 29 Augusti utgifves N:o j6.ELEGANT-TIDNING

i.

N:o 16. Onsdagen den 29 Augusti 1810. Örebro d. 23 August: 18 ro.

Från Rokfryckeriet i Upsala har utkommit: Utdrag af ett tr ef fr iin Örebro, dat. den ij Augusti, fullt af flera falska uppgifter. — Att nian i ett enskilt bref meddelar sina vänner nyheter, utan urval, kan vara förlåtligt; men Allmänhetens förbindelse för tjenstakrigheten att genom trycket kungöra sådana, bör ej till någon synnerlig grad kunna smickra Utgifvaren, om det sker utan annan rättighet, än en sjelftagen, och utan annan auto-ritet, än ryktets. För att undvika ett återfall af denna anmärkning, får inan förklara, att man är vederbörligen bemyndigad att rätta de i iörenämde LTtdrag meddelade uppgifter.

Att 2:ne Courirer den 12 Aug. skulle från Paris ankommit, känna icke vederbörande. Dagen förut kom en resande derifiån, och dagen efter en Extrapost från Konungens Beskickning der-städes. Hvarken den ena eller andra hade några Depescher från Prinsen af Ponte Corvo , icke heller Hans portrait. De uppgifter, Utdraget för öfrigt innehåller, rörande Prinsens ät Riket lofvade fördelar, i händelse Han blefve Dess Thronföljare, kan den tänkande Allmänheten, äfven med den tillväxt dessa uppgifter naturligen vunnit fiån mund till mund, bäst bedömma, då den underrättas, att Kejsar Napoleon, med aflägsnande af allt sken af inllytelse, leinnat ät Konung och Ständer ett aldeles fritt och otvungit val af Thronföljare, att det varit Prinsens af Ponte Corvo stora och allmänt erkända egenskaper, och inga lösarykten om fördelar, som bestämt Riksens Stånder, att ät denna Furste otvcrlcmna Thronföljden, och slnteligen, att det icke kunde ingå i Prinsens upphöjda karakter, att, beträffande Svenska handeln , ännu på forhand lofva förmoner, som det möjligen skulle kunna blifva honom betagit, att tillvåga bringa.

UNDERRÄTTELSER.

Örebro d. 24 Augusti.

Den 21 samlades alla Stånden in Pleno, och Bonde-Ståndet på egen begäran en half timma förr ån de ¿frige, så att når desse gingo till öfverläggningen, hade redan Ståndet, genom enhållig acclammation, och under utrop af Lefve Konungen! korat Prinsen *f Ponte Corvo.

På Riddarhuset voro blott 2:ne talare, Kammarherren Grefve Ad. Göran Mörner och General-Majoren af Tibell, begge fSr ofvannåmde Furste. Då Konungens Proposition af Landt- Murskalken framställdes till bifall, besvarades den med ett allmänt, starkt, 3 gånger fórnyadr Ja; hvarpå utropades Lefve Konungen! En Deputation, anförd af Hans Excellence Grefve Brahe, afgick med denna underrättelse till de öfriga Stånden, hvilkas Talcinån åtföljde Lnndt-M.ir»kaiken till Slottet, för att i underdånighet för Kongl. Maj:i tillkinnagifva Riksens Stånders enhälliga val. Återkommen derifrån, diderade Landr-Marskalken till Protocollet sin tacks mhet och

tillfredsställelse öfver den enipbet, hvaimed en så vigfig fråga blifvit afgjord. Hos Landt-Marskalken och Tale-inånnernc voro måltider för Stånden anrättade, hvarvid hos Bor-gaie-Ståndet afsjöngos följande lör tillfället författade verser.

Vid ljuset af ett nytåndt hopp Från Sorgens långa drömmar vaknad, •

Den ädla Svea blickar opp Ur tårar af en mildrad saknad.Allt hvad hon ryckt ur Danas famn,

Hv^d ur dess egen famn försvunnit.

Hon cnd;.st med löråndradt namn I Galliens skote åcerfunnir.

V;.r hSIsad, Prins af Fjällens barn,

Skånk dessa byggder Henriks like,

Och blif den andre flin Be'.irn,

Som lycklig gör ett söndradt Rike.

R.ick Svenges Kung till stöd din arm,

Kom att Hans Thion, H ns Mildhet ärfva,

Oih hvilande från bragders larm,

En lugnare bedrift förvårfva.

Det mod, som inga faror kSnt,

Skall tryggt törbida hvarje fara j

Den hand, som Krigets åskor sändt,

Kan tvinga dem och dem besvara.

Det var en Segersåll Soldat,

Som ibland Kungar blef den Förste,

Må Han, en Skyddsgud för Sia St ut,

Bland Kungar nämnas, som den Störste.

Kom blif oss allt livad August var,

Kom att af tacksamheten krönas,

Att för vår Lycka vårt försvar Som Han af Kärleken belönas.

Så skall Han trida fr;tn i Dig,

Likt denna sköna Solens Tårna ,

Som Aftunstjtrna siuker sig,

Och höjts åter Morgonstjernaf Kl. 6 e. m. samlades Höglofl. Ridderskapet och Adeln på Riddarhuset, hvarifrån de, under i.nförande af Hans Excellence Grefve Brahe, afgingo till Landt - Marskalken, och betygade ho* nom sin tacksamhet för den ovåldighet, hvarmed kan anförde

c~deras sammankomster, och den enighet i öfverläggningarne, som derutaf härrörde.

Samma eftermiddag afgingo härifrån såsom Courirer, Capi-taine-Lieutenanten Grefve Robert Rosen till Kt-jsar Napoleon i Amsterdam; Grtfve Gustaf Mörner och Kammar-Juiikaren Linderskold till Prinsen af Ponte Corvo i Paris.

mtgnons sång.

(Ur Goethes: IPilhelm Meister.)

Käns du det Land, der full citronen föds, Orangens guld i dunkla lundar glöds,

En susning gjuts från blåa himlens vår»

Och myrten blyg och reslig lagern står?

Käns du det land?

Ditåt, ditåt.

Vill jag med dig, o älskling, gå min stråt!

Käns du det Hus, — på stoder höjs dess tak, Der glänser saln och skimrar hvart gemak ,

Och marmorbilder stå och se på mig:

Hvad har man gjort, du arma barn! mot dig? Käns du det väl?

Ditåt, ditåt,

Låt mig med dig, min skyddsgud, gå min stråt!

Käns du det Fjäll och denna töckenstig,

Der mulan fram bland dimmor Jetar- sig,

I hålor bor en slägt af drakars blod,

Der störtar hälln och öfver den en ilod?

Käns du det fjäll?

Ditåt, ditåt,

Flyktom, min far! der öppnar sig vår stråt.

Lårdagen den i September utgifves N:o 17.ELEGANT-TIDNING

N:o 17.

Lördagen den i September 1810. LITTERATUR.

Underrättelse om den af Sveriges Rikes Ständer till IiONGL. MAJ:TS Efterträdare på Svenfka Thro-nen ufkorade Fursten af Ponte Corvo JOHAN BAPTIST JULIUS BERNADOTTE; om Dess Familj och föregående lefnad. Stockh. tryckt hos Olof Grahn, 1810. 8:0. 36 sid.

A(t några underrättelser om den Prins, åt hvilken Riket an* förtrott sina framtida ¿den, skulle — enligt hvad Utgifv. i sin korta inledning förmodar — vara välkomna for Svenska Allmänheten, är ganska naturligt, äfvensom det är lika naturligt, att någon tjcnstaktig menniskovän skulle hasta att förekomma hennes önskningar. Vi vilje ej anmärka detta såsom något, som verke-Iigen förtjente att tadlas, men sällan uppfyller ett sådant hastverk de fordringar, man äger rätt att göra. Såvida läsarnc af Örebro Tidningen och Jurnalen fSr Litier. och Th. äfven fa räknas bland Svenska Allmänheten, hvilket Förf. i tysihet icke tycks antaga, så var ett sådant brådskande arbete denna gång verkeligen ej af nöden, emedan i förstnämde Blad temligt fullständiga underrättelser blefvo meddelade, redan innan Fursten af Ponte Corvo utkorades till Thronlöljare, och äfven Jurnalen strax derefter ur samma Tidning sammansatte en slags Lefvernesbeskrif-öing öfver denna Prins, En jcmförelse emellan Tidningen ochden lilla Boken torde bäst upplysa oss om den förökade mängd af uppgifter, hvarmed den sistnämndes Eörf. kunnat rikta sig, nnder loppet af den månad, sed«n N:o 5 af Örebro Tidningen' utgafs, så mycket mer som men alltid är Tidningiskrifvareti förbunden för de intressanta underrättelser, som kunuac hopsamlas, men tadlar Bokfur fattar en, för differeijzen mellan titel och innehåll, och ännu mer för identiteten af hans brochure och ail-mänt kända papper. Och på det ingen må göra Utgifvaren den oförtjänta förebråelsen, att hau midt i sitt arbete så der oför-märkt skulle lånat en. och annan uppgift, en och annan tanke, mening eller tirad,

så vill Rec» börja sin parallele redan från första sidan i

Den lilla Boken ; Ortbro Tidningen :

Det gifvas många Fcltherrar, Många Fältherrar gifvas liksom af sin samtid anses för sto- väl, som af sin samtid anses ra Generaler, men icke äro det; för stora Generaler, men icke många som blott lyst med an- äro. det,, och många som blott ¿ras. talanger» genom andras talanger derföre

blifvit ansedde*

Och hvilken kan här påstå* aft Urg. af Boken har afskrifvit Örebro Tidningen? Man ser, att han öppnat sig en alldeles ny fean , — och vid en nogare jeniförelse skall nian med förvåning finna* att Utgifvarens excentriska geni icke tillåtit honom, att noga trampa spåren af sin föregångare, man man skall ofta finna, att ett ord som-i Tidningen läses främst i perioden, här göres, till nnbo med sista punkten och att till och med hela meningar i Boken, först efter halfva sidor, ga aft upptaga den pJats som ursprungligen tillhörde dem- — i Tidningen och den första Insändarens hjerna. Och det är häruri Rec- icke nog kan beundra Bokskribenteos förfarande r man äger teckningar, som sedda från en viss sida föreställa till ex. en käring, men dä bladet omvändes, en husar; och hvem ver, når nu serskilta bokstäfver, «ed och perioder liksom inkastas i ett iotteribjul, och deras, fore^ning anförtros at slumpen, Iivem vet, såger jng, hvilka intres s^nra upptäckter, hvilket mystiskt och förborgadt sammanhang derigenom kan uppkomma. Ofta kan den minsta omständighet väcka en hel kedja af ideer och föreställningar, och hvilka förträffliga tankar, hvilka djupsinniga resoiumanger kunna icke uppstiga hos den forskande läsarn, då han nu Srerläser samma tankar i en annan ordning, och skådar de ursprungliga färgerna genom ett främmande medium brutna till ett magiskt trollspel. Emellertid äro vi skyldige Urg. den rårtvisjn, att ehuru flera , uppgifter, som i Örebro Bladet finnas, vid första påseendet af honom syrns förbigångna, åierfas de dock hår några rader eller sidor framför eller efteråt, ufan att någon enda saknas. Man ser att Samlaren ejorc allt, för att undvika plagiering. — Men vi fortsatte vår parallele, och vålje stället, der lljekens egentli» ga historia vidtager. Härvid bör märkas, att Boku*gifvaren strax i början skiljer sig fiån Insändaren i den oftanåmda Gazetten, emedan han antager icke Paris, utan Hearn , såsom Prinsens födelseort, i likhet med Föif. af Tankar om TJtrottfSljden. hvilken skrift långt förut från detta Tiyckeri blifvit urgiivtn. Vidare heter dets

Den lilla Botcn: Ortbro TiJnlhgen ;

Hans föräldrar voro fattiga Hans föräldrar voto fattiga och af ringa stånd, och således och således ur stånd att gifva ur stånd att gifva honom en honom en uppfostran, som kun-uppfostran, som kunde tidigare de skänka hans störa själsegen-utveckla de stora själsegemka- skaper en tidigare bildning. Hu-per han af naturen eihållit, ru mycket bör han just äfven Hans förtjenst år äfven derför härföre vårderas, att han, beså mycket större, då han, nåd- röfvad denna skola för sin själ,, sakad att tillbringa blomman af nödgad att tillbringa blommaa sitt lif i okunnighetens tillstånd, af sitt lif i okunnighetens, råa genom egna medfödda krafter tillstånd r dock genom egna kraf-bildat sig till en stor Man. ter utvecklat och skapat sig sjelfi' Vanlottad i afseende på börd till en stor man. Vanlottad påioch allt ar.nat som den tiden ansigs och var nödvändigt for att gåra lycka, miste han följ-akteligen redan vid sitt inträde » verlden erfara den största motgång, som kan träffa ett naturligt genie, den att genom Föråldrars fattigdom vara utan all undervisning. Emellertid uppväxte han, och föremålet lör hans önskningar vai; att intaga ett rum; bland Fäderneslandets försvarare. På årans bana trodde han sig genom tapperhet och mod kunna upplyfta sig ur stoftet till en högre, ädlare och för hans stora medfödda egenskaper mera passande verkningskrets, ån den hvartill födseln honom dömt. Han antog derföre tjenst år 1779, då han var i sitt 17 år, vid Regementet Royal Marine, hvars Öfver-ste den tiden var den föge bekante Marie d’Ambert. Ar 1789 stod han ånnu qvar som Under-Officer vid samma regemente. Dessa första tio år af hans stjen-stetid erbjuda ingenting uiimies-vårdt åt hans biograf.

börd , på anor och på allt annat, som kan räknas för lifvets nödvändigheter, måste han redan \jid sitt inträde i verlden erfara den största motgång, den att genom föräldrars fattigdom vara utan all undervisning. E-medlertid uppväxte vår hjelte, och föremålet för hans önskningar var att bland fäderneslandets försvarare taga ett rum. På årans bana trodde han sig genom sin tapperhet kunna upplyfta sig ur stoftet till en högre, ädlare och för stora män

mera passande verkningskrets ån den födseln honom tilldömt. Han antog derföre tjenst 1779 vid regementet Royal - Marine , hvars Öfverste var Merle d'Am-bert, Denna hans tjenstetid år höljd af mörkrets ogenomträngliga flor och man kånner ej mer ån att han 1789 ånnu stod soin underofficer vid detsamma.

(FortsSttning en annan gSng.)

Onsdagen den 5 September utgifves N:o 18.ELEGANT-TIDNING

N:o 18.

Onsdagen den 5 September i8ro. TBREF FRÅN ÖRKBRO

Jen 31 Augusti.

Den 26 reste Konungen häiifiån till Frötuna, dit Henne» Maj:t Drottningen älven ¿iikorn från Strömsholm; Deras Maj:tec spisaJe middag hos egendomens ägarinna, Enke-Fru Dalson, och återreste på eftermiddagen. Hans Maj:t ^onungen inträffade härstädes kl. 7 om aftonen.

Hennes Maj:t Drottningen ankom den 29 om aftonen med Sin Hof-Stat ifrån Strömsholm. Hon emottogs vid Tullen af Stadens Clerici och Borgertkap, och «aiutcradc« under genomfar* len med styckeskott. Kongl. Majrt hade nys* föiut *frest till det en åttondedels mil utom Stadens Södra Tull belägna Sommar* nöjet Hagalund, som Drottningen nu bebor, och var der sia Höga Gemål till möte. Hans Maj:t Konungen bebor från samma dag ett annat Sommarnöje, kallade Lugnet, belågit på några hun* dra alnars afstånd från Hagalund.

Den 30 ankom Konungen till Staden på förmiddagen, och pa eftermiddagen Drottqingen, som ' kJ. 5 emottog Ständernas •tora Deputation , anförd af Landt-Marskalken och de öfrige Ta» lemännen. Kl. 6 gafs Cour; efter hvars slut. Deras Maj:ter äter* reste på landet ki. 7 c. m.LITTERATUR-

Underrättelse om den af Sveriges Rikes Stän|der till KONGL. MAJ.-TS Efterträdare på Svenika Thro-nen utkorade Fursten af Pontb Corvo JOHAN BAPTIST JULIUS BERNADOTTEj om Dess Familj och föregående lefnad.

(Fortsättning och slut frin Tidningen N:o i?.)

Läsaren behagade inse, hvilken olikhet redan förändringen af ordet tilldSmt till dåtut åstadkommer, och Författarens lyckliga okunnighet om öfverste Merle d'Ambert upphåfver all fråga om afkopiering. Emellertid skall Rec. göra sig ett synnerligt nöje, att meddela Förf. den upplysningen, att denna Öfverste, Grefve Merle d'Ambert blef aflifvad i Juli månad 1798, oaktadt all möda, som General Bernadotte använde, för att rådda hans lif. — En annan gång skall Läsaren till sin förvåning finna mannen till och med mera belåsen ån hans original: ty han vet verkligen att det var den 2 Juli 1795, då den ryktbara öfvergången öfver Rhen blef företagen. På lika sått och med enahanda resultafer skulle vi kunna fullfölja vår sammanlikning hela arbetet igenom, 0111 cj de prof vi redan meddeit, voro tillräckliga att stadga Låsarens omdöme. De uppgifter, som till slut meddelas öfver Furstens Gemål och den unga Prins Oscar, äro hämtade ur Biographie Möderne, Leipzig 1806, hvaraf äfven ett utdrag ej längesedan blifvit meddelade i Jurnalen.

För öfrigt vill Rec. alldeles icke tadla — och hoppas att

Utg. af Örebro Tidning ej heller skall ha någon ting deremot_•

den lofliga industrin, att i elegant oktavformat och till ordentlig bok sammantrycka det, hvad man förut låst på qvartsidor och , i flyktiga blad; men för dem af prenumeranterna å sistnämnde Tidning samt å Jurnalen f. Litteratur o. Th., hvilka velat bespara sina 12 sk. Banko, hade kanhända dessa få orden: **Ur örtbro Tidningen’’ icke sa alldeles varit ofverflödiga. Författa-rens samvete hade åtminstone då varit fullkomligt fredadt. Annar» skulle en sådan låsare varit nog obillig får att begära af Samla* ren några nyare data, någon enda förut okänd tillsats, någon mindre vanlig anmärkning eller något frappant resonemang; — Kec. vill ej en gång tala öm ideer eller tankar, ty han vet allt iår v&l, att i våra tider år det icke så lått, att tanka — i synnerhet rigtigt och förståndigt. Men en sak, hvarom förmodligen alla skola förena sina röster, år det missförhållande, som råder

mellan bokens arkta! och pris. Att fordra ia sk. Banko för a t ark i liten oktav, lår, oaktadt tidernas uppstegrande af alla priser, förblifva temmeligen oförskämde, — särdeles för underrättelser, som man nu lör andra gången måste betala.

Ytterligare åga vi tvenne Lelvernesbeskrifningar öfver Prinsen af Ponte Corvo: den ena utgifven i Stockholm och såljes föc 6 sk. Banko. Den andra år tryckt i Örebro, med porträt, som lår vara afdraget efter det, som linnes i Kriegs-Kalender fiir ge-bildete Leser, (Leipzig, Göschen 1809)» och lår vara det mest liknande porträt, som man åger af denna Furste. Prinsens födelseort uppgifves äfven hår vara Pau i Bearn, och födelseåret, soni af de trovärdigaste Biografer anses vara 1763, fins också hår* men sista ziffran har sedermera i alla exemplar Rec. sett, med blyerts blifvit förändrad til! 4. Boken år for ofrigt mera sakrik ån dess föregångare, och då Prinsens af Ponte Corvo historia icke år annat ån en kedja af lysande bragder, så skola äfven dessa drag, ehuru flyktiga de ån äro, vara mer ån tillräckliga, att hos Svenska folket väcka vårdnad och beundran för sin tillkommande Beherrskare.

TILL AFTO NSTJE RNA N.

Ljuft Du tindrar, hleka Xlskogsstjerna! Genom azurn fram på himlens blå.

Ack? min Moder såg ditt ljus si gerna Mellan nattens bloss på fästet stå.Silfverklar du blänkte fram i lunden,

Vid min Moders röst så mången gång.

Dä jag slumrade, i lindaa bundtn,

Lyssnade du till den Huldas sång.

Kring min vagga .dina strålar lekte.

När jag sof uti min Moders sköt;

Och ditt skimmer hennes kiu<ier sm: k te, lïàr hon vid min sjukbädd rårar gjöt.

Kanske nu den våna Skuggan vistas På din jordrymd, skönare än vår,

Och, når runan på min vård skall riitas, Helgar henne med en engels tår.

Cladt du blickade på höga linden,

Der jag hoppfull skar min flickas namn, —* Då hon kom lä skön igenom grinden Och den första gång sönk i min famn.

Glimmande du ned på ängen blänkte,

Der de Sälla gingo, arm i arm;

Och din sista purpurstråle stänkte Huldt pä Linas svällda svanebarm.

Blekröd dog din glans på rosenhäcken,

<När hon rodnande emot mig log;

Blygt du speglade ditt bloss i bäcken,

När den första He'be-kyss jag tog.

ömt jag se’n min lyras strängar rörde;

Strängen skärt i aftonvinden klang.

Hulda Sijerna! Du mig vänligt hörde:

Lina, sjungande, i famnen sprang.

Blåklintskronan föll från hennes hjessa.

Floret löstes från Dryadens bröst.

Alla pulsar vaknade, och dessa Sökte sig en dityrambisk trösr.

Lördagen den 8 September ntgifves N:o ip.ELEGANT-TIDNIN G

N:o 19.

Lördagen den 8 September fgio.

KRITIK.

Aura, En Samling valda Stycken fian Abo Tidningar.

Stockh. i8to. 4 Vol!. ii:o.

Rec. har ej långe kunnat .tveka i valet af method fur ett kritiskt yttrande öfver denna Samling. En grundlig analys skuiie Jika mycket strida mot ändamålet får denna Tidning, som tråtta genom det långsamma sönderdelandet af stycken, hvilka till större delen icke åro konstens alster, icke genom någon egentlig vjgt påkalla ett ihärdigare ogonkast. Dessa poemer, i allmänhet täcka och medelmåttiga, hora till klassen af de så k-llade Poesier fugitives; prosan, med få undantag, 3r af samma flyktiga halt: och när en sådan Samling framträder utan anspråk, ¿r den visserligen det menlåsaste fåretag i naturen. Klaud oss, der ett jollrande känsloprål, eller *n dådfodd qvickhet, eiler begge tillsammans * usurpera Poesiens heliga namn, bår Kritiken ännu tacka Gud , nilr hon Jios de talrikt framstråmmande versiflkatyrcr karr skånja några skymtar af hågré lyftning, af sann känsla ocli själens oskuld. — Men hvarfåre är skaran så oräknelig af dem, *om tro sig kallade till Apolions såner, och hvarfår oflra de så mycken svett och moda på odlingen af ett lålt, hvars ikårdar aldrig svara mot deras väntan, eiler den fårhoppning de tilläfven-tyrs vdat uppväcka hos .sina grannar? — Vi måste hår neka oss det nåjet att utreda denna fråga. Svaret kunde utfalla nog - bittert.iunde blifva Judomen en förargelse och. Grekomen en galenskap; men skall icke desto mindre framdeles på något ställe framläggas, till förståndigas ompröfning.

Saknar då Aura dikter af verklig poetisk förtjent? Visst icke: men de ilesta bladen i dessa tre häften fyllas af alsrer, hvilkas enda prydnader åro välmening och blygsamhet. Den realistiska skamlösheten har Rec. blott på få stållen upptäckt; hvilket, i en så stor massa af Svenska v er/er, Sr en icke Tinga förtjerist. — Idéen af denna Samling år endast meikantilisk. Utgifvaren år icke någon Meleagros, eller SehiUtr, eller Schttgei, som i små Musen-Almanackor sammantrångt samtida mästares eviga sånger; — en sådan åsigt af en Anthologi kan i) blott af en skald rigttgt uppfattas, och a) blott anvåndas i ett land, der måstare finnas:—för bonom var det nog, att samla strodda småsaker ur förgängliga dagblad *), och han åmnar icke med dem trotsa Tiden. Årligt har han framplockat hvad han tyckte vara den vackraste ver sm i Abo Tidning, och önskar, i sin oskuld, ej mer, ån meddela låsarn några minuters förnöjelse. Och så långe Publiken ej år tillgänglig för Poesi, må den så gerna låsa detta som något annat. När man påminner sig våra lldre vers- och vis-böcker i samma slag, som fingo en så snäl afgåog, så kan man billigt utropa: Den ena kan vara si god tom den emdra. Det länder likvål till Antas beröm, att hon icke innefattar något absolut dåligt, något så tjockhufvadt och plumpt, som t. ex. Sommarpronienaden °*). Och detta är redan mycket, till en börj;in. Vill blott gyttjan försvinna ur vår vitterhet, så kan det blifvande blomsterfältet en gång klädas i sä mycket bördigare fårgor.

*_) Åbo Tidn ng var IlkvSl kronan af v5ra Svenska Tidningspapper, sedan Extraposten upphört och Stockholmsposten, efter Kellgren» död, atdeles förlorat posthornet och kérkonsten.

**) Som aldrig mera stJr opp och promenerar. Sofve han no i fred och ro!* Första Häftet.

I. Tidens trenne Döttrar, (sid. i.) Detta poem 5r ett af de skönaste i Samliagen, och borde onekeligen pryda en bättre. Tanken är ljuf och rörande, och expressionen själfull, ehuru ej fullkomligt utbildad, a. Qvinnans värde, efter Schiller, (sid. 3.) En behaglig afskuggning af ett oupphinneligt original. 3. Årligt varar längst. Tysk folksaga, (sid. 8) Rec. har ej orkat läsa henne andra gången. 4. Förförarn, Ballad, (sid. 19.) Skall vara en romanz, ungefär i Bürgers maner. Men ehuru den visst icke röjer någon djup poetisk förmåga, ännu mindre är någon äkta ballad, låter den dock lätt läsa sig en gång eller två, och kan måhända framlocka några tårar af fruntimmer, som i gemen ej äro så stränga konstdomare. 5. Taskspelarne, öfver-sättning, (sid. 23.) Berättelse om hvarjehanda hokus

pokus. 6. Philadelphia i Göttingen, (sid. 28.) Innehåller en affisch om denna undergörare, af den qvicke Lichtenberg. 7. Bref till en föråldrad Skönhet, (sid. 32.) Ett stycke menlös smäver». Också säger brefskrifvaren till slut:

''Ursäkra detta bref i gammal gSthisk styl, (?)

"Uppriktigt, ansprSkslSst, ej tydt af konstens regel'*

Om den göthiska stylen lärer Förf. hysa besynnerliga begrepp. 8. Till en ung Flicka, öfvers. fr. Ttjskan. (sid. 33.) Blott tvenne Stanzer i oltave rime; men den lilla blomman är ej alltid den obetydliga. En högre Germanisk ande kringsväfvar och stämplar henne. 9. Fruntimroersråkningen. (sid. 34.) Ett Epigram, i den franska betydelsen af detta ord. 10. Ord till en Långdans, (sid. 35.) År musiken så täck som orden, så år denna långdans en af de vackraste. En strof vore det synd att förbigå:

''Flicka! njut ungdomen! — Ånnu den dröjer ,

”Kallande ljuder dess glada cymbal —’’Snart ur dm asyn -sig flyktingen höjer,

”Och du blir stångd från dess leende dal;

"Snart dina låppar, som Tantal, du böjer ”Fåfängt «mot hennes nektarpokal/'

(FortsSttnirg en anctn aJng.)

MODER.

Paris.

* *• *

Annu år den hvita färgen Damernas ålskiingsfårg. Om nå-gon skulle vara så ohöiiig att fråga: hvarföre? kan man helt enkelt svara: att dfn lilliga rodnaden på Parisiska fruntimrens kinder fordrar nå^ot frapperande afbrott. Några gula hattar med ljusgula blommor, «ller några till hälften mårkgrona, till hålf-tcn rosenfårgade kapottcr ser anan likvål då och då ibland den stora mängden af hvita hufvudprydnader.

Eu hvit cordon af hvita pådrar svajar på alla halmhattar,

i sta.let for de förr i mode varande blommorne, hvilka af den orsak äro nflagde, att de så hastigt förvissna. För sådana förgängelsens bilder h.ifva också fruntimren en innerlig afsky ; ty de såga helt frandiement: att ögon och hjerta Aro så förenade, att når de förra icke se, känner det senare icke heller.

Till klådningnrs garnering brukas virkade lister af orangefårg.

För öfrigt,når ett fruntimmer af goda ton går till en konsert eller till en -stor societc , kan slåpet på hennes klådning all-drig vara tillräckligt långt. Balklådningen åter Ar en kontrast hårat: en helt enkel tnnujue af hvitt taft faller till knåer: sjclfva k låd ningen består af'spetsar, eller af silfvergaze, eller af fint mousselin med guldstrimmor, utan slåp, snarare sneddad i form af en halfcirkeL

Onsdagen den 12 September utr>lfves N:o 20.ELEGANT - TIDNING

N:o 20.

Onsdagen den 13 September ¡Sro. RIKSDAGS «NYHETER.

Örebro 7 September.'

Constitutions Utskottet har slutat genomläsningen af Statfi* , Rådets Protokoller, och af den vid senaste Fredsunderhandlingarna förde iniaisteriella korrespondenzen.

Motion har blifvit väckt om några modifikationer uti Bi* villningsförordningen, men ännu icke bearbetad. — Ett förslag, att gesäller och lärlingar mätte innefattas under Tjenstehjons-stadgan, år remitterade ti 11 Allmänna Besvärs- och Ekonomi* Utskottet.

Kongl. Ma|:t har till Ständerna öfverlemnat a:ne Nådig» Propositioner, om anstalters vidtagande till en förbättrad fattigvård; samt om förändringar uti Lagens stadgande om Inteckningar i fast egendom.

Nästkommande Onsdag och följande dagar blifver val för-xåttadt till Elektorer af Justitie-Ombudsman, Opinions Nåmd och Tryckfrihets Comité.

Den $ gafs hår en stor assemblée och soupe'e, der Hennes Maj:t Drottningen äfven var närvarande.

Stats-Rådet har börjat hålla sina sessioner på det af Konun« gen bebodda Landstället, Lugnet.Svar

pa (fe Erinringar, Som uti StockJiolm-s Posten nnJer N:o 193 och 203 finnas anförda, mot undertecknads Anmärkningar rörande Sven&ka Messan i N:o 4 af denna Tidning.

Stridskrifter åga sällan något upplysande for Allmänheten', och i stället att vara en vexling och ett utbyte af olika tankar, blifva de merendels blott en vexling af saikr.smer och personliga utfajl. Också betraktar Publiken dessa litterära fejder blott som en theatralisk duell r sällan gör hon sig den modan att taga någon vigtig notiz om sjelfva saken, utan ser med skadeglädje huru de stridande ständigt söka nedsätta hvarandra och rigta mot hvarandra Kritikens och Löjets dnbbla pilar, — och tror vanligen — emedan det är bekvämare än att sjelf pröfva, — att den har rätt, som ifrigast ropar eller åtminstone sist behåller ordet. Äfven deröfver bör man icke undra i en tid» då det kitsliga begäret, som öfverallt söker sig ett ämne till öfning för sin qvickhet, eller den hemliga afunden, som stiäfvar att tillbakaskräma den oVallade, oskråmässiga skribenten, eller det lömska agget och illviJjnn, som förblandar personen med skriften, så ofta hvåssér den namnlöse Recentens penna, hvilken under anonymitetens natt gömmer sina mörka afsigter, då deremot hämdlystnad Och det sårade högmodet "hos Författaren förestafva svaren.

Sådan är icke den skriftvexling, .som Rec. i Stockh. Pösf. ippnåt med mig. En fråga af den art » för hvilken jgg Jiär ånyo påkallar Allmänhetens uppmärksamhet, har sällan förekommit i kritikens annaler: jag. Författaren, påstår, att den af mrg utarbetade Messan ir obröfchar, absolut oduglig, Och min Rtfc. förenar alla skäl och all möjlig lärdom i 'vfirlden för att bevisa mig, Allmänheten och sig sjelf, ätt den verkeligen äger värde. Hit-tils har väl ej ofta händt, att nagon Auktör uppträdt, för aft alfvarsamt utpeka felen i sina, af Publiken ännu värderade, arbeten ; men när det händt, har man ärligt trott honom på hansord, förmodeligen emedan det vore att supponera, att Eair sjetf bäst kände sina verk ; ailraminst har någon granskare uppstigifr som tagit denna bekännelse illa opp, och, i trotts af Förf., nödvändigt veJat upphöja hans arbeten till ett värde, som strider mot hans egen öfvertygelse. Förf. af Messan samt af Anm. uti Eleg. Tidn. N:o 4 har dock tyvärr, oaktadt allt bemödande hans artige Recensent användt, icke funnit ett enda af sina misstag mindre stötande mot konstens eviga reglor, vare sig derför, att hans egenkårlck är mindre retlig, eller derför, att han under stude-ringen af de mönster, dem han måste rådfråga vid utarbetningen af ofvannåmde odagliga arbete, slutligen trott sig finna några grunder för Choral - Musiken, hvarom mängden af Psalm - melodi-ster icke har tid att bekymra sig.

*'Men, fiågar Rec., hvarför kommer nu först denna förunderliga upptäckt af Messans oduglighet, och hvarför meddelas den nu hela tio åren efter dess utgifvande?1' — Man ser af denna fråga, huru små omständigheter ofta undfalla klyftiga hufvu-den, t- ex. Rec. Hvar och en skall svara honom' defpå , att den kyrkosjungande Allmåubefen säkert ej skulle varit någon förbunden» som velar tjena henne med den oförmodade underrättelsen r att hennes sånger blott vore en rhapsodi af missrag och ett fullkomligt musikaliskt non-sensr nu deremot, då fråga blifvit väckt Om förbättrade Psalmer och då en förbättrad Handbok äfven snart .utkommer, som redan för ungefär tolf år sedan var påtänkt» vore det en oförlåtlig svaghet af hvar och en, som förinente sig ¿¡ga någon insigt i kyrkniusikenr att stillatigande tillie, hur de ursprungliga kyrksångerna återigen förderfvades, och hur det ¿juttondc århundradets misstag, i förening med det nåstförfiutna» och det närvarandes uraktlåtenhet, åter påtrugades efterkommande, kännare till hann och den sanna konsten till förderf, Förf. af Messan skulle åtminstone aldrig förlåta sig denna tystnad; och då Rec. icke utan något slags skål förebrår honem, att han ej brutit den under en tid, då hon benyttjades blott som ett inttrms-veikp(eflef Förf. åtminstone trodde det), sa vore det i hög grad brottt-ligt, om-Förf. skulle låta sig hindras af egenkärleken att yppa dess brister, och tillita sina misstag furevigas genom seklerna. "Men, frågar den nyfikne Rec., ni har lemnat ert fulla bifall till bokens

utgifvande, — ett rykte, som innom kretsen af kännare länge varit accrediteradt ?'*— Såvida .nemligen, att jag ej «fientligt satt inig deremot. — 'Ni har'äfven sjelf vid tryckningen besörjt korrekturet ?'' — Om Rec. hämtat äfven detfa sqvaller af nyssnämde hedersman, så hafva de verkligen fört honom bakom ljuset, emedan det torde vara dem tillräckligt bekant« att jag väl korrigerat manuskripter, men hvarken egna eller andras tryckta arbeten, och ännu känner jag ej sättet huru det senare sker. — För åfrigt skulle Rec göra mig cch alla Amatörer af Choralen ett synnerligt nöje, om han behagade uppge dessa så kallade kännare,-—de må bo i Skara eller annorstädes, så vida verkligen Rec. eller någon af hans illa underrättade vänner sett den stad, hvarifrån han daterat sina Erinringar —: en bekantskap, hvilken Förf. länge efterlängtat. — — Att min Messa, äfven under mia egen direktion ofta vid högtidliga tillfällen samt i Konungen« höga närvaro blifvit uppförd, var ganska naturligt, emedan tyvärr ingen bättre kyrkmusik var att tillgå.

Rec. erinrar derefter, att jag begått en orättvisa mot mig jjelf, di jag anmärkt början af Messan såsom origtig, — och stöder sig i stället för bevis, åter på sina förståsigpåare. Jag har förut anmärkt att dessa Herrar icke äro att lita på, och det voxe önskligt, att han viLle låta bli att eftersäga dylika lösa rykten , eller åtminstone uppge mig deras namn, på det vi sedan kunna språkas vid. Emellertid utger jag mina utsagor såsom sanna, och fordrar af Allmänheten att bli trodd på mina ord, såvida de gå ut på, just att visa mina misstag i Choralen.

(Fortsittning en annairgiog.)

Lärdagen deD 15 September ntgifves N:o st.ELEGA N T - TID NIN G

N:o 21.

Lördagen den 15 September 1310.

Svar

** • - -• 1 ^ * • • ' ^ »3i" I * ' 4«l» |* uitkff.%1 4*» ^

på de Erinringar, som uti Stockholms Posten under N:o 193 och 205 finnas anförda, mot undertecknads Anmärkningar rörande Svenska Messan i N:o 4 af denna Tidning.

(Fortsättning frSn Tidningen N:o 20.)

Om Rec. skulle hysa bättre tankar oin min skicklighet för ett decennium sedan, si mi han förfråga sig hos verkliga kännare, hos hvilka detta mitt arbete, gunis, lär finna ringa bifall. Vore han tills vidare belåten med en elementarisk åfversigt af grunderna får Choral-Musiken , sä ville jag hänvisa honom till Må* oadsskriften Phosphorox, der jag summariskt yttrat mina tankar deröfver. — Uppstiger en annan, som vill visa en bäitre väg\ så skall jag vara den fårsta som erkänner hans fårtjenster.

Sedan min Granskare länge fåljt andras spår, springer han nu plåtsligt ur ledbandet och beträder en egen väg. Han väpnar sig med en fårfärlig lärdom och ådagalägger i musik - historien insigter, som ingalunda äro att fårakta; — tvertom hyser jag derfår all måjlig respekt. Men alla dessa citater och lärdoms-skyltar äga dock det hufvudfelet, att de bevisa just det, de icke borde bevisa. Således har jag t. ex. råkat oämna "att Svedberg, som atgaf Psalmboken 169$, blef utfattig, och de musikaliske parvenuerna skårdade belåningen.'1 Rec. bestrider detta ganskaenvist, och ger anvisning på Högmarks Psalmpoeographie, p. 156-162. Få lians rid öppnar jäg denna bok och låset på sam* ma sidor dessa ord af Biskopp Svedberg sjelf: "Vppå mitt vn-"derdåniga förslag gaf Hans Mnjrt skriftelig btfallniug till Prof. ''Olof Rudbeck then åldre och Prof. Harald Wallekius (rryck-''iel för Wallerius), samt mig, at wi skulle tråda tillsammans *'och låta wät och en Psalm få sin beqvåmliga ton och sina no-"ter: hvilket ock i Upsala skiedde, som de nu finnas i Psalmbocken. The begge fingo ther hederlig wedergielning före. Min 'Vedergielning och nöjsama lön var, att hon så kom ut, som "hon nu kommen är." — Håraf kunde den, som så ofullständigt kanner svenska språket som jag, låtteligen falla på den tankan, såse m påstode här Biskopp Svedberg verkligen, att de begge Professorerne blefvo belönta, men icke han. Han förlorade på den indragna Psalmboks-upplagan öfver 50,000 daler kppm:t, en på den tiden ofantlig summa. Eljeft skall jag göra mig ett sår* .skillt nöje, att tjena Rec. med den underrättelsen, att den förmögenhet Biskoppens son, den

bekante Svedenborg, använde för att bestrida sina utländska resor, alldeles icke var årfd, utan härilöt i början från ett ansenligt stipendium vid Upsala Akademi, och sedan från hans talrika sekt i Tyskland och England. För öfrigt vare det långt från mig att rycka något blad ur den krans, tom betäcker hjessan af Wallerius och Rudbeck, dessa kolosser af snille och lärdom: en krans, som nog ofta blifvit gnagad af efterkommandes afundstand. Också kan deras åra icke fläckas af den uppgiften, att deras egna composilioner icke äga något vårde. Rudbeck har — såsom Rec. rigrigt anmärkt — dirigerat och Äfven sammauskrifvLt musiken vid Carl XIL-s kröning, och hans kompositioner, som ännu förvaras i KongL Opera -Bibliotheket, kunna tjena till mönster, hur man aldrig bör skrifva musik.. Alt Harald Wallerius citeras af Doktor Forkel, år mig också ej obekant: men icke. s&om i,uusikf6rfattare, uun sosoip ¡utredare afde grekiske tonsy stem erna. Nevton, Euler och Lamjert ha illa förklarat det marhemamka fö*hållandet mellan tonerna, och till och med den namnkunnige Moses Mendelsohn , som ISrt mig déchiffrera hebreiska noter, har användt mångfaldiga ar på detta studium, utan att han, mig vettcrligen, föll på det infallet, att sjelf försöka sin styrka i praktiken. Åfvenså har Prof. Nordmark utarbetat ett system öfver akustiken och tonförhåliandet, men Sr bekant genom helt andra förtjenster, Sn genom musikaliska kompositioner. Man ser således, att Prof. Rudbecks öfriga kunskaper, så vSl som hans insigter i musiktheorin ej hindra honom att vara en dålig kompositör. Dessa herrar — som i Psalm-poeographien benSmnas Censorer — ha också ej förstått de gam« la kyrktonarterna, utan bland en mSngd af varianter i olika Psalmböcker, utan kritik, blott efter godtycket öfverfört melodierna i den nya Psalmboken. Rec. libliothek är rStt artigt och rikt på arbeten i fornmusiken; det Sr blott att beklaga, att der felas en hufvudbok, som heter: Messan pä Svensko, fårbettret. Stocholm 1548. De fyra notlinierna Sro der tryckta, men noterna stdermera tillskrifna. Hr Erioraren behagade uppslå denna bok; hàn ÎaP göra sig litet besvär, ty någon paginering lins här ej. Emellertid må han eftersöka arket K och jemfdra melodin på Veni Creator med N:o 180 i Svenska Psalmboken: Kom Helge ande. Dessa Censorer ha ej rigtigt fattat den ursprungliga musiken af Luther, författare af både öfversåttning och melodi, utan antogo i stållet en melodi från Lobnpasser, hvilken dock olyckligtvis ej p..csade in med texten, i hvilken tredje versen måste två gånger repeteras, på det orden åtminstone ej skulle upphöra förrän musiken.

Detta exempel — och hundrade skulle kunna anföras, jfr. blott N:o *22, 134, 162, 171, 348 och 364 — torde unge--ftr visa hvilka konstförfarne män ofvannSmde melografer varit. Om någon i uårvarande tid ville tillägga sina misstag till degamles, så ser raan ånnn tydligare, hvilken musikalisk förbistring derigenom skulle uppkomma. Att jag verkligen äger något skal till denna /arhåga , har jag äfven funnit af ett Memorial, hvaruti föreslås, att de särskilta förändringar i olika kyrkor borde i Cho-ralboken upptagas och hvar och en noga anmärkas. Att detta är likaså orimligt som omöjligt, vill jag bevisa med Nro 252,

ii vil ken jag pä fem olika ställen, Stockholm, Upsala, Gamla Upsala , HJggby och Skog, hört sjungas helt olika : och man kan ungefär föreställa sig hvad utseende en sådan bok skulle få, som upptoge alla varianter i Sveriges kyrkor. Tvertom synes det mig mer naturligt, att den räita melodin upptages, efter hvilken församlingen i de fall, hvarifrån hou kunde afvika, nog småningom rättar sig. Jag torde äfven fa tillägga den anmärkningen , att blott de moderna melodierna äro underkastade desse vilkorliga förändringar; melodierna i de verkliga kyrktonerna äro öfverallt lika, både i Sverige och Tyskland. — Också har jag just i dessa dagar funnit mina förut flera gånger yttrade gissningar , på ett angenämt sätt, besannade genom följande tvenne skrifter: Neue Gesangbuch, Teutsch itnd Lateinisch, Francof. ad Moen. 1586, samt Gebetbuchpsalmcn, Magdeb. 1546. • Föröfrigt om dessa', fornålderns namnkunnige män, Wallerius och Run-beck, jemföras med våra melodiskrifvare, på hvilka Rcc. enstän-digt påstår, att uttrycket Musikaliska parvenuer bör lämpas, så vederfares de sednare, som Rec. uppriguigt anmärker, ”eu alltför stor ära, på hvilken de sjelfva ej lära göra anspråk.” Detta är också ungefär min mening, och jag är stolt att mina tänkesätt sammanträffa med min djupsinniga och lärda Granskares.

(Fortsittning en annan gSng.)

*\ ’ — „ _ \ r <

Onsdagen den 19 September ntgifves N:o 22.ELEGANT -TIDNING

N:o 22.

Onsdagen den 19 September i8ro.

RIKSDAGS-NYHETER.

Örebro d. 14 September.

I förrgår flyttade Deras Majtter Konungen och Drottningen ifiån de Sommarnöjen de bebott, till det härvarande Kongl. Slottet.

Samma dag valdes Justitie Ombudsman och Dess Suppleant, då Friherre Mannerheim och Lagman Petterson blefvo i dessa vårdigheter bibehållne. Vid valet till den förre, skillde sig endast tvenne röster irån pluralittten: 1 till fönnon för Lagman Heurlin, och 1 för Advokat-Fiskalen Laurin.

I går valdes och sammanträdde Opinions Nämden till afgörande af huruvida Högsta Domstolens Ledamöter gjort sig för-tjente, att i deras vigtiga kall bibehållas, hvilken proposition be* svarades med

28 Ja. 19 Nej.

I dag våljas Elektorer till Tryckfrihets Comiten.

Svar

på de Erinringar, som uti Stockholms Posten under N:o 198 och 203 finnas anförda, mot undertecknad« Anmärkningar rörande Svenska Messan i N:o 4 af denna Tidning.

(Fortsättning frän Tidningen N:o ai.)

Rec. yttrar vidare: "att ej synnerlig oreda synes vara att tefara vid våra redaa länge kända kyrkQ-melodicrs lämpande tiJJde nya Psalmerna, hvaroin här till det hufvudsakligaste fraga lärer vara.*' Om ^Vederbörande ha den visa omtankan," att uppdraga detta förtroende åt Rec. t. ex. elJer någon af hans vänner (de så kallade Kännarna) så' torde de inse, att denna sak icke är så lätt, som Hr. Rec. behagar tro, såvida meningen icke år, att framlemna ett fuskverk. Mig, som också någorlunda tånkt öfver detta ämne, sk;,11 det bli en synnerlig tillfredställelse att se om utarbetningen så der på måfå kan lyckas. Allt, inom hvilket jag denna gång inskränker min anhållan, år att be dessa Herrarna se sig väl iöre, på det att arbetet vid pröfningens dag må varda beståndande. Hvad mig ankommer, har jag i min Choralbok visat det lilla jag kunnat åstadkomma i denna våg: och då jag i det föregående dokumenterat min blygsamhet och visat att egen-kirlek icke är min sak, så torde det iörlåtas mig, om jag håruti tilltror mig någon liten insigt.

Och deremot öfverlemnar jag gerna min Rec. den åran, att vara en god stylist. Jag förstår någorlunda kyrkmusik — men också intet mer. Jag vet vål att jag genom denna bekännelse förlorat mycket hos våra inländska uiusici, som åro stora litteratörer, ja] till och med ett slags Liide i miniatur, men deremot icke haft tid, att använda synnerligt studium på musiken. Således t.orde det vål hända, att min stil ''äfven på den allvarsammaste läsares läppar framk»lLr' ett litet löje," deremot har ockaå jag känt mina muskler sammandragas till ett litet medlidsamt löje vid Herrarnes musik. Rec. ser således hur nödvändig den chiistligii kärleken år: och deriör skola vi hafva inbördes Jordr.gsnmhct med hvarandra, och forrfara — så vål härefter som fordom — att förbättra hvarandras produkter. Hvarifrlu föiöfrigr miu annars fina och belespihiska Rec. fatt det pöbelakriga infallet om min Kritiks spannrem — ett uttryck, som tycks påminna om gesällåten — förstår jag ej. Hadq jag verkligén för några är isdan nyttjat KMitkens spännrem i den be-»Srkelic Hr. Anmårkaren behagar yttra si g, så hade det kanhända varit föimånligsre (or andra och för mig sjelf, ån att jag 4 som skett — för att fortsätta den iutressanfa allegorin — spånni mig sjelf i spannrrmen ocli iiickat vissa Herrars söndriga musikarbeten.

Bland andra min grundliga Granskares anmärkningar, 15t*r han också ej personalittfcr felas. Han falar t. ex. om mitt flitiga bevistande af allmänna Gudstj ens ten, förmodligen ironiskt. J«g efterskånker honom svaret ai denna fromma erinran, — En ånuu förhatligare skugga Jåier min ädelmodiga Rec. falla på min ka-rakter , i det han anklagar mig lör egentiytta. Och hår höjer det goda medvetandet min röst: Jag uppmanar hårmedelst livar och en af mina Vånner och Fiender, livar och en, som kant mig under någon period från den tid, då j..g, en tjugc-tvårig

yngling, först helsade det lyckliga Sverige, jag uppmanar alla dessa allvaisamt ocli högtidligt, att tillvita mig en handling, som hårlett sig irån denna skåndliga läst. Jag uppmanar de brandlidande i Görheborg, Uddev..l!a och Christinehamn samt Stockholms Fattige, hvilka jag leinnat inkomsten af så många concerter, utan att någonsin vilja lysa med mitt namn, att betyga huruvida jag gjort lnig förtjent af dessa våiiSrande tillmålen. Annu lår mången af Stockholms invånare erinra sig, att jag med biträde af de elever i den musikskola, som j«g böl jade att dana, men som på ett skamligt sått blef Jörstöid, — l\.lmsönd.igi,n 1794 för kongl. musikaliska Akademiens råkning uppföi¿e musiken till Grauns Jesu dud. Visserligen skall man förebrå 111ig ilera svagheter och fel , men girighet och eg nnyita blifva förmodligen de sista som nåmnas 0111 min karakter, ål ven af den mest sannings-lösa delatör.

Ännu-kunde jag vål ha allehanda, att språka med Rec. om; men tiden tiliåfer mig ej att Jångre uppehålla 111ig med honom. Också börjar hans såliskap, i förtroende sagdt, bli något tråkigt. Jag slufar då, tiliönskandes Tionoin föiöfiigt aJit godr, och utbeder mig blott af honom den ynnesten, att han liter min Messatills vidare gälla f6r hvad den Sr, nemligen ett hastverk och ett öfveriladt arbete, fullt afi misstag och origtigheter. Jag bjuder honom således farväl, och beklagar, att jag ej i framtiden kan ha tillfälle att sysselsätta mig med någon vidare skriftvexling i dessa ämnen. -

Hvad slutligen det ofog angår, som Rec. vill fora mig till finnes, så vore det-af mig visserligen det största ofog, om jag utarbetade en Choralbok, och sedermera inlemnade den blott för att fallas omdömen öfver, och sedan utgifvas med privilegium..

Licet sapere sitte itwidia? Seneca.

Upsala den 11 Sept. 18i Hjeffner.

Vid en Familje-fest.

Hvad är det som njutes och fattas af sinnet?

Jo, nöjet och minnet;

Det flydda och kommande famna hvarann.

Det kommande döljes så långt bort i tiden;

Då den är forliden,

Man mins dock och njuter så mycket man kan.

Hell eder, J makar, J ädla och sålla,

Som veten att fälla

Förnyade skördar vid brudfacklans glans!

Den speglar sig än uti bålarna* vågor,

I ljuskronors lågor,

I gästernas blickar, i ungdomens dans.

Resande, som i g5r anlSnde frän hufvudstaden, medfjra det ryktet» att Ryska krigsmakten vid Schumla lidit ett ansenligt nederlag af Tarkarnv,

L&rdagen den 22 September utgifves N:o 23.ELEGANT - TID NING

N:o 23.

Lördagen den zz September igro.

KRITIK.

Aura, En Samling valda Stycken från Åbo Tidningar Stockh. 1810. 4 Voll. 12:0. »

(Fortsättning frän Tidningen N:o 19.)

u.Sållskapsvisa. (sid. 37.) 12. Bordvisa. (sid. 38.) Dessa tvenne visor, i synnerhet den senare, hära till den otaliga svår-men af de bachanaliskt-moraliskt-politiskt-mefitiika mat-dityram-bcrna, soin i de senare åren öfversvåmmat vår sållskapsverld, och der hota att drinka all sann festlig poesi med sina fugtiga ångor. Likvil åro dessa ej på långt när de sämsta. Sådana tirader tillika dock nog starkt af en viss ryktbar mat-pott:

”Vid drufvornas Lethe förgåt som en dröm *’Det blodiga ryktet för dagen:

"Och kUnn, då du druckit, en varmande strJtu "I hjertat, ej endast i magen.“ (!)

En poetisk önskning, och huru delikat uttryckt! Men man kan ju aldrig fånga antitheser för ofta ?

’Hår sörg blott för glaset: om fullt, så töm ut;

'Om tomt, så föriånd det att fyllas;

’’Och mins, att det sköna och goda förut.

”Sen glådjen och nöjet, ma liyllas."

Mer modern bordspoesi kunde omöjligen hoppressas inom fyra rader. Hår ser maa med en enda blick alla dess dememer:rus-tyngden, stelheten, och antithes-glittret. Tillfredsställande vore dock får den allvarsamme läsarn, om skalden med dessa ©rd haft någon mer ån rimmande mtrning:

"Hvem har ej bekymrande pligter och värf?

'Törst sen vi arbetat, vi njute.

"Hvem smög ej den svulrne i porten en skärf? —

"Men sorgerne stanna derate."

Men hur dessa Herrar arbeta, derojjptrvittna deras verk, och hvilka sktfrfvar de smyga till den usle/borde tillhöra den senare att förtälja. 13. Macaronisk Dryckesvisa, Öfvert. fr. Hagedorn. («id. 40.) År enkel, lått och glad, och de latinska melianrader-oa, som rimma mot hvarandra, göra en roande effekt. 14. Den gamla och den nya seden. (sid. 42.) Också en bordvisa. Det vore skada att glömma denna vackra bekännelse, som förf. affekterat att framställa ironiskt, men som utom hans vetskap inner* ligt skillrar poetens och hans vänners materiella esprit:

”Dock krSna vi skinkan. Se der just vSr dygd "Att hedra det vigtiga bara,

"Och lagern, så glts i vår frostbitna bygd,

"Till pris blott åt grundlighet spara.”

15. Desertvinet. (sid. 43.). En liten förträfflig dityramb. Fin, eterisk och doftande, som champagnevinet och glädjen. 16. Rått* visa och Ådelmod, Efter Bouterioeck. (sid. 44.) Högit triviala resonnemanger, och exemplen af Krumben och Styfben bevisa, på livad sätt man aldrig borde uppställa exempel af rättvisa och ädelmod. 17. Anmärkningar om de vackra kousternas tillstånd och öden i det fordna Österländska Kejsardömet. Af Fiorillo. (sid. 4g.) Åndtligen ett stycke prosa af förnuft och konstvärde. Den ärofullt bekante Förf. vill här bevisa, att konsternas återfödelse vid Medeltidens slut ej påskyndades af Korstågen och bekantskapen med Orientens konstskatter, utan af Västerlandets egna genialitet och åskåduingen af. egna undan Vandalismen

• I v*. t t-v*w 11. • 3 ii. .4 • i. * » .i - * Z * * -.1 5rSddade Helgedomar. Han städjer denna »ats på tvenn* skäl. i)

Hemförde Korsfararne inga konstalster; 2) Var smaken i det åstra Rom redan fånnycket smittad af Asiatisk svulst, for att frambringa något rent och stort. Allt väl: men voro då alla minnesvärdarna efter Constantini Magni plundring af Rom förintade? ocli tomde ej flera senare Iinperatorer Greklands och Nafo-liens praktstäder, for att med den flyende konstens hufvudlem-ningar utsmycka sitt älskade NovAjUvma? Låt vars, att Korsfararne ej kunde bekomma några af dessa, så verkade likväl det nya forhållandet mellan Våster och öster en li^ighet i handel och umgänge, att Europas konst vänner lätt kunde i Constnn-tinopel njuta den fordna storhetens skugga,

och tvertom. Man vet ock, att ett sådant vexel-umgånge till inbårdes bildning verk-“ ligen ägde ruin i Grekiska Rikets sista ålder; Grekiske Lärde och Konstnärer reste till Italien, och Italienare till Grtkland. Greker voro de förnämare Våsterlänningarnes uppfostrare, och utspridde ofverallt estetiska kunskaper. Härmed nekar icke Rec. att det nya Europeiska skonhetssinnet förnämligast väcktes af Occidentens ursprungliga och då ännu oförderfvade krafr. Dess besiäudiga Idealism är derpå ett evident bevis. Och får åfrigt hade af efter-apning blott efterapning kunnat uppkomma, men aldrig någon individuell form får fantasiens åskådning af Universum. 18. Anekdoter, (sid. 55.)

(FortsSttning en annan gSog.)

MÖTET*

eller

Når blef jag Skald?

Än ser jag Dig. I himlens gloria sluten,

Som mån<tn skån, Du stod framfår mig der, —

Som nattvioln, ef aftondagg begjuten,

...— Hvars kyska barm en doftrik stengel bär;En sol af vällust i min s]5l blef gjuten ,

I vårens färgor log mi.ft 6Je skär:

Och hastigt, som af stormens hvirflar dragen,

Jag slog min lyra, hänryckt och betagen.

Hvad jag i detta ögonblicket kände,

Och hvad jag ¿öng, förgåfves tolkar jag;

*. En ovan- eld sig i mitt hjerta tande,

Men mild och klar, som Majens födseldag:

Min kraft, som femton år i kedjor brände,

.Bröt frh*m med prakt vid späda sångens slag,

O^hotoner fann i djupet af sitt skote,

• Som Väknäd^med trollklang vid Ditt möte.

*¥ ’i: , „

Och då min lyra sågs i stoftet falla ,

Och själen äudtlfg kom till oviss sans, —

Försoningstårn jag såg på kinden svalla

I perlor från Ditt blåa ögas glans,

Och hörde serafsrösten b/ygt mig kalla,

Och såg Din gång lik goda englars dans:

Din första kyss mig gudars ungdom skänkte,

Och gudars nåd ur Dina blickar blänkte.

O Du, som gaf min sångmö lif och stämma,

Onämneliga, helga föremål!

Hvad rymd, hvad borg förmår min dyrkan hämma? År Skaldens röst ej stark som Hjeltens s'åi?

Mot ödets bergflod vi vår trohet dämma,

Och lifvets flamma föds ur Iifvets bål:

Af alla stjernor hörs en symfoni:

''Du himlen är och jag är Gud deri."

Onsdagen den 26 September utgifves N:o 24.'EL'EG AN T - TID N I N G

N:o 24.

Onsdagen den 26 September igio.

Till nlrmare upplysning af den tvist, hvartill I-isarna af Stockb- Posten och denna Tidning blifvit vittnen, torde undertecknad få tillagga fjljandc ulkasj , som framdeles skall fortsättas, om så skulle påfordras:

Nfigra bidrag till det historiska af PsalmMelodierna i 1695 ftrs svenska Psalmbok.

N:o 1. Thesse äro the tio budh: Psalmen och Melodien äro af Dokt. Luther. Sången hor till fjerde kyrktonen, Luthers första Melodi till denna Psalm , som i Sverigeäi obekant, hörer till första kyrktonen. Då många kanhända önskade känna denna Melodi, så vill jag liär meddela den. I brist af rörliga musiktyper tecknar jag den med bokstäfver, och anmärker för mera tydlig» het, att Melodien alltid ligger i enstrukna oktaven; går Melodien under c, så anmärkas noterna med en stor bokstaf, går dea

åter -öfver det tvåstrukna c, så antydes detta genom tvenne streck öfver bokstafven.

1 1 1 ni 1 1 01 I---1 1 C: | |a| a a | dg f d c 1 le 1 fg a b 1 a g 1 f | c | --- i = = 1 = 10 1 i 011 c a [d d | c h | a la 1 f g 1 a g f e d c d 1 g f e dl 1 C: betyder hel takt, strecken emellan bokstäfverna afdelar takterna , den lilla mindre streken ger tillkänna en half takts paus, noten med O öfver gäller alltid en hel takt.2) T hen som vill en Christen heta: melodien år af Luther., hor till sjette tonens sidotoii.

3) Betrachtom vcH the helga bndh: Denna melodi år svenskt original: Sången hör till femte tonens plagaliska ton.

4) IVi troo oppci en al småeh t i g Gud> Psalmen och Melodien åro af Luther, och höra till första tonen.

Tyskarne ha försökt att uran repeterande af stafvelser, eller rättare geuom att sjunga ilera noter på en stifvclse, imåtta melodien. Mtladien har derigenom vunnit, bade i lätthet lör sången, och i tydlighet.

5) År Symbolum Nicsenum. Svenska öfversåttningen gar nårms-re originaler, ån den tyska. 'Melodien till den ryska har Ma-thjeus Gueitbr iorlattat, som lif e i 16 Stklet och var Organist i Strasburg; med förändringen af melodien bar man i formen följt Tyskarnes melodi, och i tonen originalets.

6) År den så kallade Ambrosianska Lnfsairgeu, och hör till aiidra tonen. Svenska ötverjårtaren, och de som tillämpat sången, isynnerhet de senare afvika från originalet. Önskligt vore, arr, om tj Luthers öfversårtr.ing med dess ifrån originalet inrättade melodi »kulle antagas, en ny öfvcisättning bltfve företagen, med bibehållande af oiiginal melodien, som år ett fornålderns mästerstycke, oaktadt all sin monotont. Och som denna Lofsång år den åldsta at alla sånger i Christenheren, och nyttjas vid aHa högtidligheter, vågar man fästa Vcderbörandes uppmärksamhet på detta ämne.

7) År Luthers öfversåttning af N:o 6 med så mycket förändrad melodi som var r.öd'g. Luther har likväl ej tillsatt något i melodien , uran afkortat den. Sången hör till 2:dra tonen.

9) Fader var: Psalmen och melodien, som äro af -Luther > hora till första tonen.

10) O Fader var: denna melodi /Tus ej i någon tysk Cho-ralbok; melodien år säkert författad i Sverige, och hör till an-dra tonen. Ännu har Insändaren ej varit så lycklig att öfver-komma en Choralbök af Kapellmästaren Forstenius, som lefde i Konung CARL den grdes tid, och säkert skrifvit en sådan, emedan han äfven öfversatt på

svenska Lobwassers Andeliga Sånger: kanhända är han äfveu författare till Uiånga svenska origi-nalmclodier.

12) VI?;• Herre Christ kom till Jordan: Psalm och melodi äro af Luther. Melodien, en af de vackraste, hör till andra tonen.

14) Jesus Chrisius ar vSr hälsa: denna melodi fins ej i någon utländsk Choraibok; efter skrifsåttet kan man sluta, att den

Är mycket gammal; skrifsåttet låter äfven gissa att den ej i början var författad för denna psalm. Psalmen år af Johan Huss. Melodien till Hussens psalm är af Luther., föm på tyska öf-versatt denna. Melodien år båttre till den senare, ån den svenska, men svenska öfversmningen passar ej till Luthers melodi.

15) Gudh vare lofvad: Psalmen och melodien, som båda äro af Luther, höra till ijerdc tonen.

16; Jesu Christi >>skijldige dSd: denna melodi år tagen ifrån tyska Chotalböckerna; år der till Psalmen, Mein Seel, 0 Gott, muss lobe.i dir. Sången hör till femte tonens sidoton.

17) Tu lif sens brud: år äfven tagen i f1 au tyskan, hör der till Psalmen: Mein herlzens Jesu! meine Lust-, sången hör till sjette tonen.

Huruvida dessa begge melodier, N:o 16 och 17, äro passande till psalmerna, deiöfver vågar jag ej dÖmma: med gammal vana år all försigtighet nödig; båttre melodier och mera analoga med psalmerna finnas; men min mening är dock, att man lämpar sig efter van..n i dylika fall. Vissa fall dertmot förbjuda att råtta sig efter gammal sed, och att deruti träifa den rätta medelvägen, år det svåraste att åstadkomma.ao) Hur kan och skall jag tigh: Sr cn melodi, som hvsrken passar vål som Choral, «lier (ill sången. Denna psalm sjungts alltid efter melod. 350.

Hsffxer.

BARZELETTA. *)

Min Cittras ömma toner De sjunga blott om dig,

Och naild du svarar mig

I Cittrans ömma toner.

Mitt hjerta lugn de gifva

Och hoppets strimmor lifva Och trogna vittnen blifva Om min si sålla plåga,

Min Cittras omma toner.

Dock om en gång, o Skona!

Mitt hopp du ville krona,

Min trogna kärlek ISna,

Då skulJe jag ej fråga Mer efter Cittrans toner.

Blott dig i famnen sluta,

Jag skulle le och njuta,

Och vällust-tårar gjuta,

Och t min sållhets råga Förgäta Cittrans toner.

Men ack! min Cittras toner Beständigt ljuda dig.

*) SI Sr benåmningen på ett slags Italiensk folksång, som vanligtvis al impro-rito sjunges till den Italienska Guittaren- Den håntjrantte Serajio Serafino har egenteligen genom detta skaldeslig gjort sin ryktbarhet, och ofvanståen-de stycke ir ett fdrsdk att imitera denna Sångare.

Lördagen den 29 September utgifves N:o 25.ELEGANT-TIDNING

N:o 25.

Lördagen den 29 September iSro.

KRITIK.

Aura, En Samling valda Stycken från Åbo Tidningar: Stockh. 1810. 4 Voll. 12:0.

(Fortsättning frSn Tidningen N:o 23.)

Andra Häftet.

1. Det nya Eden, Moralisk Fantasi, (sid. 1.) Tillagget gör denna rubrik högst besynnerlig. Var auktor sa oviss om effekten af sin fantasi, att han behöfde uttryckligen säga till, att den icke var mmoralisk?, Förmodligen har han ihogkommtt, att Herr Leopold kallat sin — annars oöfverträffliga — imitation af Schillers Försakelse för melankolisk fantasi — också ett löjligt epitheton: — och tagit exemplet till nytta. Rec. kan, hos ett snille som Leopold , ej annat in anse en sådan titel för cn ironisk vink till den låsande allmänheten, öfver slöheten i dess kånslodaning; en harang af följande mening: J aren dumma soiu spån, och begripen lika litet livad jag skrifver med sorgens cllec glädjens förtjusning. Nu, på det J åtminstone icke, till en skandal för bättre underrättade, gapskratten vid läsningen af detta poem, emedan det 5r loster af en ideell syftning och en lå^nde känsla; så har j-jg liir ritat med cursif styl midt för edra ög^n', atr det är en Fantasi, icke en supvisa, och att denna fantasi år melankolisk, så att den icke vistas i Kants byxor tller någon annan Senscommuus-region! — I ett annat förhålla»;de till sina låsore ISrer Nija Edens skald tlnkt något dylikt. De sly. gl rne, menre h^n, tro att jag blott vill meddela dein fantasi, fri guddoms-åsigr, poesi i alimänhet; ne-ej, de vera icke hur ömt deras eviga väl ligger mig om hjertar. Jag vill att de i tid skola ångra sig och bereda sig på den sista färden, ocli som jag vid hvarje ny upplaga af denna sång moraliserat bort så mycken poesi som möjiigr, så vill jag har med stora bokstäfvtr anmäla, att min fantasi nu blifvit rent moralisk, och ämnar så fortfara till min, om Gud vill , saliga dåd. — Det är bedröll'gr, att denna store inan, som onekligen är Sveriges lyckligaste skald, skall i bi ist af klar öch sjclfstandig theori, rätta sig mer efter samtidens fordomar än sin inre gudomlige Dämon, som dock ännu, i trolts af ett beständigt vacklande i det form a la, göra honom till cn odödlig mästare. Det ömma, det Jjufva, det romantiskt förrrollande, oskulden, rikedomen, melodin, fins hos den Finske Sanmrzaro i en förvånande iöreniag. Och den herrliga dikt, hvarom nu är fiågan, bibehåller, oaktadt förvirringen i fadrens uppfostringsmethod, så många af hans himmelska anletsdrag, att den är mästerstycket i hela Samlingen. Men ack! hur jnånga gånger till ämnar Förf. försämra sitt paradis? — 2. Fosterjorden. (sid. 4.) Ett äckligt huslighetspoein af vanligaste sorten. Först flackar den varnade Tnglingen, som merändels heter Ortst, eller ock den tråkige skalden sjelf, ut kring haf och Under, utan att man inser något skäl, hvarför ej en sådan per-sonnage kunnat stanna pa fosterjordens siränder. Dit återkom-xi)er han väl änteligen, sen han verlden känner, till mor och slägt och vänner, NB. såsom en bedragen Gubbe; hvilket Järer anscn-Jigt förminska familjens fägnad. Men denna förvandling är ej lieller underlig, når inan får höra huru lifvets stormar (hvi s;k» nas jullen, oceanen och hamnen? \ hållit honom vaken vid ärans fana, der han lyckans altar sokt; men slutligen funnit detta lör-hauuudt genant, odi önskar nu att huns Itfnads lugna bana sigkring en enda okåud hydda krSkt. Hastigt ger lian den och den både palats och stå der, och far till del en Sker och eit åflg, hvar-cst han båddar sjelf (tor att hålla sig vaken) sin säng, med den plog (?) han årft af. sina fader. Att bidda en sång tned eu p!og, måste vara en originell uppfinning, hvaroin skalden i Auras femte hatte torde vara god och underrätta oss. Rec. fruktar, att om plogen år årfd fum en lång kedja af fåder.kan den bcklagli-gen ej bestå utan reparation. Men då han år en så dyrbar möbel, underlåter val icke Förf. att gömma honom såsom ett slags privilegium och nyttjar honom endast vid det oerhörda experimentet af sångbåddningeu T ill roliga saker i detta stycke hör åfven den artiga fordringen, att sedan åfventyrarn återvåndt från allt sitt krångel, skall kårleken sjelf stiga ned i en gummas hamn (gud vet hvad han tycker om den lörvandlingen) och mild och Sm le moderligt i hans ar/nar lindad. Låsarn lövesrJUe sig nu kårleken, tandlös, med snusig nåsa och spetsad haka; huru denna husliga Venus, som icke år. den grekiska, mild och åm lindar kring den anspråkslöse skalden ett par knöliga armar, vrider den knarrande halsen för att ge honom en kyss, och trycker honom till ett bröst, som numera håfs blott af hektiska extaser: han måste medgilva Förf. att denna sållhet för ingen del år någon öf-verspånd idealisk

tankdröm. Fa hafva drifvit der Schmidtiska verk-lighetsraseriet så långr. De fleste bestå sig dock en ålskariuna under björken, eller om dc åro åldre, en passabel marrona i io-jan ; men denne vill rent af omfamna en kåring, för att bli rått husligt såll. Då hans inbillning svåfvar i så ångsliga regioner, år ej otydligt, hvarför hans skrifart stundom faller t en grammatisk natt. Hvilken galimathias år icke denna period:

”FörgStenhetens hand, i det förflutna,

''Från ångrens slagg och <jvalens, renar der“Den skatt af nöjen, känslor, -fordom njutna, "Som minnet, vanligt, till dig återbär.'' etc.

(Fortsättning en annan gäng.)

MODER.

München.

De unga fruntimren synas här i sina soirmarklädningar icke alldeles olika gamla Tanter, hvilka så i klädsel, som i plundrade behag närma sig till vintern: hals, bröst och armar äro till alla delar fredade för nyfikna blickar, i synnerhet de sednare, hvilka omlindas med ofantligt långa snören.

De sköqas hufvudprydnader bestå i svarta, gula och hvira halmhattar af vanlig storlek, på hvilka skärmen ar böjd uppåt, dock så, att ansikte och hals skydd.,s för solstrålar; men man behöfver icke nu, som förr, att buga sig så djupt för att möta en öm blick, ett hjertligt leende eller en talande mine. Dessa hattar prydas med tre små fjädrar af samma färg som hatten, gifva ansiktet ett visst utseende af naivite' och liilighcr och kallas fredshattar, hvarföre man har all anledning att rekommendera dem i en långvarig åtanka.

Här och der ser man åter små snörlif af tunt, böjligt jern, hvaretnot Läkare alltid gjort betydliga inkast; men hvatull tjenar all motsägelse, då fiågan är om en flickas rrguliera skönhtt? Hennes sats är: jag vill, och hennes försvar: jag tiiih/e.

De utaf Cavaljererna, som icke visa sig i uniform, kläda sig i ljusgrå frackar med stora, hvita metallknapp;.r. Ölverrockar-nu äro mindre vida , och väatarue längre än lörut.

Onsdagen den 3 Oktober utgifves N:o 26.ELEGAN T - TID NI NG

N:o 26.

Onsdagen den 3 Oktober igio.

BREF FRÅN OREBRO

den a8 September.

Som bekant år, återkom Grefve v. Rosen d. 22 f. m. från Paris, och medförde till Konungen förbindliga bref ifrån Kejsar Napoleon och Fursten af Ponte Corvo, som med erkånsla accepterade Ständernas anbud; och till Drottningen en skrifvelse från vår nuvarande Kronprinsessa. — Grefve v. Rosen har af Kronprinsen erhållit en dyrbar sabel, och Kabinetskuriren Cron-land , som först öfverförde underrättelsen om valet, har utom •n penninggåfva äfven erhållit en pension af några hundrade livres.

Omkring den 20 i denna månad emade Kronprinsen, att, åtföljd af fyra Adjutanter, anträda resan hit, Såsnart dagen der-till hade blifvit bestämd , skulle ofvannåmde Kurir hitskickas med underrättelsen derom. Hans Excellence Grefve von Essen och Generalen Grefve Wrede äro utsedde att vid gränsen cmottaga Kronprinsen.

Den 24 dennes har Han, såsom äfven bekant år, blifvit utnåmd till Ri.ldare af Seraphimer-Orden och af Svärds - Ordens Stora Korss; samt General-Majorerne Grefve v. Rosen, Friherre v. Döblln och Sandels till Kommendörer af Svärds-Orden.

Man vinfat att Kronprinsen ankommer till Rikets gcänsor omkring den 20 i nästa månad; och man förmodar, att Riksdagen desslö: urnan år slutad.KRITIK.

—

Aura, En Samling valda Stycken från Abo Tidningar: Stockh. 1810. 4 Voll. 12:0.

(Fortsättning från Tidningen NT:o 25.)

3. Om den qvinliga skönheten. Sokratiskt samtal; af Eberhard, (sid. 6.) En afhandling, full af gratie. Förf. har ej olyckligt imiterat den grekiska dialogen, och här och der sökt stjäla några drag från Platon; men denne Prosans Drott kan blott af en Gud, eller en Schleiermacher efterhåimas. öiversått-»ingen år god. Onskvårdt, att den funne många läsarinnor. Ändamålet år att visa, huru det vissaste skönhetsmedlet, — naturligtvis med förutsättande af - en våldanad kroppslig gestalt, — år själens klara och evigt lugna harmoni. Rec. kan med möda afhålla sig ifrån, att inrycka Diotinias tal till Sokrates; men våra värdiga läsarinnor, som säkert billigat denna vidlöftighet, kunna studera det i sjelfva boken (sidd. 18-24.) 4. Sängkammarn, Ur ett bref frän Paris af ett Tyskt fruntimmer, (sid. 25.) En retande skillring, tagen ur Fr. Schlegels Europa. 5. Leonard och Tilda. (sid. 27.) E11 ballad, så till sågandes, hvarken lyckad eller misslyckad. 6. Om Amazonerna, (sid. 30.) En underhållande beråitelse för dem som icke kånna Amazonhistorien. Stylen år lått och låsbar. 7. Papperet, af Franklin. Rec. uppretar kanhända alla sina läsare einot sig, om han tillstår, att de Franklinska infallen sällan behagat honom. I denne mannens tjvickliet ligger något, som påminner om redbarheten af en Engelsk landthushållare. Också var han en af Ekonomiska Reali. «mens förstår. Såsom Tänkare steg han aldrig öfver grånsorna af ett redigt praktiskt förstånd, och de högre åsigtcrna af lifvet voro för honom en Terra Jncognita, der han, likt alJn Empiri-ster, blott anade troll och vidunder. Hans medborgerliga dygder höra under en annan domstol. 8. Mycket och Litet, af Her-der, (sid. 41) Helgas af författarns vördnadsvärda namn. 9,Råttan, af Kotzebue. (sid. 42.) En qvick fabel, ej utan »anning.

10. Till*00, Skaldebref. (sid. 44.) Rec. påminner sig härvid ordspråket: Qui non cognoscitur ex se, cognoscitur ex socio. Hvem kan läsa t. ex. nedanstående rader, utan air på fysionomien igenkänna en ledamot af den talrika rimmande Bref-slägten:

’'Törhända nfigon qvifll, sen du ren öfvergett "De cirklar, der — tro mig — i grace dig ingen härmar; ”Der , vid din anblick glömd, den annars skona sett ” Kringfaddra blott om dig Kurtisens (!) f/tfrilsvärtnar ;

”Törhända uå din bnrm htijs af ett tyst behof ”Al hSgre njutningar, som dessas tomhet röjer'' &c.

Man k;>n lätt se hvad det här .1: Ss-d.m Mamsell dansat sig trött och blifvit vederbörligen kurtiserad , (hvilken term!) tänker hon, i brist af briljantare föremål, på den trumpna token, som vida

— » —

skild fran sig upp, t en mossig sten, vid strömfallet pä lyran ror, och finner sig allen. Han är vål en misantrop, en filosof, menar hon, — ty han dansar ej, och är för öfrigt litet tcpig; men hans artigheter äro ändå egna i sitt slag, hans verser klinga så sött, och det vore synd att neka den stackars gossen en nadig blick och några goda ord, när ingen uniform eller något annat af reelt värde är närvarande. Detta kallar skalden gifva sanning St lians drum — Någon poetisk anklang förråder denna verkligt vackra tirad:

”Men vet, då kring din kind, hvars fägring rosens jäfvar, "Och denna sköna barm en magisk susming kärs:

”Det då min ande är, som sorgsen kring dig sväfvar, ”Med anande begär att möta få en väns.”

11. Näktergalen och Påfågeln, Efter Florian. (iid. 4K). År i sitt slag ett måstertycke. Uppfinningen fin och sann; frams'äll-ningen behagar genom en rörande enfald; det hela är ett Jjud , en melodisk suck af den blyga kärlekens irånad. 12. Sållskaps-sång. (sid. 49.) Börjas med en fri och familjär anmaning:”Drick och sjung,

"Sitt ej tung" (!!!) och skaldens inspiration bevittnas af detta häftiga utfall:

”Vinglarn blott ”1 sitf slott ”Vid det dyrt betalda bordet "Frätt och ej knyse ordet!"

Den sista radens grammatiska mystik torde ej af må' ga genomträngas. Men hvad var att göra? Rim måsfe nödvändigt ficnas, det grymma ordet måste svara mot det dyra bordet. 13. Karakteristiska Affischer i Paris. Af en resande äerifrSn. (s. 50.) Fransoscrne äro sig alltid lika i Barnslighet. 14. £11 Indiansk lustbarhet, (sid. 52.) Läses

med nöje. -15. Den döde Kårleken. ôfversâttning. (sid. 55.) En allegori, så obegripligt qvick , att minsta qvickhet ej kan skönjas deri. 16. Anekdot, (s. 57.)

(Fortsättning en annan gäng.)

EPIGRAM.

(Ur Sch 1 i_.ljb.ks Musen-Alman. 1798)

v . Peterskyrkan.

Det omätliga söker du här? då h;,r du dig irrat:

Ty min storhet är den, större att göra dig sjelf.

Mtnskligheten. *

I poesins trollspegel mig menskligheten förtjusat;

Derföre älskar jag ej menskan, som glaset förstört.

.V

HjertåU

Mången gåta uti naturn upptäckte den Vise,

Aldrig sitt hjerta likväl, om ej af karleken lärd.

Lördagen den 6 Oktober utgifves N:o 27.Lördagen den 6 Oktober 1810.

ANDESÅNG.

(Efter Matthisson,.)

Da aftonrodnans slöja sväfvar

I rosenglans på skogens bryn, — •

En vålnad öfver lunden bSfvar,

Och vinkar aningsfullt åt skyn:

Gläds! det år skuggan af din Vän,

Och frid och glädje iofvar den.

Och om, vid månans aftonljusning.

Din kärleksdröm förskönar sig,

Vid sakta sorl af aspens susning Melodiskt echo tjusar dig;

Och aning sväller ljult ditt bröst:

Det echo ¿r min andes röst.

- - - *1 _ _ -a.

Och känner du, i minnen sluten

♦

Af ett försvunnet magiskt land.

En fläkt, så vann kring kinden fluten.

En sefirkyss på mun ocli hand}

Och skimrar skogen underbar:

Min själ på luften kring dig far.Och når fiåo Hespers bloss en strimmf I tysta hyddan blickar in,

Likt harpors ljud, i luften sinrtna: Föreningsorden: ’Evigt Din!"

Sått slumra då! Du anden hor,

Som vånnens bådd med vallmo strö;

APELLES OCH F R Y N E.

Grekisk Anekdot,

Borgarne i Kos hade låtit uppresa ett pråktigt tempel St Afrodite, och for att ånnu mera fiia den Fmjda Gudinnan,, äfven hos den store Apelles beställt en tafla, som skulle föreställa hennes stigande nr hafvet, i hvars sköte hon blifvit alstrad. Apelles hade lofvat j,tt uppfvlla deras önskan; men tvekade ånnu i hvilken si-uation han skulle föreställa btgårens drottning, då, till en stor nationalhögtid, nästan hela Grekland församlade sig omkring Athen. Dagen var en af de skönaste som detta lyckliga klimat någonsin framalstrat, och det glada folket var församladt vid stranden af hafvet > sysselsatt med lekar och nöjen. Allt hvad Athen hade utmåikt för skönhet, patriotism eller talanger, hade lemnat sina boningar för att taga del i denna dagens glädje. Bland den jublande mängden befann sig äfven Apelles > sökande bland de der församlade sköna något mönster för sin talla. Sysselsatt med denna tanke, mötte han Fnjne, en namnkunig vacker Hetär från hans fädernestad. I detta ögonblick, mer än någonsin, slagen af hennes behag, sade han: Fryne! såg mig huru jag skall föreställa min Afrodite? — Fryne gaf konstnären en blick, ha» stade till hafsstranden, ryckte i blinken af sig sin hufvudprydnad, jin slöja och sin gördel och störtade sig» blottad, för allas ögon i vägorna. Hastigt höjde hon sig till medjan öfver dem» stödde sig på ena handen och kramade med den andra vattnet ur sinaJjusa lockar, hvilka liksom glänsande perlbnnd hängde öfver hennes barm. Intagen af förtjusning och beundran stod hela församlingen, och Apelles tecknade i denna ställning sin Afrodite. — Så förevigade de Grekiska ilickorna sina retelser, och uppoffrade den falska blygsamheten på konsternas altare.

Strödda underrättelser om de, sedan medlet af 1770-talet, mårkvårdigaste Fransyska Romaner.

Den märkvärdigaste af Rousseaus samtidingar, hvilken började

med att vara hans vän och slöt med att vara hans bittraste fien-de — Diderot, har efterlemnat tienne Romaner: La Religieuse, Jaque le Fataliste och Bijoux Indiscrets, hvilka visst icke äro de minst vigtiga af hans arbeten. — De förråda vida mera qvickhet och skarpsinnighet ån fantasi, mera förstånd ån hjerta och äro genomträngde af detta hat till sin tids cirklade och anständiga sedcfördaif och af de paradoxer, som utmärka Encyklopedisternas hufvudman. Men man skall alldrig upphöra att intrgas af de Jjusa philosophiska synpunkter och den så sanna sarcastiska ton som utgöra dessa trenne Romaners högsta förtjenst.

Lika beräknade för en moralisk effekt — hvilken likväl år mindre djupt tänkt ån i de nyssnämde — äro Romanerne Be-lisaire och Histoire des Incas af Marmontcl. Dessa tvenne arbetens förtjenst ligger egentligen i stylens liflighet och grace, ehuru man förebrått Les Incas det svullna stråfvandet till det hvad man kallar poetisk prosa.

Denna förebråelse har likväl med mera skäl blifvit gjord emot Histoire de Gonzale de Cordoue, af Florian, ehuru den annars, i anseende till uppfinning och anläggning år vida att föredraga Les Incas. — Denna författare har vidare lemnat allmänheten ännu trenne Romaner, Numa Pompitius, Galalhtt ochEstelle, i hvilka man tiSffar den ljufmatfa ton och det något fadsöta språk, som utmärker alla Florians öfriga arbeten.

Rétif de la Bretount Sr deremot en auktor af ttt belt annat lynne. Han var till sin profession Boktryckare-Gtsåil och hade icke fått någon egentlig uppfostran. Men hans ovanligt goda hufvud förde honom likväl till den höjd han åtrådde, den neml. att blifva en icke obetydlig författare i sitt land och sitt tidehvarf. Allt hvad han visste, hade han utan plan och nästan tillfållig'vis lärt sig sjelf, och derföre öfverflöda h ns Romaner

— hvilka stiga till ett atisenligt antal — af en odigertrad lårdom. Hans s'yl är hvarken jemn eller städad, men dtn

är varm och djupt känd, och alla hans karakterer äro starkt och förunderligen sant tecknade efter naturen. De förnämsta af hans arbeten äro Tableau des Moeurs d'un Steele Philosophe, Les Nuits de Paris ocli Philosophie de M. Nicolas.

Mid ett täckt, varmt och förförande språk föredrog den under Revolutionstiden bekante Louvet, i La vie du Chevalier Faublas, den gladaste men tillika crassaste Epicurism och en mängd materialistiska satser, som vid den tiden i hans fädernesland gällde för philosophi.—

De senaste mest berömde Fransyska Romanförfattare äro fruntimmer. Den fruktbaraste af dem, Madame de Gtnlis, författarinnan till les Voeux iemtraires, les Meres Rivales, Adele et Theodore m. fl. förråder i alla sina arbeten mycken fantasi, men utan färg och liilighet; en vidsträckt kännedom af verlden, god ton, galanteri, men allt tvunget och liksom inpiässadt i ett snör-lif. Och kan inan öfverhufvudet tr.get bäst karakterisera hennes arbeten om man med den Abderitiske Rådsherren säger, att i dem it "mycken moral, superb moral/’

(Fortsättning en annan gîng.)

Onsdagen den 10 Oktober utgifves N:o 28.ELEGANT-TIDNING

N:o 28.

Onsdagen den io Oktober i8ro.

KRITIK.

Aura, En Samling valda Stycken frän Åbo Tidningar: Stockh. 1810. 4 Voll. 12:0.

(Fortsättning frin Tidningen N:o 26.)

Tredje Håftet.

1. Trons Ord. Efter Schiller och Niemeyer; en stel och tvungen öfversäitning, som väl troget återgilver deu sublima urbildens mening, men ingalunda dess klassiska form. Exempelvis välja vi denna strof:

”Och det ges en gud, och hans vilja star,

”Ehur ock den menskliga vanke.

"Högt ofvan om rummet och tiden rår 'En helig och allsmåktig tanke.

"Må verlden i hvirfvel gS evigt yr:

"Der sitter en ande i lugn och styr.”

Den sista tanken faller genom uttrycket i parodi. 3. Tio Guds Bud. (s. 3.) Välment rimmeri. Alt Förf. icke insett lagens ovillkorligt bindande höghet och kraft, vittnar lians på det egoistiska lycksalighets-systemet grundade framställning af sedelagen. T. cx. "Tro blott på Allmaktens försyn:

”Dä kan du alla Sden bara, — flltså ej för sanningens skull! utan för den praktiska lefnadsnyttan» som deraf kan hämtas?’’Missbruka ej den högstes namn "Och ej det Helga krånk med joller,

”Det blir till slut, i tidens hamn}

"Det enda ankar doek som haller(sic !)

3. Andakts-Poöm. (s. 5.) Sjelfva titeln ger ett tvetydigt omen. Man har i våra dagar trott sig göra Religionen en tjenst, med att nedsätta henne till ett politiskt och moraliskt institut, som hos barn och ringare folk skulle företräda Upplysningens ställe. Detta stycke år också» ett af dessa nu så vanliga amfibier, en irixtur af senscommun, moral, andliga talesått och gud vet allt. Redan första versen väcker ett obehagligt intryck:

"Du som lefde blott för andras vål,

"Inga faror för mitt slågte skydde;

’’ Ty Du visste hvad en frålsad sjal,

"Och hvad en furlorad själ betydde hvilket vSl ingalunda år någon vårdig compliment åt Frälsarn .j helst han strax ncdanföie medgifvcr honom allvetenhet. Långre iram far man veta, att

--— — — — ”GuJ förlåter

"Den som redligt vill lörbåttra sig,

•‘Och ej gSr kring korset blott och gråter."

Rec. behöfver ej göra läsarn uppmåiksam pä det inskränkta och löjliga i denna bestämning af Guds barmhertighet. Den så platt uttryckta meningen skall vara, att Gud fördömmer all contemplatif andakt! — Alla våra nyare poeter tala alltid om religiösa åmncn med en måikbar ton af nedlåtande. De inbilla sig, dessa kråk, som aldrig anat hvad förnuft betyder, att med sitt sunda förnuft stå högt öfver Christianismen, på hvilken de nedse med en viss löjlig tvnngen höflighet, ungefår så, som en ftde Grefve myser och låspar för en aktningsvård Borgatfru, hvars pengar han gerna vill knipa. De tillspörja henne först med mycken artighet, om hon år den föreställda personen N. N. som blifvit beskylld för fanatism och vidskepelse, hvilket man vål kuude ha sin anledningatt tro, och derföre utmålar med sfyggeliga fårgor: göra sedan i hast cn sirlig bugning, ropa nej! o nej! hela sidorna igenom, och beledsaga hvarje nej med en harang öfver hennes nära förvandtskap med förnuftet, seaolåran och statskonsten. Sedan tro de Religionen vara sig mycken tack förbunden, att de icke förklarat henne för aldeles onyttig och romanesk. Pä samma sått denne författare:

"Ljufva röst till verlden af en Gud!”

”Tröstefulla lära för en jord!’’ —

Hår gör den förnåme skalden de första bugningarna, och kysser

pä handen.

”Âr du misskänd, hiitad och försmådd?”

Nu framtvingar han en intéressant min, och scr ömt förtroligt på den öfvtrgifna. —

"Är det Du, som gifvit vantron luft? *•

”Hindrat viljans sjelfbeståmda syftning?

’’StiïÛ i vägen fSr ett fritt förnuft,

’’Då det stråfvat mot (sic!) en högre syftning?"

Så fraindundrar han några eder och låter henne höra, att hon har karl att göra med. Nu mårker han hennes håpnad, sätter hån* derna i deras tillbörliga sidofickor, bockar sig djupt och ropar: "Gode Englar ! nej! fiån samma tliron (hur nådigt!)

’’Sprid ditt ljus, förnuft! du, Religion!

”Ingen strid och söndring mellan Er/’

Troligtvis flöda emellertid hennes tårar, fy han rörs mer och mer af hennes vårnlöshet, och då han mårker att hon ännu ej år full* komligt viss om sin förnuftighet och redbara nytta, klappar han henne på kinden och uppmuntrar henne med en schrröst:

’’Gode Frålsare! Hvem älskar dig,

*Som ej älskar dygden och sitt slägte?”

Hur, i Frälsarens eget namn? kan man såtta sådant i fråga?

(Fortsättning en annan gäng.)Strödda underrättelser om de, sedan medlet af 1770-talet, märkvärdigaste Fransyska Romaner.

(Fortslttning och slut från Tidningen N:o 27.)

Vida märkvärdigare är Friherrinnan Stael von Hollstein, född Necker. Hennes första Roman Delphine höjer sig litet eller intet öfver den sfer som Madame Gsnlis' Romaner innehafva. Liksom i dem råder här samma monotoni i karaktersuttrycken, samma sentenuösa styl och samma pruderi i sederna, utom det att tonen i det hela är vida mera gråselig. Denna Roman gjorde likväl, först då den utkom, mycket uppseende, och gaf anledning till en närmare bekantskap emeilan författarinnan och en utmärkt Tysk vitterhets-idkare, som meddelade henne kännedom 0111 sitt lands litteratur och det högte ideal, som föresväfvir Tysklands snillen. — Den sakkunnige inser snart, att Fru Suél von Hollstein haft Wilhelm Meister för ögonen, då hon tecknade Corinnty om 1'Jtalie, en produkt, som år en fullkomlig meteor i den Fransyska litteraturen. Men som hon arbetade med mera köld och mindre fantasi än Go/he, liar hon visserligen icke full-komligen uppnått det mönster hon sig föresatt. —

Utom de nu nämnde, eger Frankrika visserligen en sior mängd Romanförfattare, såsom en Arnaud, Mercier, Suire, Co-lardeau, Ducray- Duminil, Pigault le Brun m. fl., hvilka hvar för sig hafva någon god egenskap, och framför allt, hvad man sällan saknar hos de Fiansyske författare, förrjensten at en lätt och städad conversations-styl, men hvilka likväl icke äro så märkvärdige, som någon af de oivannämndehvadan vi icke vid dem böra uppehålla oss. —

Lördagen den 13 Oktober utgifves N:o 29.ELEGANT -TID NING

N:o 29.

Lördagen den 13 Oktober 1810.

F R O X> B OCH AURA.

Roman*. (InsJnd.)

Få kullen der skuggiga lindarne sta.

Der efter Stormiga dar Fomftäjdade Hjeltars vålnader gå,

Der satt ett ålskande par.

Der satt ban, den blomstrande Ynglingen — der Satt Flickan, fager och god: —

I Auras blickar brunno begär,

I Frodes — längtan och mod.

Men kärleken tröstar i döden.

N * ... . I * . "T

Med blodig brynja och blixtrande svåri En härjande Vikinge kom —

Och döden smålog, viss om en gård,

När lansen skakades om.

Han skådade Jungfrun i högan lofts bur,

Der skön hon bland tärnorna gick,

Och såg så kärt öfver Slottets inur,

Uppglödgad af Auras blick.

Men kärleken tröstar i döden.

"Af äkta nordisk stam år mitt blod, pOch Hjelten bor i min barm,

"Men ofta förglömde Oden sitt mod "1 Friggas svnnhvifa arm.

"Så brinner jag, vänaste jungfru, fÖr dig.

"O! vägra ej Yngvar* bön!

*Då du får ära och rykte af mig,

"Så skänk mig kärlekens lön.

"Ty kärleken trg«ar i döden.’Nej! »varade Flickan, Frode Jr min! —

Och log mot sia Frode så 6m:

Nej T tryck en annan famn emot din,

Och Aura evigt förglöm.

Mitt namn Sr ej kändt, men vid Auras behng Sad' Frode, glänser mirt namn:

Med svärdet i handen dock fruktar ej jag Försvara min Auras famn.

Ty kårleken tröstar i döden.

Jag strider! skrek Yngvar, och kastade vild Sin handske till envigs med mod.

Jag strider, sad' Frode, och Auras bild I hjertat med seg ren stod.

De stridde: Lycksns med Kårlekeus Son — Når segrar ej Kärlekens glai ?

Om honom ock lifvet röfvas ifrån-,

Så blomstrar hans fredliga graf.

Ty kärleken tröstar i döden.

I moln sönk dagen: ej solens Jjus Mer log emot Frodes blick.

Och bäcken med vildt och sorgeligt brus Art gömmas t dalen gick.

De Småsvenner gin go till Aura in:

’’Herr Yngvar n:ed låg;,nde barm

”Der ståndar så tapper, men käresten din ”Med sargad och svigtande arm.

*’Men kärleken tröstar i döden." —

’’Å ständar Herr Frode med svigtande ann, ’'Så säg, huru öm, huru skön

’’Vid Auras trogna och kårliga barm ''För segren förvaras en lön/'

De stridde: Ufven hemskt fiån sitt bo Låt höra sitt hesa ljud;

Och Siskan cjvad om kärlekens ro,

Om Brudgum förent med sin Brud.

Men kårleken tröstar i dödea.

De stridde: Turturn från almens topp Uppstämde profetisk sång,

Och qvad om kårlekens eviga hopp,

Om hvilan så sot och låqg.Och Svanen sorgligt fr An närmaste »und Upphåfde sin döende ron:

Och aspen darrade rádd i sin lur.d Och båfvande rörde sin kron*.

Men kårleken tröstar i döden.

De stridde: och Yngvars flammande g]af Sig dränkte i Frodes blod;

Och kärleken bäddade sjelf hans graf Och gjorde den ljuflig och god.

De Småsvenner båda till Aura fort:

’’Med mandom din Frode Ir död —*

"Han lände till Wallhalls lycksaliga ort,

"Och gladt farväl han dig böd.

"Ty kärleken tröstar i döden.’’ —

✓

"Tack Frode, tack Frode, min tro var du värd *'Och jag skall bli värdig ditt mod !

"Och har du då stupat för Vikingens svärd, ”Skall sjelf jag gjuta mitt blod.

"Kom, Fiode, skynda mot Auras famn!

"Nu Aura evigt är din!

*'Nu kom till mitt bröst — för, älskade hamn, "I Odens hallar mig in!

"Ty kärleken tröstar i döden.”

Hon sade; och rände med ifver sitt svärd Tdl fästet in i sin barm.

Hon dog och blef sin älskare värd,

Och slumrar nu »ött på hans arm.

Och Turturn besjöng från Cypressens topp'

De kära, »om mer han ej såg:

Och bäcken på griften brusade opp En ömnig, gråtande våg.

Men käritken tröstar i döden.

©eh blodet, som jorden ined vällust drack I rosor spirade opp,

Och blyga liljan aitt hufvud stack Ur evigt grönskande knopp.

Och ån, då Månan sin silfverglans I böljan speglar och ler.

Man dem bland snöhvita Elfvors dans I natten stimmande «er.

Mea käriekea tröstar i dödeq.Vid Ncckarnes ljufliga, skåna musik Kland lyckliga $ndar. de gå:

Och skogen, på frostiga perloc rik.

Sig rår, då de harporna slå.

Bland dem en fårtjusande Sångares röst I natten med undran msn hår:

Och Aura trycker sin vin till sitt bråst Då Skalden på strängarna rår.

Ty kärleken tråstar i dåden.

Kring lyssnande nejden skallar hans sång Fórdubblad af klippornas svar:

’’En Jungfru och Ungersven, fordom en gånj "Hár sutto, ett svärmande piir.

"När läppen heligt mot läppen brann "Och styrkte trohetens ed,

’’Ljuft leende Månan ifrån sitt spann ’’Sin glans kring lunderna spred.

*’Men kärleken tråstar i dåden.

"Då morgonen fann dem dråmmande än,

’’Med rodnad håljdes dess' kind.

’’Då dagen såg deras kärlek igen,

”Han log mot dc ähkiindes lind.

”En härjande Viking med mårdande hand "De älskandes säilhet dock slåt:

"Han lossade Erodes och Auras band *’I dåden — men 5rer dem kuåt.

’’Ty kärleken tråstar i dåden."

När Skalden tystnat, och vinden hans sång Ej båfvande får mer ikring;

Så råra sig andarna ännu en gång Bland dansande Neckar i ring.

Och natten sin ande, förvånad och stum,

Med suckningar djupt till sig drar:

Och stjemorna glänsa ifrån sina rum,

Och kärlekens eld dem betar.

Ty kärleken tråstar i dåden.

Onsdagen den 17 Oktober otgifves N:o 30.ELEGANT-TIDNING

N:o SO. Onsdagen den 17 Oktober igio.

—a—-<i ——ä—e—--wr — «s*

FLORAS VAL.

(Ur Herd&rs Paratnythier.)

Då Jupiter framkallade den verld,som lian tilnkt sig skapa» i idealiska gestalter för sin åsyn, syntes bland andra den rosiga Flora. Hvcm kan beskrifva hennes behag? hvem skillra hennes skonhet? Allt hvad Jorden nånsin fodt ur sitt jungfruliga sköt, var förenadt i hennes gestalt, i hennes växt, i hennes färgor, i hennes drägt. Alla Gudar beskådade henne: alla Gudinnor afun-nades hennes skönhet.

Välj dig, sade Jupirer, en Älskling ur denna talrika skara af Gudar och Genier; men se till, fåfänga barn, att ditt val icke sviker dig!

Lättsinnigt blickade Flora omkring: och ack! att hon hade valt den sköna, den af kärlek till heiine upptände Phoebus! Men hans skönhet var Hickan för hög; hans kärlek till henne för förtegen. Flygtigt kringsvåfvade hennes blick, och hon valde — hvem skulle trott det? — en bland de sista af Gudarnas antal, den lättsinnige Zephyr. -

"Tanklösa!'' ropade Fadren: ’’att ditt kön redan i sin urgestalt föredrager hvarje smekande, ytligt lockande retelse för ea högre, stillare kärlek! Hade du valt denne (han visade på Phoebui), du och hela ditt kön hade delat odödligheten nied honom. Men nu , njut din make!”Zephyr omarmade henne, och hon försvann. Hon hrifta-des som blomsterdam kring Luft-gudens rike.

Då Jupiter förverkligade sin verlds idealiska gestalter, och Jordens skéte framstod, att fåda till lifvct de kringspridda blomsterfrön, ropade han åt den öfver gin älskarinnas aska hånslum-rade Zephyr: ’’opp, o Yngling i opp i bringa din älskade hit, och *e hennes jordiska skepnad/’ Zephyr kom med blomstoftet; och blomstoftet flå g hän öfver jordens vida yta. Phoebus, af gammal kärltk, upplifvade det: källornas ech strömmarnes Gudinnor genomträngde det af systerlig böjelse: Zephyr omfamnade det, och Flora uppenbarades i tusende mångfaldigt uppspirande blommor.

Hur gladde sig hvar och en af dessa, då hon återfann den himmelska älskarn! de öfverlemnade sig alla åt hans lekande kyss, hans vekt vaggande armar. Korta glädje! Såsnart den skona öppnat sin barm, och beredt den brudliga sängen, i alla re-telser af vällukt och färgor, lemnade henne den mättade Zephyr; ech Phoebus, full af medlidande öfver hennes får godtroget bedragna kärlek, gjorde med sin tärande stråle ett tidigare slut på hennes

sorg.

Hvar vår, J flickor, börjar på nytt samma historia. J blomstren som Flora; väljen Er en annan älskare än Zephyr!

LITTERATUR.

Handlingar ur Hans Excellens Stats-Ministern m. ro. Herr Friherre L. v. EngestrÖms BibHothek; utgifne af P. A. fVallmark. i:sta haft. Stockh. ijjog.

Ibland Hans Excellens Friherre von Engeströms många förtjenster om fäderneslandet, skall cn tacksam eftecverld icke förglömma, att äfven räkna dess nit får vetenskaperna och utbredandet af kännedom om bokliga konster i vår hembygd. Etc bevis härpå lemnade Hans Excellens, då han år igo6 gjorde aittti talrika som åndamalsmåssigt samlade Bibliofhek tillgångeligi ' för allmänheten. Ett nytt bevis har han lemnat derigenom, att han förskjutit kostnaden till urgifvandet af dessa handlingar. De åro valda med den största betånksamhet, och si, att de böra kunna intressera flere slags låsare. De utgöras af följande «tycken: i) Inledniug: en berättelse om det v. Engeströmska Bibliothekets uppkomst och den i vår Lärdomshistoria oförgåtelige Benzelstjkr.-nas förtjenster om det samma, tolkade i en styl, som fullkom-iigen öfverensstämmer med den okonstlade redlighet, som alltid utmårkt den höge författaren. a) En kort berättelse om TrolU väsendet i Norrtanden. — Denna berättelse år högst intressant för hvar och en som vill studera mcnniskans historia, hvilken alltid tydligast uppenbaras i cuenskliga villfarelserna och fördo-domarne. — Rec. skulle vid denna berättelse önskat några Biblio-grafiska underrättelser om manuskriptet, dtss ålder, författare, hvarifrån dot kommit m. in. — 3) ArksBiskopen Dokt, E. Ben-zelii Memorial, ingifvit till Secretesta Deputationen d. 20 Jun. 1741.

— Innehaller vigtiga anmärkningar öfver Sveriges • då varande Politiska låge, samt de tiillörlitjigaste bevis på den uppmärksam* hetT med hvilken dess författare följde de allmänna årenderna. — 4) UnderdSnigste Promemoria till Konung GUSTAF III, i anledning af hans resa till Italien, af Gr. Ehrensvärd. — Hvar och en som kan njuta och bedömma den höga stämpel af genialitet, som utmårker alla Gref Ehrensvårds skrifter,, skall visserligen innerligt tacka för meddelandet af detta intressanta bref och önska att erhålla flere dylika. — Bibliografiska antekuingar om ett Alehymistiskt arbete, af Henr. Khunrath, — Öfver/löda af flere sökta qvickheter, hvilka dock icke kunna öfverskyla bristerna af Bibliografisk routin hos författaren. — Rec. slutar denna anmälan med önskningar, art snart erhålla ett nytt häfte af dessa intressanta handlingar, och förmodar, att de fleste låsare skola i dem förena sig.LÅRDA NYHETER.

Följande märkvärdiga Verk hafva under loppet af nåstför-flutna månader utkommit i Tysk!a»d.

Färglära af Güthe (Tübingen, 2 Bd.) Den vetenskapliga djupheten i den didaktiska delen täflar här med den mest omfattande lärdom, — i ett verk, som är författadt af den åldrige Skalden, »edan han tröttnat att leka med Muser och Grader.

Om detta arbete, såsom utgifvit af den moderna tidens största Skald, förtjenar uppmärksamhet, äfven blott för författarens person, sa äga Johannes von Miillers samlade skrifter, hvaraf de första Banden utkommit, en icke mindre märkvärdighet; såsom af den störste häfdatecknare och prosaist i nyare tider. Dessa delar omfatta de aderton första Böckerne, af den allmänna Historien, isynnerhet Europeiska Mensklighetens.

Såsom ett bidrag till Svenska Historien märke vi: Gusta? den j:s Historia af en Svensk Officer (3 d.) De begge sista de larna äro af den bekante Biilow. Man finner deri bland annat flera upplysningar öfver den afledue Grefve Fersen.

Vi nämne föröfrigt: Vogts skrift öfver Tyska nation och dess öden, af mer politiskt ån historiskt innehåll;— Prof. Schutz’ Kejsar Napoleons och hans tidehvarfs historia; rikhaltig och pålitlig; Alex, von Humboldts verk öfver Nya Spanien (första d.) som, redan läst med så mycket nöje, skall gifva Förf. en försmak, ined hvilken längtan allmänheten ofbidar hans egentliga Resebeskrifning; — Lenp. v. Buchs Resa genom Norrige och Lappland (2 d.) En intressant lektur, och rik på mineralogiska och geognostiska anmärkningar; — Resa med Armeen Hr ¡809; — ett arbete, som lemnar många angenäma, öfverraskande målningar och underrättelser otn krigsrustningarne i Sachsen. Författaren, en målare, vinner intresse genom sin individualitet och väcker

mycken förhoppning för framtiden om sina talanger som skribent.

(Fortsättning en annan gäng.)

Lördagen den 20 Oktober otgifves N:o 31.ELEGANT- TIDNING

N:o 31.

Lördagen den so Oktober 1810.

BREF TILL KU VAN

Dit. Stocbh. d. 8 Okt. Nyligen har hår ifrån O. Grahns Boktryckeri utkommit

ett poëm kalladt: Religionen, af Ehrnfrtd Gravalliur ; samma genie som fór ñera år sedan i Upsala lit trycka en liten poetisk samling under titel af Pr omenad-Låsning, och i början af detta aret, i Streng nås, den historico-satirico-poètico-prosaiska Resan till Ra-tan. Författarens namn var således bekant, och du kan tänka, att min nyfikenhet betydligen förökades af den tillsatsen till annoncen i Dagbladen, att Svenska Akademien utmärkt detta stycke sSsom af varde. Jag skyndade mig derföre att skaffa mig detta skaldestycke, och som det kanhånda icke så snart torde blifva bekant på din ort, vill jag om detsamma söka att ge dig något begrepp. —

På andra sidan af titelbladet låses detta lilla företal: ''Den ”förtjenst som Svenska Akademien yttrat skaldestycket Religionen

* aga, (se Inrikes Tidn. angående Sv. Akad. Högtidsdag 3r 1809) "har féranlStit Författaren, att genom trycket lemtut detsûmina "till den Litterära Allmänhetens kännedom. Om Religionens ”vänner finna uttrycken deruti svarande emot de rena och varma ”kånslor som Gudaliran meddelar, har Författaren vunnit en bo-’’löning, som år smickrande och oskattbar.’’ Du må döma, om du vill tillägga skalden denna oskattbara belöningen.foemet -* hvars epigraf är dessa Virgilii or Jr Deus noble iae otia fecit — består af trenne afdelningar. I den första be-skrifves Religionens nytta och bruk i det borgerliga lifvetj i den andra vederlägges den föreställningenatt det varit den sanna Religionen som beredt alla de heliga ohyggligheterT som i sl många lärda fransyska böcker beskrifvas; och i den tredje fram-ställes poetiskt den religiösa förmaning, som auktors far, förmo-deligen på prosa, gaf sin son vid dess första utvandring i den iörföriska verlden. — Hvad synes dig, Sr denna plan icke inge-niöst uttänkt och väl anlagd? — Utförandet är lika förträffligtj ty poemet öfverflödar af de mest sublima och granna arabesker j,f Solens tvilling, kustens bränning y Gordisk knut, LavastrSmman-de brott. Atomer* Triutnfportiker, Reliker, Ckilis stränder, Perl-snäckor &c. &c. &c. — Dock, du vill väl se några profställen i hela deras versifierade glans. Se här slutet af första afdeluingen:

''Lika stark att krossa som att skydda,

Lika gagnande i stort och smått,

Stödjer du den usles fallna hydda *

Störtar du despotens fasta slott.”

"Då den storm som split och söndring valla,

Statens höga byggnad hotade,

Sågs du fogningarna sammanhålla I sin jemvigt tills det lugnade."

- t-

"Ån ji.g såg dig mor Tyrannen Jjunga.

Och förbi hans offers klageljud

Denna tanke, lik en åskvigg slunga

Till hans själ: ’’Barbar! det Bas en Gud?'

*Xn du hastar att i nödens koja,

(Härold från den store håmnare»)

Flytta tyngden utaf slafveñs boja UppS skullraa af förtryckaren.". ~Och till värn mot smärtorna och döden,

Du åt uslingen den trösten ger, »

Att han är bestämd till bättre öden I en högre > lyckligare sfer.”

Hvad mig angår, måste jag tillstå, det jag ej kan begripa annat än att det år blott tvänne triviala föreställningar som itercradt i dessa fem strofer omröres, utan att dock förf. någon gång kan kläda dem på det sättet, att någon idee göres åskådlig lör vår fantasi, eller någon känslosträng slås an i vårt hjerta. — Men se här några mera bilderrika strofer:

"Utan henne — o ! livar fins benämning För de brott, som i Volkaniskt fall,

Lavasti ömmande oeh utan dämning,

Skulle härja jorden med sitt svall 1’*

Utur dessa verser har j.ig först efter ett långt spekulerande röjt en skymt af mening, men denna anade mening tyckes mig icke vara poetisk. — Vidare:

’'Du, som tanklös, Tänkare vill helsas,

Vågar yrka att en Gud ej fautis,

Dig behöfves att från vådan frälsas,

Blott en enda timmas sans.**

Min Vän i är du ej färdig att med mig utropa, att om tanklös är ett rigtigt epitheton till Tänkare, då har skalden stora anspråk på denna äretitel. —- Ännu ett par strofer:

"Var der hon som, följd af fanatismen ,

Och med blodigt kors på höjd standar,

Lånte styrkan utaf Christianrsmen Mot de offer hon till bålet bar!"

’'Nejî — Det var, till mensklIglietens häpnad, öfvertron, i Religionens skrud,.

Som med hennes höga styrka väpnad,

Djerfdes höja ett pascpnll på Gud."Säg mig, är detta svulst, eller tr det platthet, eller har skalden upplöst och förenat båda dessa motsatser i ett tredje? —

Då hela poemet, frin början till slut, är af samma beskaffenhet som de anförda stroferna; då auktors åsigt af Religionen år följande:

"Af ditt hjerta fördomsfritt kan våga*

Lyssna till förnuftets klara bud,

Ty vid lifvets gräns långt mer skall frågas:

O»», än hvar och hur du dyrkat Gud/'

-£• såsom det heter i den faderliga förmaningen — så torde det vara svårt, att gissa hvad förtjenst Svenska Akademien hos detta poem upptäckt. Deremot år det lätt att såga, hvarföre Akademien ej belont detta stycke; ty Forf. rimmar Hamnaren med FSr-tryckaren, obetånksamhet med urrinnighet, kart med olyckan, motgången med vän, tynande med lidande o. s. v. hvilket år ett svårt brott mot den stränga Akademiska observanzen. — Och detta torde vara nog om poemet Religionen. — Jag framhärdar &c.

KORRESPO ndenz.

Lund den ii Oktober.

Härstådes uppehåller sig ÅrkeBiskoppen för det närvarande •ch man afvaktar med hvarje dag Svenska Kronprinsens ankomst.

Såsom bidrag till den i N:o 17 af denna Tidning införda Recension öfver de Underrättelser om Prinsen af Ponte Corvo, hvilka åro hufvudsakligen aiskrifna ur Örebro Tidningen, vill nian uppgifva, att Fårf. till dc i sismåmde Tidning inryckta Underrättelser, år Hr Candidaten jfoh. Fr. Lundblad.

Onsdagen den 04 Oktober utgifves N:o 32.ELEGANT -TIDNING

. N.o 32.

Onsdagen den 34 Oktober 1810.

BET RAKTELSER.

(Frin Tyskan.)

Under min Donaufart upplefde ofta en hel forntid i mitt inre, jag kände mig genom ett broderband af det förflutnas mea-niskor omfattad. Tilläfventyrs, tänkte jag, var det här som fädernctidens ädle, genomträngde af ett varmt frihetsbegär, hänförde af den sanna, eviga dygdens högtidskänslor, brunno af längtan att djerft och beslutsamt framstå inför thronerna, och för fosterlandet och deras lefnads älsklingar se hjertati blod förrinna. Hvarje topplös tall, hvarje mossigt träd, som öfver ruinerne af gamla murar sträckte sin magra skugga, syntes mig en erinring af vår försvunna storhet. Tilläfventyrs omarmar här en Herrmans afkomling i förtrolighetens ljufva stund den ljuslockiga flickan, och var denna kulle kärlekens altare. Kanske blödde här för ett fäderneslands sjelfbestånd de tappre. Jag såg de grånade fäders tårar nedeiqvälla i deras barns blodiga sär, huru deras föråldrade arm sönk under svärdets tyngd, såg dem lida och tröstas, och hörde ån eu gång de fallna hjeltars sista, rosslande suckar. Ack! tänkte jag, de skola föråldrat, dcisa monumenter af menskiig stor-kraft, deras ställen försvinna för framtidens slägten och barnen medvetslöst leka med dp blommor* som uppväxt på dessa grusade minnesvårdar. O! mina vänner, ,om en gång öfver våra grafvar en sen efterverlds medborgaremed det gnmla, redltgo handslaget helsa hvarrndra, och tit stoft förenadt ined fornmennisrkornas, spelar i samma vind,— kanhända skall dl denna förmultnade jordplats å?er le i en u.ig vårgrönska, och ur fädernas dödsaska fostra några blommor till ett litet Ely-sium för en skalkande oskuld, som af dem fröjdas, och så det framfarna och det kommande i ett brödra-förbund åter samman* lefva. Äldrens då alltid, svaga åminnelseförsök, bärjens i tidens storm; själshandlingar fortplanta sig genom aflägsna sekler, de Sro oförgängliga och fortvara öfver tid och verldsåldrar; de lefva, de inlörlifva sig med menniskohjertat, de tala ännu ur sena århundraden* anda, ur en längst förbleknad - efterverld till sena årtusen; de Sro eviga, som naturens själ och mensklighetens. O! huru fullt kände jag icke nu menniskans värde, huru syntes mig ej, i dessa festliga stunder, allt så upphöjdt och förstoradt!

Ur närbelägna byar hade gossar och flickor farit i små båtar och vaggade i retande menlöshet utmed den mossiga stranden. I deras lekar blandade min fantasi mina barndomsårs, och sa målade en ljuf förvillelse mig en Idyll ur den första verlds-åldern; nejden var för mig ett paradis, och den stimmande ung-domen jordens första oskuld.

NATT OCH DAG.

(Ur Herders P«ran»ythier.)

Natt och Dag stridde med hvarandra om företrädet; den ddiga, glänsande gossen, Dag, började striden.

Arma, dunkla Moder, sade han, hvad äger du likt min «ol, min himmel, mina ängder, mitt verksamma, rastlösa lif? Jag uppväcker., hvad du har dödat, till känslan af en ny tillva* relse; hvad du förslappade, lifvar jag opp —

Men tackar man dig också altid för ditt upplifvande? svalade den blygsamma, beslöjade Natten, Måste icke jag förfriska.hvad du tv mi Mar? och f5'n'5r jag det merendels annorlunda, un gcnon) törg-3 e» 'en tl Jr?7 — Jng dercmot, Gudars och men-niskors Mor, tager Alir, .ad sf mig ailadt år, med dess till-fredsstållelsu i mitt -köre;

såsu<.tt det vidrör fållen af min klädnad, föigårer det alla dina blår.dverk och lutar sitt hufvud stilla neder. Och då förstorar, då nårer jag den lugnade sjålcu med hunmelsk dagg. För det öga, som under den brännande sttålea af din sul aldrig djerfdes blicka mot himlen, af höljer j.g, den behöljda Natten, — eu hår af otaliga Solar, otaliga bilder, nya förhoppningar, nya stjernor.

Just nu vidrörde den pladdrande Dagen fa|Jen af hennes drågt, och tigande och matt sönk han sjelf i hennes omhöljande sköte. Hon åter satt i sin stjerumantel, i sin stjernkroua, med sitt evigt lugna anlete.

TANKAR ANGÅENDE PRINSARS UPPFOSTRAN, FÖR ATT BLIFVA GODA REGENTER. Stockh. 1^09.

Dessa tankar, som blifvit framkastade af en svag penna (sid. 34), åro så innerligen medelmåttiga, att man icke utan det största våld på sig sjelf, kan stå ut med att genomläsa dessa 37 oktafsidor, af hvilka man lårer •— ingen ting. Ty hela detla verk år sammansatt efter det godkånda receptet: "Man tage ett visst q vantum dels politiska, dels moraliska loci communes af den trivialaste sorten, blande dem i en mångd vattenagtiga rhetoriska fraser, och gifve mixturen den första titel som faller Förf. för hand.” Detta recept, som gifvit oss så många Äreminnen, Tal och Af handlingar, har åfven gifvit oss denna. — Sanningen håraf skall den säkerligen erfara, som gör sig mödan att ge-nomtråka dessa så tanklösa Tankar; men några prof bitar torde jag dock böra framlägga för den gunstige låsaren. Se hår sid. 6.9’Ni*turen, lika god, lika rättvis emot alla sina foster, lårer Prinsar framkomma i verlden med lika redigt begrtpp, lika oforderf-vadt hjerta som andra barn.'' (Tänk bara! hvilken förvånande upptäckt). — Sid. 14. 'I sanning lyckligare då den Monark, hvars ungdom långt if 1 an thronens glans, und;,ngömd i skuggan af naturen (?), lärt att förvärf va och akta dtt menskiigi vårdet &c.” — Sid. 19. "Hos honom (Prinsen) åro egenkailekens re-telser mångdubbelt vådligare ån hos andra. Den vind sow kännes blott Jlagtande pä stranden, förvandlas till en storm pS oceanen.” — Men hvem kan anföra alla triviala stållen ur denna bok, då eftertryck af en annans aibete år förbudit ? — Och dessa hvardagsreflexioner åro föredragna i fransk-svenska talesätt, med beständiga utrop och frågor, med hela ståten af den rheto-riska formen på 0111, t. ex. Tillnggom, Befruktom (?) m. fl. föröf-rigt utan någon method eller ordning i tanktföljden och utan all vårma och energi i framställningen. Likväl måste jag tiil slut anföra en ny uppfinning. Sid. 17 föreslåi Förf., att såsom belöningar för eu Kronarfviriges framsteg i ABC-boken, låta Tuppen vårpa

— såsom skoltermen ar — ’’den Hofhållning, de Prydnader, Ordnar, Titulaturer m. m. som vanligen strax i vaggan tilläggas Prinsar.” — Efter detta uppbyggeliga förslag, hvem finner ej besynnerligt och orättvist, att det säkerligen blir sant som Förf. sid. 34 så naift profeterar om sig sjclf: "Det Sr icke min lott, och det skall sannolikt aldrig blifva det, att äga vården om en Furstes uppfostran." — Och härmed nog. —•

t

Lördagen den 27 Oktober utgifves N:o 33.

Up s a la, ‘tryckt hos Stenhammar och Palmblad, Kongl, Akad. Boktryckare.

ELEGANT-TIDNING

N:o 35. Lördagen den 27 Oktober ig.ro.

_ta——b-«:—«¡3»

NÅGOT FÖR VITTERHETENS DRÄNGAR,

till Utgifvaren af (med f6rlof) Nva Posten •.

Fdraktcliga kryp i Vitterhetens nattl Leopold.

M. H. Den som nu tilltalar Er, befinner sig förmodligea både får férsta och sista gången i Ert smutsiga sällskap. Det förhåller sig med Ert dagblad, som med Miinchhausens bekanta posthorn; den frusna melodin kunde ej håras, förrän den blifvit upptinad i krogluften. Så behåfde ock den arma Numran 56 af Er obscura tidning, som i går afton hitkom med en resande från Stockholm, ganska väl den lilla hvilan hon njöt under hästombytena i Rotebro och Alsike, får att der vid sidan af de enda Journaler (annars kallade DagbScker) som kunna jemfåras med Eder, inandas en sympatetisk atmosfer och conservera sitt lilla näsvisa lif ända till Upsala tullportar. Den resande, som

kände raig personligen, och som visste, att jag tills dato läst blott ett enda blad af den i en viss farce fårevigade Fanfaroniska Svält-tidningen, trodde sig göra mig ett nöje med att visa mig detta nyaste fenomen af den Stockholmska källar-litteraturen. Olyckligtvis är jag ingen af dessa lyckliga, som kunna roa sig åt en ynklighet utan exempel. Jag slängde det således halfläst in i en skrubb, der jag är van att gåmma allahanda makulatur, tills ödet anvisar den en nyttigare bestämmelse. Orsaken till detta förfarande låg visserligen ingalunda i någon fSrtyskning af cr fantasi,

• Nya Posten! — Förläten, mina Damer; jag ger eder gäspning och h&gaktar Er derföre.hvilken jag tvertom, till hufvudstadens heder, icke en gång vilt anse såsom fSr-Stockholmskad utan tyvårr i dess helt och hållet Lazaroniska syftning, dess jcmna tendenz till lakej-verlden, och framför allt den åkta Svenska gesåll-ton, hvarmed ni btmödar Er att uttrycka den. Det år obestiideligt, M. H. att om edra öfriga blad (hvilket jag nu mera icke håller otroligt) innehålla så uppbyggeliga saker, som kommentarierne öfver Linar silfverskir och det dammande dunet, — detta lofliga bemödande ju skail mer och mer realisera er sjålc föivandtskap med de Stockholmska gatornas Hippokrener. Och der borde inan vål ock lemnat Er oklandrad. Ty hvarför skall ej äfven Vitterhetens rike åga sin» Sansculotter, sina Enragés, som i den föriviiiande känslan af ab-tolut oduglighet, af oförmåga att skapa eller se något ådelt och 1juft, söka en håmnd för dagen i att med skrik och stenar förfölja hvar och en, som vågar nedrycka deras trasiga juckor från den skymfade Poesiens gudabild? Ni må således alldeles icke in* billa Er, att jag nedstigit ånda till Er, för att vederlägga det föraktligaste af våra inhemska dagbladskryp, i afseende på Eiegant-Tidningens och det auklagade poemets värde. Ni tycks ånnu be-höfva en Icfnads förberedelse,innan man kunde med Er inlåta sig i nlgot estetiskt resonnement. Jag skulle t. *x. kunna bevisa» att Ni år en ignorant; men det har änuu ingen betviilaf. Dessutom förbjuder mig den aktning, som denna tidskrift år sina lä-*are skyldig , att långe dröja i er vidriga krets. Således förlåter jag gerna ett litet impertinent individuum, som lidit skeppsbrott i snillets och smakens verld, dess hjertliga trängtan, att anamma några i valet af intelleduel njutning mindre granlaga låsares pengar, och på köpet skånka sitt pladder denna pappersodödlighet af ett år, denna egna organ,till hvars öfriga snillefoster ofvannämda Numra år ett värdigt appendix, förskönad , sådan den nu år, af trycksvårtan och förmodligen beundrad af författarn. Jag förlåter denna frenesi, som gör att Ni, enligt hvad jag hört berättas, imiuerfort blandar Er i saker, som icke äro skrifna för Er, och öfver hvilka en sfyfmoderhg natur nekat Er all domsiätt: vål vetande, att om jag ock icke förmår med ett vål anbragt trocar* »tyng befria Er från det öfverdödiga högniodsvådret, skall Ni

* Sik venia verbo! Det Sr bildadt efter analogien »f ordet ‘’/¿rtyskad*ofelbart med första crevera af er egen vanmakt. Allraminst bör

ni låta bcdåra er af det glada hopp, att jag ämnade inlåta nvg i * någon tåfling med Er, i roddarc-qvickhet och Liiidcgremk saillie} hellre bekänner jag genast helt blygsamt, att jag icke under ett helt menoiskolif skulle kunna utfundera sådana infall, som t. ex. ”Oceanens stångpiska" (som, jag vet icke genom hvilken association, sammanparar begreppen af Slotts-kanzli-befjening oeh post-mästerligt snille) och ’’Guds fred yxskaft” (ur hvilken fras jag omöjligt kan bringa någon annan mening, äu att jag ser Er värda figur lifslefvande framför mig). Ty hvem gycklar väl med hungriga ilugor? Maa smäller dem blott, — eller jagar dem hufvudstupa ur rummet. Den som hyser den dåraktiga förhoppning, att tvinga en narr till medvetande af sitt ovärde, eller åtminstone till en skymt af blygsel, brännmärker naturligtvis icke oftare Er panna, som längesedan hårdnat mot all litterär vanära.

Nej, M. H. en beskyllning at cn art, som hittills var mig ny och således på sått och vis intercssant, har satt kronan på er löjliga illska och verkligen bevekt mig, att från vida vigtigare och angenämare vårf röfva de ögonblick, i hvilka jag såuder er denna återhelsning. Ni har, enligt hvad jag i hast påminner mig, — fy hvtm skulle täckas läsa ert drafvel »indra gången?-— anklagat mig, hvars personliga iöi hållanden Ni icke känner, och hvars borgerliga individualitet aldrig kan bli objekt för cn kritiik domstol (icke en gång för "Sedernas”, om denna fras nämligen skall vara synonym nud Nya Posten *, — anklagar mig för intet mindre ån immorali.et, aliigt att förgifta den uppväxande ungdomens bjertan, bemödande att förstöra en dygdig nation» sedekänsla ro. m. Begriper ni då icke, Jivad det vill såga, att ilåcka en obekant samfundslems heder, med tillmålen om nedrighet och bollynne? eller hur

långt skall ännu tölpakfighete» itråcka sig på vår förnedrade P;.rnass, som fordom var ett Åran# och Vishetens hem, men nu h iiwit en tummelplats för otanida lymlar? — Dock, sadana tillvitelser, då dc aro obevisliga och obehöriga, rättades ihån liedenhös bäst med det lilla energiska svaret: vet hut! — Men ni h,,r fräckt och trotsande upptrådt ur

* FirlSten, förläten, mina Damer! — Ingen kan mer ia jag bSg.

akta Eira gäspningar. —er dunkla vrå, såsom en domare mellan allmänheten och mig; ni söker bestyrka denna allmänhet, som förtjenar att icke förvillas, i det skefva begreppet om en så kallad anständighet, en af våra förkonsrlade samtidrs favorit-nycker; ni affekterar ett slags ton, ett spiåk af nit för fosterland och seder, och denna ton bör qvåsas; ty den år hos Er blott vehikel för ert bångstyriga vanvett. När vill man då förstå, att i bedömmander af Poesi, såsom sädan, d. å. såsom fri diktning och total mensklig-het, det aldrig är frågan, huruvida hon strängt uppfyllt reglorna af denna conventionella penhet, detta ett firderfvadt ridehvarfs pruderi, som man stämplat med namn af anständighet; utan huruvida hon utirycker denna enkla, heliga årbarhet, som består i en fullkomlig ovetenhet af det onda, denna enda verkliga oskuld, som är barndomens, forntidens och naturens, och såsom en högre enhet af vällust och sedlig kraft, pä en gäng äger den friska sinlighetens ysterhet och den ideala symboliserande hållningen, som icke kan frukta dagens blickar.

(Slutet nästa gSng.)

TILL Al IN FLICKA. Hendecasyllabon.

Då vi lefva, låtom oss lifvet njuta,

Och med ständigt varmare famntag svara, Och med ömmare kyssar, hatets tadel. — Snart vår ålders leende Majdar flygta. Låtom oss, då ån våren räcker, derför Plocka alltid friskare nöjets blomster,

Att, då hösten nalkas, vi ej må sakna Kransar kring våra hvitnade kala hjessor.

OmdageD den 31 Oktober ntgifves N:o 34.ELEGANT- TIDNING

N:o 34.

Onsdagen den 31 Oktober i8fO.

NÅGOT FÖR VITTERHETENS DRÄNGAR, till Utgifvaren af (med förlof) Nya Posten.

(Fortsättning och slut frän Tidningen N:o 33.)

Fantasien, M. H. år, såsom blott fantasi, lika kysk och lika lättsinnig (om man vill), som Modren Naturen, hvilken ej rodnat» att i kärlekens mysterier gifva nycklen -till sina egna, och dymedelst uppenbara en skymt -af sin saliga fullhet, sin oändliga fröjd. Men Poesien är just denna fiöjd, detta Naturens absoluta lif, öfver all Tid och allt förhållande till der.samma ; således en evighet af denna vällust, hvars skugga i serskil^j lyckliga känslor så ofta hån-rycker oss och blixtlikt försvinner, och som häf i Tideu, allt efter intelligensernas sätt att betrakta den, kallas dygd, eller lycksalighet, eller glädje o. s. v. Men denna vällust är blott icleel. Men värdet af det Sinliga kan blott mätas efter dess motsvarighet mot det Öfversinliga, eller dess slägtskap dermed. År Poesien - denna urbild, (och Ni lärer ej vederlägga det), så år klart, att ett konstverk , ju mera poetiskt det ås ståmdt, ju renare det lefver i fantasien och det formala^ är sedligt i samma grad, om det ock, satt i något förhållande till en sedlös samtid, at denna blinda domarin-na beskylles för Sireniska sånger. En annan anda lifvar visserligen dessa nedriga produkter af ett djuriskt Begär, hvaraf vår Tid fram-bragt ett icke ringa antal, och dem inan icke blygs att offenfeligea beundra, när'de förstått att skyla sin infami med Equivoquens glesa mantel, som blott tjenar att skärpa deras skadeförmåga. Men Begäret, såsom Begår, äfven i graden af högsta ¿obåndighef, är derföre icke Fantasi, Äfven Ni, M. H. ehuru litet ni förmodligenfotöar eller vill fatta hvad jag säger Er, Urer icke neka en sådan i naturdaningen liggande gräns mellan Ändens njutning och Djurets: ni skulle annars nodgas påstå, aft den Mediceiska Venus (hvars namn och beskaffenhet jag ponerar a:t ni känner, f. cx ur Kotze-bues rtsor, olvers. af Alten, eller någon annan su;åpjes som ni haft tillfälle att läsaj^ vore det oewståndigaste konstverk i* verldtn.

Begriper ni då icke, att det anstötliga, det morai-stridig;f, hvaiföre inan så ofta anklagar en lågande inbillnings aftryck, icke ligger i o.bjekterna, såvida dessa äro sprungna ur en omedelbar åskådning,-— utan i den förestående betraktarns sjukliga subjekt, som under den qväljande påminnelsen om en förlorad oskuld, utom sig söker en bild af den dygd, som han icke/mera äger i sitt bióst; och hvars defcaucherade fantasi, incapabel af en Skonhet som blott år form, i bliuken förvandlar dess grekiska nuditet till en bordell-gestalt, vid hvars anblick de domnade nerverna åter spritta af animaliska rörelser. En sådan föi lorad ser i allting ett återsken af sin egeu last— jfu 11a och vanställda varelse; men emedan han gerna hycklar en bättre yta, återbegär han, af dé omgifvande tingen samma hyckleri. Eu sådan histrion öfversätter genast ett vällustigt poem på den möjligast vämjeliga prosa, och detta af en inre naturnödvändighet^ hans skändliga inbillning erbjbder honom ovillkorligt analysen, och i denna kan en sådan lägga hvilken gemen vetklighet han behagar, ur sin erfarenhets rika iönåd. Förhållandet är det samma, som om en skön qvinna anatomis erar: poesien, M. H. kan icke förklaras, den Sskfidas blott. En slik. usling åmeligen, når han tröttnat att drifva gäck med sig sjelf, sätter sig ned vid lediga stunder och skrifver Priapeia, eller Alnianach des Citoyennes bien actives, eller den store —ks skaldebref Till Fredrica, med ett par brudlakan frfln Helena *, eller andra dylika den råa lustans äckliga högtidsoffer. —

Till dennn stupiditet, som något stöter på vanvett, och den man bör ursåkfa hos en person utan reflexionskraft och för-ståndsodling, — med ett ord, en Dräng, — fogar ni en sa såli-~ sam förvirring i de arma begrepp ni hunnit stjäla från andra, att en bondgosse skulle skämmas, om han så försiode sin catches.

* Som stSr att Usa i Läsning får Fruntimmer (li!) i andra bandets andra häfte, j800.Att sammansätta verkliga Qbstotna, menar ni, kan just infe vara-något så förhatligt i sig sjejft, om det sker med snille; det egentliga onda ligger i — ”iryckningen“. En ond handling år således förlåtlig — ja hvem vet? om den verkställes behändigt. k..nhända 4P>d, — blott den icke vinner publicitet. Ritt vackert! Efter Uenna oförlikneliga mor. llilosofi, till hvilken blott er Estetik närmar sig i värde, kan ni mörda en mentiiska i er kammare, och trösta ert samvete med att det icke skedde på gatan. I sanning v M. H. om Ri handlar efter detta system, äga icke en gång cdra likar i-vett och kunskaper någon anledning att söka er bekantskap. Jag. undviker er också, M. H. ehuru j.g icke hur åran af detta cousi-nage; ty inga åfvantyrare äro ursinnigare än dessa halfdrunknade Beaux-esprits, hvilkas författar-ära strandat redan vid sjelfva skeppsbron. Jag vet för ölrigt icke hvad tuer jag borde säga Er, om icke hjertligj lyckönskningar till er vidare hergning genom en tidskrift utan plan och läsare ut^n urskillning: tilläggande* af lutter medlidande till Eder vidare begrundning, gumm..ns välbekanta råd till katten so(n ville läppja ur hennes sjudande gryta.

Välan M. H. Ni ser att . jag bevärdigat Er med elt svar. Ni bör smickras af den triumfen, att Ni kunnat tvinga mig dertill!<

ESrfattaren till Mitt första rendezvous,

BREF ÖFVER SVENSKA V I T' T E R I1ETE U,-

till en utrikes resande Vin.

Första Brefvet.

Stockholm, Augusti i8fo.

Så att en duktig nord.invind verkligen inte kan bort/läkta en.’ enda ide ur mentiiskohjernan! Underliga infall hade du väl alltid,, Broder Julius; men det infallet,, att midt i Tyskland vilja glädja dig öfver var Svenska Litteratur, lånade du säkert fiqu någon whimsical Landtjunkare midt i Cornwalles, och förde den nycken med'dig från FörtstnoVh till H..mburg, från Hamburg till Leipzig och Dresden. Ånnu vill du då en tid flacka omkring i Tyskland j sedan vill du omfamna di q . Ochhnschläger i Köpenhamn - och på*fniinna honom om era roliga dagsr i Paris; och undertiden vill du förskaffa dig en slags öfversigt af .Sverska Viiterheten, sedan de åtta åren du svärmat omkring, för att icke alldehs okunnig beträda gränsen af fäderneslandet.

Och dertill, menar du, vore jag råtta mannen! — Du vill sarkastisera öfver mina ungdomsår, och för att hämna mig, vill jag skratta sjelf. Som du vet, skref jag också min vers, och arsågs som den förste poeten i lånet. Kommer

du ån ihog, hur min goda Moibror alltid runkade på hufvudet, då jug vid familje-brasan upplåste Stadens blad, fulhryckta med mina rim? men <iä jag annars var beskedlig och förståndig, såg han gefiom fingrarne med mig, och mente att det vål skulle ge sig med åren. — Han hade rått, den gode Gubben: når man blir åldre och förståndigare, och iår en liten syssla, har man inte mer tid att umgås med Kamener-na. Mellertid anser jag- det ännu som en samvetspligt, att hvar morgon krydda min frukost med hufvudstadens tidningar, och hvar aftou insomna vid någon inhemsk klassikus.

Intet radoter^, lår du såga! Men, båste du, lår mig först ordentligt hämta mig fiSn det löje, hvari ett nytt infall försatt mig. Tånk, min goda Julius, om du t. ex. vore medarbetare i någon utländsk tidning; ja till och med stode i spetsen för en hel ephe-merisk liga. Det vore fasligt. Händelsen kunde göra, att detta bref fölle i Herr Mahlmannt händer: jag skulle dö i skratt, om jag finge läsa det i han* Elegant-Tidning och sedan öiversatt i JuenaUn med noter! Ja, hvem vet, om det ej redan pa Svensk botten kan falla i någon inhemsk Jurnal-redaktörs händer; ty du. bör veta, att det nu för tiden 'år högsta modet, att fånga opp andras bref och aftrycka dem i Jurnaler. Också år nu hela verlden medarbetare i dagblad och tidskrifter, och jag har för alla såd:.na en så utomor-dentlig^respekt, att jag altid, då jag på långt håll får se en dylik misstänkt person, viker af vid första hörn och mumlar för -mig «jelf: Caveto. .

(FortsSttning en annan g5ng.)

Lirdagen den 3 November utgifves. N:o 35.ELEGANT-TIDNING

N:o 39.

Lördagen den 3 November 18®-

solen och m Å n a sr.

(Ur Herders Blätter der Vorzeit.)

Skonhetens dotter! akta dig för afund. Afunden har stortåt Englar från himlen; hon har fördunklat natteas hulda gestalt, den skona Månan.

Från den Eviges råd utgick eo skapande råst: "Tvenne ljus skola glänsa på firmamentet, såsom Jordens konungar, den hvälf-vande Tidens skiftesmän.”

Talade; och det skedde så. Upp gick Solen, det första ljuset. Såsom en brudgum om morgonen träder ur sitt rum, såsom hjclten sig fröjdar på sin segerstråt ; så stod hon der, beklädd af Gudomens glans. En krans af alla fSrgor flöt kring hennes bjessa : jorden jubilerade ; örterna doftade ; blommorna prydde sig — Afundsfullt stod det andra ljuset och såg, att det ej för* Diådde öfverskimra den Herrliga. f'Hvartill tjena*' — så talte hoa knotande för sig sjelf — "tveane förstår på en thron? Hvarför måste jag bli den andra och icke den första?”-—

Och plötsligt iörsvann hennes sköna ljus, förjagadt af inra qval. Fjerran från henne flöt det i vida luften, och blef na Stjernoraas här.

Blek som ett lik stod Luna der, utskämd inför alla de Hint* melska, och gret: ’’Förbarma dig, varelsernas Fader ! förbarma dig.’* Och Guds Engel stod framför den mörka ; han förkunnade , henne det heliga Ödets ord: ’’Emedan du missunnade Solen henne* ljus, Olyckliga, så skall du hädanefter blott gläaia af hennes ljus?och nÄr jordsn derborta tråder framför dig, sa stlr dnT halit eiier helt, förmörkad der såsom nu.

Dock, Villfarelsens barn, gråt icke. Den Förbarmande har förlåtit dig ditt fel och vill förvandla det till ditt vål. Gå* sade han, tala tröstrikt till der. ångerfulla: åfven hon i tin glans varde Drottning. Tårarne af hennes ånger skola blifva en balsam, soin vederqvicker allt försmåktande; som med ny kraft förfriskar, kyad vissnadt Är under solens brand/' —

Tröstad vände sig Lun», och se, då kringflöt henne denna glans,, i hvilken hon glänser ånnu: hon anträdde honom, den stilla gången , som hon ännu går, Nattens Drottning, stjernornas anförar* inna. Begråtande sitt brott, medlid&un för hvarje tar, söker hon, kvem hon må vederqvicka; hon söker hvem hon må trösta.

• ' *

*

Skönhetens dotter, akta dig för afund. Afanden har störtat Englar från himlen j hon har fördunklat nattens hulda gestalt, dea skina Månan.

bref Öfver svenska vitterheten,

titt en Utrilces resande VSn.

(Fortsättning från Tidningen Nu> 34.)

Urorodes» är det nu för tiden brukligt, att så snart msn har något spedeh som man på godt maner vill såga Ailmåi.heten, skuffa sig en aflågse kori es pond em t. ex. f Skåne, för hvilken man nu expectorerar sig och yppar saker, som man annais blygs att såga. Jag vill således våga hundrade mor ett, att hvar och e», som finge se detta bref i ett Dag- eller Veckoblad, skulle anse dig som en luftgesralt, som en blott försinnligad ide', ett slags fantasmago» risk docka, soui Jurnal-Rediktören skjuter fram och tillbaka på hela jordklotet, på det han becjvåmt må kunna skrifva bref till sig sjelf, om allr hvad som sker och händer i hans land, nemligen om iw mycket, som passar för hans plan.

Men skulle också dessa rader falia i en Jurnal-Red.ktörs händer, så til] jag genast befria honom från det besväret, att framdeles up^fkka uutnt bref. Jag vill först tala om våra nåi varandeyppersta Tidskrifter och jag hoppas ate ingen af deras mgifvare skall införa mina utlåtanden, såsom ickommenda'toner för sitt jur-nal-våsendc. Och dervia skail jag så hushålla med dcmT att irigtn förståndig Jurnal-Redaktör i Konungariket Sverige, från Upsala Elegant-Tidning ända till Lunds Nytt och Gmimalt, sknli någonsin inbjuda mig såsom medarbetare.

Sed ab Jt,ve princip tum, Jurnnien för Litteratur och Theater fortfar ännu, att vara vår förnämsta Tidning. Hon liar det egna, att hon talar om allt, utan att veta hund, att hon låses af hvar man, utan att man vet hvarför, och att hon tadlas af alla, utan att man kan vara henne förutan. Hennes polit»;.ka nyheter komma alltid för sent; hennes recensioner äro aniga, men äga merendels det felet, att innehålla motsatsen af hvad , sottn egentligen bord«: sägas om boken; hennes histoiietter år utslitit lörkgndt gods från Seine elles Spree, Tyskt och Fransyskt gods, som inan här ger ut för nytt, och hennes anekdoter lärde vi redan, på samma gång vi började låra Franska ur lialfförmulrnade memoinr och Contes flTo/i-böcker. Och hennes pocmer! hennes hexametrar! — 1 dessa digar har hon också fått verser från Italien i Du såg Insändarn i Pi*a: det är ännu samma man, säger du, som kuskade omkring Södra Sverige i sin söndriga kärra, och du k-n således lått begripa» att mannen icke skrifver annorlunda i Lomhardrets Citron/under, ån når han fordom i smutsen vid Fitja, höll til öfv<r hjulsktnor, inenniskornas bediåglighet och vanskhgheten af allt jordiskt.

Nya Posten kör ännu dundrande kring hufvwlstadcns giitor. En tid sades det som vore hans Pegasus, af brist på foder, nära att svälta ihjäl: men formannen fick det infallet att spänna några Räfvar för vagnen, hvilket för spektaklet »kull, tillvann honom inånga åskådr.re. Men Räfvar och dylika bestar äro ej alltid att tillgå: den gamla skinkmårren har åter måst fram igen och man får vål se, om skörden af Epigram-vickern, Charad-halmen och Anekdot-hafren i år blir så ömnig, att ett sådant kreatur deraf tilN råckligt kan försörjas. En tid var hela postväskan full af idel politiska bref* aila så sammanhängande, som om man ville efter postcharran öppna hv^rt bref och aftrycka så mycket, som derufi anginge politiken. Men nu har det fallit Nya Pottmästarn in, att klåsa allarm i hela vitterbeten: men ingen menniska tänker på, attslå hornet ur k;.ns händer: ea och annan gång har mao försökt att knäppa honom på näsan; och alltse'n vilja kännare af post-musikea påstå, att de flesta tonerna fastnat i näsan.

(FortsSttning en annan gäng.)

MODER.

• • Miincbea,

De små svarta och hvita hattarne med tre små fjädrar, hvilka Damerna härsrädes för två månader sedan nyttjade, äro nu återigen försvundna, och hafva lemnat rum för de så kallade half-hattar eller hall-bonnets af gröat eller blått sidentyg. Dessa äro, hvad den nedra delen angår, i form af en Janitsch^ihjelm, med en blomma midt på och band på ömse sidor, hvilka gå ifrån blomman ända under hakan. Framskärmen är af Bast, öfver-dragen med taft, dock så, att sex eller åtta strimmor af Bastet äro synliga.

Annars har uppfinningsgåfvan af rya moder i fruntimrens klädnad varit sparsam; med undantag af den öfverenskommelsen, som tycks vara i hemlighet allmänt antagen, ait man måste vara vek och smal till växten, om man vill göra anspråk på regulier skönhet, hvilka anspråk ingen ännu f3it det löjliga infallet att be-tvifla hos ett kön, som alltid vill, likt D^naiderna, men lika ofta misslyckas i sina önskningar som dessa.

De eleganta Herrarne bruka nu små runda filthattar, som Iro så små, både i kulle och skätm, att om de länge bibehålla aig i modet och äro så starka, de säkert en gång kunna med all värdighet bäras af deras barn. Man kallar dtm också malitiöst nog: Barnhattar. .

För öfrigt äro frackar och bcnkläder icke så vida, som för» at« och västarne längre, än fordna moder tillåtit.

' i ... 4 i * • 4 » '-1

O' sdagen den 7 November utgifves N:o 36.

———----- ...elegant-tidning

"”t f " ► 3 *: i- - » . . . X

N:o 36.

Onsdagen den 7 November 1810.

OM DET NÄRVARANDE STOCKHOLM.

•

Stockholm d. x Nov, 1810.

J.ig Sr i dag i ett mindre godt lynne, och för att försitta mig i ete bättre, börjar jag detta bref tili dig. Och hvad bSttra åmne kan jag välja, Sn den glada ort der jag nu vistas? — Det Sr anledning att förmoda, det Stockholm snart skall året ia sin ford-na lustre och sin fordua märkvärdighet, det bor således vara ett interessant Sinne. Och efter ett flerårigt vistande hir i staden, bör jag vSl kunna tilltro mig någon förmaga att beskrifva, hvad jag dagligen beskådar. — Det Sr således aigjordt! du får nu beskrifning på det Närvarande Stockholm, si som jag ser det. Och gif noga akt på dessa ord, vid alla de reflexioner , uttryck eller omdömen, som du kunde tycka vara för hårda eller skefva. Jag påstår icke, att inskränka någons rått att se en sak på sitt sätt, endast jag lar lof att se den på mitt, — och jag vill aldrig att någon skall ansa mina anmärkningar lör annat, Sa foster af mina individuella synpunkter. — Till saken.

.Stockholm indelas, tom du vet, i fem stora afdelningar: Staden, SSdermalm, Norrmalm, Ladugårdslandet och Kongsholmen. De andra mindre afdelning<.rna, såiom Riddarholme 11, Rlasieholmen m. m. kunna beqvämiigen under nägon af dessa fem hufvudafdelnin-gar beräkna», oå jag icke Smnar författa någon topografi. Af dessa delar har Staden numera upphört att ensnm atises för den iörnäm-sta; denna rätt har den måst dela med Norrmalm, hvilken också år bSst bebyggd. Lefnadssättet på Norr och i Staden Sr vida förnämare, Sa i de andra delarna, och i synnerhet qvalificerar sig Sider i hög grad till likhet med Småstad. Mau år der mindregenerad i umgänget, men sä mycket mera pä sin kammare, och i sin enskilta lefnad. Dock i allmänhet liar jag icke kunnat upptäcka något spår till den frihet för sqvaller och rykten, som i landsorterna f6rski.fF.it Stockholm så stort beröm. Folket år här i högsta grad nyfiket. Om någon ikulle få det infallet att stanua på Nonbro eller Riddarhustorget, e!Lr någon annan folkiik plats, och se åt ett visst håll, skall han onekligen innom fem mintrer vara nmgif-ven af en gråselig folkskara, som trånges och knuffas och ftågar, för att få veta hvad han ser på. Dock förädlar sig undersrundcm denna nyfikenhet till pafciotism, och då är den råit berömvärd. Jag är glad, att sjelf

derpå flera gånger hafva sett exempel. Ty under de, himlen vare tack! nu lyckligen förflutna krigsåren, sam* lades, hvarje gång någoa underrättelse fiån arme'en var att förvänta, redan i gryningen så mycket folk utan för Boklådan, der Tiduin-garne utdelades, som med sin tvåstyfver i händerna så högljudt Begärde sitt exemplar af Bulletinen, att Magister Uitr.r måste rc*

Svirera »akt för att vara i säkerhet. — Betänk, min vän! att större elen af dessa menniskor hade sparat denna tvåstyfvern till en half sup, eller till en dosa snus; hogkom äfven hvad snus och brånvio ir för Svensken, och du skall visst i denna uppoffring fiuna lika mycken kärlek till fäderneslandet,som i Karthaginenserskornas öfver-lemnande af sina gullsmycken. Det år visserligen icke det egente* liga värdet af den sak nian uppoffrar, som gor uppofTringen stor, utau det som vi sjelfva såtta derpå. Föilusicn af en vissnad blom* ma, eller af ett band eller en hårlock, år för dig och mig ett lappri; men för ålskaren, som fått den af sin Hicka, år den smärt* lammare, ån förlusten af en lastad tremastare för en rik Grossör; och mistningen af en sup finkel var onekeligen för den Svenska arbetskarlen lika kännbar, som för en Suffetissa, bristen af en briljant hufvudprydnad.

(Fortsättning en annan ging.)

fabel. (Insänd.)

Vid Lesbos' myrtenkiönta stränder En svan till sång blef fosrrad opp,

Men jagad från sitt hem, han vänder Till obekanta land sitt lopp.Han sedan 5n vid Tibern dröjery

Ån, flyktig, Tajos gyllne flod Och Thepisens djupa vågor plöjer,

Och stannar list i SvithioJ.

En talrik fågelskara mötte

Sin vån mea munterhet och fröjd:

Sjelf Filomel för glådje böjd Ej mer sin sorgsna klagan skötte.

Men ännu fanns bland fåglars mångd En slägt, ej utmärkt just för sången,

Men ansedd dock för klornas långd,

Att alltid, äfven denna gången,

Förtjensten dömma. Hvar en vål Förstår att snille fins med skål Hos den, hvars styrka snillet kufvar.

Alltnog: — de högvålborna Ulvar Der sutto uti högsta mak,

Och formade ett vittert gille Som troddes vara allt i Smak,

Om det just ej var rikt på Snille,

Vår dumma Svan som icke iflrt Hur Ufvar kunna sång begripa Och vitterhetens lagar skipa,

Ej deras höga nåd begårt.

Men snart fick stackarn veta annat.

Ty knappt hans fria sång var hörd,

Förrn, stolt af sina lagrars skörd Och af sitt eget vittnesbörd,

En vitter Korp röt till förbannadt Och för den goda smaken svor Att våga både nåt>b och klor.

”Sen, skrek han, denna "gåt", som trotsa vill förmäten ’'Med sin fatala sång de vittra Ufvars låren,

5’0ch Korpens röst beler, som endast flyter lått,

"Når kråtvan vill bli fylld och sedan den år mått.

**Ja, på den hvita skrud, hvari han trotsig blänker, ’Man ana kan han* list och margchanda låuker."Han liksom

glcka tyck* min skóna , mSrka hy,

"Och ter sig i eu skrud så stolt och sällsamt ny.

"Meirvaknen* Bråder, opp! bemanne hvar sitt hjert^

"Att jnga honom bort och h*>ifa skruden tvlrta!

"Hvem hår ej på hans råst, att han är en rebell,

T'Som jagar sÓmnen bort ur hvarje fredligt tjåll ?'*

Han slåt: och strax en tallås skara.

Af Kråkor, Kajor, Korpar fler,

Kalkoner, Skator, Håns med mer Af folk som skulle upplyst vara,

At Talarn enigt bifall ger.

De ¿iver Svanens djerfhet skrika S«mt oanständighet tillika,

Att «j får skränet gifva vika.

Men hura saken sist slog ut Och genom hvilket klokt beslut Den ena parten striden vunnit»

En annan gång jag säga vill,

Såsnart ¡¡ig sjelf det veta hunnit Om lif och helsa räcker till.

• •

*

I vissa land ibland det händer,

Då någon man med godt geni Ej har en rådande Esprit,

Att Korpen vrång» hans s. k förvänder Och ropar: Fån it Kompani!

ÖFVER EN ¿KtiEMSK KLASSIKUS.

Chariid. (InsSnd.)

Mitt Första är ett tråd med barr.

Mitt Andra år en St,en. Mitt Hela är en Narr.

Lórdagph den io November Dtgifves N:o 37.ELEGANT-TIDNING

N:o 37.

Lördagen den 10 November 1810.

OM DET NÄRVARANDE STOCKHOLM.

(Fortsfittning frin Tidningen N;o 36.)

Ånnu ett drag, som Är gemensamt för alla äkta Stockholmare! Kär du far se någon på gatan, har han »å brottom, springer han så fort, som om hans närvaro på ett ställe skulle afgöra hela Europas väl eller ve. Och likväl är hela hans ärende icke vigtigare än det, att komma på ett Kaffehus, en Källare eller ett Embetsrum, för att läsa avisorna och poUtiiera. Ty Kanstöpa i politiken är göromålet för dagen. Detta handtverk eller mundverk, rättare sagdt — om du tillåter mig rikta språket — drifves öfverallt; på Börsen, i Kollegierna, i Societeterna: ja till och med tros det, att Gracerna på ett visst välbeläget ställe utom Söder, så snart väktarn är borta, glömma sina långråckar och med hvarandra afgöra verl-dens interesien. — .

Men utom denna häftiga Politiska Feber, plågas hufvudstads-boarne af cn annan lika tärande sjuka, som kallas

Ordensvurmeri. Hela staden har skrattat åt Trasenbergs reception i den Silfvtrhårade Grisen, utan att derföre af hans exempel bli klokare. Ty den som ej är i någon Orden, hör ej till goda tonen. Och derföre vill hvar och en, som af omständigheterna hindras att med Ja besvara den frågan: år ni Frimurare-, Timmerman, eller i Nytta och NSje? dock kunna vara Coldinu- eller Narcissaner-bror; eller om det ej heller låter sig göra, åtminstone ledamot i NSje af Enighet, der enigheten påstås vara något krigisk, och Stormästaren just icke af den bästa societeten,

I anledning af dessa underrättelser om hufvudstadens innevånare, iinåite jag dock säga dig, att jag aldelcs icke känner de förnämaslefnadssätt. Min belägenhet och den plats jag hår innehar, bar p* intet vis satt mig i kollision med dem, som Ska i vapenprydda vagnar med två lakejer pi. Det samma kan jag till det närmaste äfven såga 0111 Oflicerarne; och på dem är här ingen brist. Den *om vill se dc sårskiita regementernas uniformer, kan nästan vinna sin önskan, om han hår ville tillbri.iga ett par veckor. Dock den som något umgåtts med dessa Herrar, kan äfven, utan uniformen, på deras maner sluta till, vid hvilket regemente hvarje individu tjenar; liksom skarpsynte observatörer pås;å sig på punkten kunna uträkna, huru långe sedan den unge Fåndriken letnnade Curiberg eller slapp Informator. Men detta lemnas likväl derhån. Visst år emedlertid, att den gemensamma Plumen och Cocarden föga bidraga att såtta enighet emellan de olika klådedrågterna. Mau har till och med trott sig måtka, vid hvart och ett regemente, i llere af de yngre Officerarnes ton ett bemödande, att uttrycka mindre, aktning för medbiöderna vid de andra. Annars affektera äfven Skriivarne> att innom slutna dörrar, bland sina kamrater, göra sig lustiga öfver våra unga hjcltar, men hysa dock för dem t-n hjertans respekt. Ja rill och med den, som vid sin pulpet allrahåftigast far ut emot dem, skattar sig dock obeskrifljgera lycklig, om han på gatan far visa sig vid sidan af en Gardes - Officer, och bockar och kruserar då på det högsta lör Herr LSjtnanten. Skälet är ganska begripligt. Ty att vara en elegant Kavaljer, år det högsta i Stockholm, och Militären år den högre Societetens ljus; hvem skulle ej då vilja låta det kringskina sig? — Lusten att lysa beskrattas vål på Theatern, men den år åudå mcnnisk.Mis medfödda passion. Verldsmannen viJl lysa som Lård, och den Lärde som Verhisman; Poeten som Filosof, och Filosofen med Skaldekonstens fäigor; Handtverkaren som Förnäm, Vålhistingcn med dygd och sentimentalism, Bankerutören med millioner, och jag sjelf — för att sluta detta låuga register — vill satans gerna passera för tjvick, ehuru jag ej år någon ting mindre ån det.

Denna Digression hoppas jag att du förlåter mig. Du vet af gammalt, att det plågar vara lika litet sammanhang i mina bref, som i mitt lefnadssätt. — Men jag vill återvända till mina Stock-holmsboar. —

Dc civila Kavaljereme bestå af Handelsbokhållare och Sekreterare af llerfaldiga slag. De förre hatas af Sfcrifvarae, nästan ännubittrare 5n Militären. Och det 5r icke så underligt; ty den större glans en Oflicer sprider omkring sig, kan vår egenkärlek lätt skrifva pä uniformens räkning, men Herrar Bokhållare öfverglänsa oss i vår t gen drågt. De stora löner, som de i de vigtigare handelshusen äga, sätta dem i stånd att briljera med finare och nymodigare kläder, att äga flera och grannare rum,'att hålla sig egen häst och egen flicka, fördelar, som icke annat kunna än på det högsta såra, i synnerhet Extraordinarier,.hvaraf de fleste, fór att ej svälta ihjäl under det de skrifva rent, nödgas konditioner», ofta för bara maten hos Herrar Grossörer. Och Bokhållarne försumma ej heller att, med den yttersta eleganz, gifva sitt värde tillkänna. Superfina och bokföre trealnsbreda frackar, stora pitschafrer i gullurkedjan, lysande underkläder och sockertoppsformiga hattar manifestera äfven desse Herrar; och på de llerfuldiga rynkorna på deras betofsade stöflor, kan man temmeligen noga uträkna, huiu många hundrade Riksdaier Patron består dem.

Men när Herrar Bokhållare böija sin egea handel, hämna de sig" på våra harmsna speglosor med allt det förakt, hvartill penningar , kredit och förtroligt umgänge med de stora gifva rättighet. — Annars om man skulle dömrna Stockholms handel, efter dera» antal som kallas Grossörer, så borde den vara öfver all beskrifning florerande. Jag fruktar dock T att en stor del drifver sin grosshandel förbannadt mycket i minut.

(FortsSttnifig en annan fiSng.)

TARANTELLA.

Den dansen, som kallas Tarantella, är i Neapel allmän bland’ flickorna af den lägre orh af medelklassen. Tre behöfvas åtminstone dertill; den ena slår Tamburinen, och skakar gång efter annan bjeilrorna på densamma utan

att slå den; de andra bägge med kastagnetrer i händerna, göra dansens steg. Egentligen äro de, liksom vid alla vildire dansar, inga afsöndrade och för sig sjelfe besråw-nde, sirliga danssteg. Flickorna trampa snarare blott takten, under det de en stund på en viss plats trippa mot hvarandra, sedan vända sig om, vtxla platserna o. s. v. Snart tillbytej sig deaena danserskan tamburinen for sina kastagnetter, och stannar nu , under det den tredje börj;.r dansa, — och så kunna de roa sig hela timmar , utatt att fiåga efter åskådarn. Denna dans är blott etc nöje får flickor, ingen gosse ror oågonsin vid en Tamburin. Men de qvinliga varelserna synas i denna takt borrhoppa sin ungdoms behagligaste stunder, och man har redan anmärkt, att vid sinnessjukdomar eller vid det ryktbara spindelstynget, som sannolikt botas genom transpiration, ar just denna dans, genom rårelsen, ganska helsosam för det qvinliga könet: likväl ser man äfven å andra sidan, att dansen sjelf, utan yttre föranledning, kan urarta till ett slags sjukdom.

.Namnet Tarantella hårleder sig ej från den bekanta spindelns namn, hvilket egentligen år Tarantola; utan Tarantella betyder >en dans, som i synnerhet dansas i trakterna-kring Taranio.

S O N N E T T.

Af underbara syner ljuft förvånad,

Som själen med en sällsam glans förvilla, Min ande flyger, att sin längtan stilla ,

Till obekanta land med helig trånad.

Der Kärleken i lifvets blomstcrmåiiad Med menlös glädje vill sin tid förspilla. Och Tron det helga svärmeriet gilla,

Som renar , styr begären i sin biånad.

Med båfvan jag till lyran tar , och spelar Ett troget echo af mitt hjertas toner,

Som mildt i ömma långtningar förrinna.

Om blott Constanza mina känslor delar,

Jag skall iörakta hela verldens throner, Blott henne sjunga, blott för henne brinna.

Onsdagen den 14 November ntgifves N:o 38.ELEGANT- TID NING

N:o 38.

Onsdagen den 14 November i8ro.

OM DET NÄRVARANDE STOCKHOLM.

(Fortsättning och slut frän Tidningen N:o 37.)

Efter Grossörerne följa, i mitt tycke, i naturlig ordning, Stadens Tiggare, och deras autal är — oaktndt vår väi inrättade och väl Tönta Fattigvård — icke ringa. Du möter några sådana på alla allmänna promenader och utanför alla recreations - ställen. Somliga vilja, på sitt sätt, förtjena sin Sexstyfver derigenom, att de efter sin förmåga, söka bidraga till vårt nöje; och det gör mig verkeligen ondt, 0111 jag ibland ej kan gifva en sådan något. — Andra åter tigga rätt och slätt, och hos dessa har jag anmärkt en besynnerlig olikhet i sättet att tilltala Individuer af särskilda stånd. VSnda de sig rill en ung Militär, sa anropa de alltid: "Nädtg Baron!" — går åter en Civil förbi, så är derps vanliga formel: rSota, lilla, vackra HerreP* Beror denna olikhet på slumpen, eller hafva de verkeligen uträknat dessa båda ståndens inre önskningar? Trånar den unge Löjtnanten verkeligen efter att vara lörnäm, och Bokhållaren och Sektern att vara vacker och briljant? — Säkert är, att ibland dessa sednare skall man söka det man egentligen kallar en Petit-maitre. — Ånnu en reflexion, i anledning af våra Tiggare. — En viss del af Stadens Damer äro ganska gifmil-da mot dessa arma gummor, som med rysligt förställda anleten och utmärglade kroppar, släpa sig fram öfver gatorna. — Kanske de se i dem, som i en trollspegel, sitt tillkommande öde, och använda derföre den gudomliga regeln: ''Hvad du vill att andra skola göra dig, det göre du ock dem!” —

Nu borde jag val tala om Stockholms Fruntimmer; men hvad skall jag säga om dem ? Icke derföre , att det ej låter

/*£ga s>g ganska mycket om ett så vackert ämne ; men GudnSsf jag känner detta vackra ämne gacska ofullkomligt. O de stora hat-tame, och min korta syn ! — Damerna åro hår, som annorstädes, tjälen i alla sällskaper och alla ordnar. I de bättre krersarne lära de vara roade af vittra yrken : det vil såga , de hafva läsning hos Jtademine, gissa charader och sjunga Wallins- och Lindegrens visor. Dock skola de, som mig försäkratsT aldeles vara fria frin den grå-seliga känslosamhet, som förr var ett kännetecken på en vitter flicka. Härmed må nu vara huru det vill, jag kan i det fallet in* gen ting mera med visshet säga, än att de flitigt besöka Theatern, och att många af de Skönas händer slifc tillsammans, när, i Natur och Skyldighet, Soldaterna presentera gevär för fångens sonliga känslor. — Vanligtvis hafva våra Tanter, Systrar och Kusiner på landet, mindre fördelaktiga tankar om Stockholms damer, —men jag tror att de göra dem orätt. — Åtminstone gâ de flitigt i kyrkorna , och blefvo de för ett par år sedan just förtörnade på Angelini, salig menniskan, för det att han tiliegnade dem sin öfversåttnrng af Ninon t Enclos' Bref ock Lefueme. Ja, jag har med egna ögon sett ett par ganska granna fruntimmer, som ändå dtrtill talade fransyska , med ovilja och rodnad vånda sig bort från Endymionr nakna bild i Museum.

Men till hvilken långd har ej detta bref vuxit T Jag vill derföre sluta, efter jag ernått min åsyftade afsigt; och skulle det icke till all olycka, i motsatt förhållande, såtta dig i elakt lynne, så skall jag en annan gång meddela dig speciellare underrättelser om vårt närvarande Stockholm r helst som det år anledning förmoda, att det skall blifva, nu en tid bortåt, Thea t er för de mest roande och iDteresianta högtidligheter.

BELIAL S-PROCESSEN.

Lucifers Process mot Jesus Christus heter en bok, som 8r 1368 utgafs af Jacobur de Ancharamo, eller de Theramo, Prest och Archidiakonus vid Aversa (på andra stdan om Neapel). Denna bok år trllegnad Påfyen Urban VI, och ådrog sig, i original och mångfaldiga öfversåttmngar , hela verldens uppmärksamhet Den sista upplagan af den fransyska är tryckt 1384. Likasom dentyska, Sr hon prydd af en mängd trSsnitt, som i löjliga, men förträffligt skurna figurer framställer hela procedurens gång. Man ser der Djeflarna, såsom Helveteis Vaktmästare, Prokuratorer, Advokater, Aktuarier och Notarier, klädde i då bruklig fransysk drägt. Salomon âr Öfverdomare, och Moses Advokat på Christi sida. Satan, Käranden, känner sig dock äga nog styrka i chikanen , för att sjelf utföra sin sak. Davidy Jesaiar, Ez t c hi cl och Johannes DS-paren m. fl. afhöras som vittnen. Deras vittnesmål utfalla till Svarandens fördel, men Belial försvarar sig som en — Djcfvul. Satan förlorar ändock hos Presidenten Salomon, men Är nog oförskämd att vädja till Högsta Domarn. Då denna icke är någon annan än Gud Fader sjelf, så synes dennes slägtskap med en af parterna lägga någon svårighet i vägen. Belial vågar dock just icke att rent af förklara sig missnöjd med Gud Faders domarekall; men föreslår en Compromiss, som äfven af motparten antages. Aristote-les vÄljes å Cliristi sida, Jeremias 3 Belzebubsy och Je sains å Beg-gederas , för att fälla utslaget. Man kan lätt tänka, att Belial slutcli-gen förlorar hela processen med expenser och rättegångskostnader. —-Judar och Hedningar, som på Helvetesförstens instifran interveniendo hade blandat sig i saken, Inbegrepos under lika fördömelse; och samma öde hade väl träffat de thrisiliga Syndarne af alla stånd, o:n icke den Heliga Jungfrun med en ganska allvarsam förbön inter-cederat 16r dem. — Så har OförsrSnder i aJJa tider Jekt med heliga åmnen, och ombyter blott namnen på sina sottiser.

ÖFVER RADBANDET.

Radbandsbönen är en slags andaktsöfning, hvarvid Ave Maria eller den Engelska Helsningeu, och Fader V&r samt Tron eller det Apostoliska Symbolum upprepas, antingen efter hvarandra, eller också, som ofta händer, vexelvis. Uppfinnarn af detra sätt att bedja , vare sig hvilken som helst, har kanhända lånat det af Accla-mationerna i Romerska Senaten vid bekräftande af de senare Kej-sarnes val, då vissa Lof- och Böneformler så och så ofta recitera-des, t. ex. Auguste Claudi, Gudarna bevare dig (upprepade» sextio gånger); Cl. Aug., alltid hafva vi önskat oss dig, eller en Förste som du (upprepades fyrtio gånger); Cl. Aug., dig behSfde Republiken (fyrtio gånger); Cl. Aug,, du år tn god Broder, Fader, Vån,Au år en god Senator, du år en åkta FSrste (åttio gånger); Cl. Ang., befria oss från Aureolus (fem gånger); Cl. Ang., rådda osr från Palmyreerna (också fem gånger); Cl. Au g., fr åli oss frhn Zenobia oeh Victoria (sju gånger); Cl. Au g., Tetricus har varit ett intet (också

sju gånger)

Utg. af Mélangés tirés d’une grande Bibliothèque tror åter, att följande Historia gitvit anledning till Radbandet eller Rosenkransen. En ung, andäktig munk hade af en särskild dévotion iôr den Heliga Jungfrun gjort sig till en lag, att alla morgnar, hela sommarn igenom, bekransa hennes bild med friska blomster. Men då vintern kom, och den unge munken råkade i stor bedröfvelse, att han ej mer ägde någon tillgång på blommor, sade Novitiernes Läromästare honom, att det skulle vara den Heliga Jungfrun lika be-hagligt, om hau alla dar, i stället för att förära henne femtio rosor, ville förära henne femtio Ave Maria. Ynglingen lydde sin mästare, och efter någon tid visade det sig också, att han gjort väl deruti. Ty då han engång af röfvare blef anfallen i en skog, genom hvilken han i klosterärender måste gå, lemnade de honom hastigt, emedan de sågo Jungfxu Maria sitta på hans skullror och fläta en krans af rosor, den hon satte på lians hufvud. Röfvarne blefvo så rörde af detta mirakel, att de omvände sig på stället, och då den unga munken återkom till sitt kloster, visade det sig, att han verkiigen bar en rosenkrans på hufvudet,

DEN DELTAGANDE SlttARTAN.

Turturdufvor i Iraks lund, J kuttrande Dufvor!

Hvem begråten J? hvem ropar ert trånande ack? Äfven våra ögon och bröst, de gråta och blöda;

Våra Älsklingar ock alla ju Gud oss betog.

Dufvor, klagen med oss; vi vilja med Er ock klaga; Ljuft år i sorgen att bli tröst för en lidande vän.

Lördagen den 17 November utgifves N:o 39.ELEGANT.-TID'NING

Ko 39.

’Lördagen den 17 November igro.

a I I J A » OCH ROSEN.

(Ur Herders Paramythier.)

Sägen mig, J hulda döttrar af der. grofva, svarta jofderi', Iivtm gaf Er den sköna gestalten? ty i sanniog täcka voro dc fingrar som bildade er. Hvilka små andar uppstego då ur edra kalkar? och hvilken vällust känden J, då gudinnor vsggade sig på edra

• blad? Sågen mig, fredliga .blommor., hur delade de s1ns emellan sitt glädjande vårf, .och vinkade åt hvarandra, når de så mångfaldigt spunno sin fina våf, så mångfaldigt stucko och smyckade den? —

Men J tigen, ljufva barn, och njuten er varelse. \VSlan! mig må denUärande 'Fabeln förtälja, hvad .Er.mun förtiger.

• Då Jorden fordom framstod, blott en ilaken klippa: se, då frambar en skara af vänliga Nymfer den blygsamma mullen , och villiga Genier voro tillreds, att blomsterströ det ödsliga berget. Mångfaldigt delade de sins emellan sitt göromål. Redan under snön och i dfet kr<lla späda gråset började den anspråkslösa Ödmjukheten, och våfde den sig fördöljande iFiolen. Efter henne framträdde Hoppet, och fyllde med kylande dofter de små kalkaroa på den lifvande Hyacinten. Nu kom, då det så vål lyckades dessa, ett stolt, prålande sällskap af mångfårgade skönheter. Tulpanen höjde sitt: hufvud; Narcissen i blickade omkring med sitt trånande öga.

Flera andra Gudinnor och Nymfer sysselsatte sig på mångahanda sått, och sirade jorden, jubilerande öfver sitt herrliga konstverk.

Och se, då en stor del af deras verk med sina behag och deras fågnad deröfver förblommat, talade Venus till sina Gratier slitsa: ?Hvi dröjen J,'Behagets Systrar? Upp! och väfven ifven af Edrajetelser en dödlig, beskådelig blomnw.” De gingo ned till jorden, och Aglaja, Oskuldens grafit, bildade Liljan: Thalia och bu-nhrosyne våtde med systerlig hand Glädjens och Kärlekens blon.-nia, den jungfruliga Rosen. ' t ..

Mänga fältens och parkernas blommor afunnades hvarandra; Liljan och Rosen afunnades ingen, och blefvo a£

alla afunnade. Systerligt blomstra de tillsammans på samma sommarfält, och pryda hvarandra; fy systerliga Graner ”halva oskiljaktiga bildat dem.

Äfven på Edra kinder,, o Flickor, blomma liljor o^h rosor; måtte äfven deras Huldinnor, Oskulden, Kärleken och Glädjen, vistas på dem förenade och oupplösliga!

/, * POETISK HÄNRYCKNING..

Eii femmeligen obekant poet, Hr Gudin de In Brenellerie, anntrs ledamot af.den temmefigen obekanta, men naturligtvis högst smakfulla Akademien i Marseille, försattes af Montgolfiers nya

©ch — neko.m det ej! — verkligt originella resmethod i en sådan förtjusning,, att han i ett poem, Sur le; Globe ascendant, utroparr-vTalen ej mer om omöjligheter! För den ståndaktiga Ilitch är ingenting omöjligt. Coo-k går på ha}sbottnen, Mont go I/Her jlyger till himlen: Sppwn Helvetet for mig, och-jag på fager mig att fläcka dess eld!“ *). — Lyckligt dock lör den lilla Akademikern, hvars. hjerna- förmodligen denna gången var fylld af brännbar luft, att han genom det förutsatta villkoret lika litet kunde tagas på orden* som Arohimedcs, när hnn lofvade att rubba verldssy^temet, om man nämligen kunde anvisa honom någon ståndpunkt ‘i tomma rymden. Hvåd för öfrigt anbelangar ’’¿Montgolfiers fiygt till himlen** och '"’Cooks gång på hafs-bo ttnen*% så känna vi tiils dato lika mycket det förra ¿fventyret ¿om det senare, och dessa oerhörda fenomener fortfara väl således att förblifva — akademisk poësi.

*) ”Cook marche au fond des Mers, Montgolfier vole aux Cieux;.

Oavrez.moi tes Enfers » j’en- éteindrai les feux.”

Lîngre frjm uppmanar han Herrarne Charles oeb Robert, stt roeJ möjligaste hast fuHihida sitt luftskepp, och ”utrusta det wed seget oeh îror, pS det Eagelsmántierna, de f&rmitna, som nu s¿go sig beråfvadi företrädet att herrska öfver hafvet, icke måtte stjäla koo-jteu frin dem får att berr.dktiga sig luften /"S E S T I N E *)

af Siinnazaro. . •

En ensHg.engelinna stå i skuggan ♦

Med gyllne hår, mer strålande Än solen, —

Etr saligt ådc! — såg jag hÄromdagcn; '

Med ljusa blicken ftch med hvira handen Hon gladde blomstren på den gråna kullen,.

Som jag besjunga vill i alla tider.

» *'*

Ve mig! »Är ¿kall jag återse de tider»

Då hon mig sitta ber i svala skuggan, ' m

Och fäster mig på denna sälla kullen Från gryningen till afskedet af solen,

Och räcker mig den mjälla hvita handeq,.

Så ofta, som hon.gjorde på den dagen? '

Hvar gång jag mins den dyrkansvÄrda dagen.

Och än i hjertat klarna glädjens tider,

Jag åtrår skänken af den dyra -handen,

Som kåwltk gaf, och frågar: hvar Är skuggan?’

Se, redan hvilar sig uied Vågen, Solen: x Hvi ser jag engeln ej på rika kullen? *

Hvad vällust njot du, då du såg från kullen,

Mitt skåna fosterland! den väna dagen,

Till hvilkens sol kom min, den andra solen: /

) Ststinens versform construeras af sex Strofer,, hvarje strof af srx< Rader. Radernas slutord äfo beständigt desamma, men återvända i en viss ordning, hvars reglor vi vilja pä ett annat ställe anföra. Dess inre karakter är ett älskande vemod, fom sväfvar fram och äter mellan vissa hnfvudbeståmningar af sitt saknade föremål. Dessa - föreställningar besvara hvarandra, likt ett mängfördeladt echo, som förklingar mot sliitet af strofen, men starkt upphämtas af den nästföljande, som Ster upplöser och förmildrar det; och sä ändä igenom, till dess de i eu terzin sammanfattas, och der i en slags chor pä en gång utandas sina älskade minnen. Man har orätt fördömt denna versart såsom onaturlig. Denna upprepning, af consonanzer är grun dad i saknadens egen natur. ——Hur långa synas -nu skillsmessans tider

Mig sorgbetryckte! Tiden, snabb som skuggan,

Har döljt den aldrig nog begärda handen.

•

Ej verldén*sett så tjusfullt, som den handenj Ej himlen tåckt- så saligt, som den kullen.

Han vet det. Amor ock, och denna skuggan,.

Frisk i min själ, om natten och om dagen}

Den skuggan, som vid Po, så långa tider,

Begråtit Phaeton och störda solen '*).

Visst suckar du innu , o Gud i solen,

Påmind om nakna gudasköna handen.

* Ty om du troget återmins de tider,

Med synbar sorg du sönk från kåra kullen:

Men tvungen dock beröfva bonom dagen,

Vred höljde idu vårt himlahvalf i skuggan. —

Slik skugga bildade af lagrar, Solen,

Den Dag, då mig försaligat den Handen*

Som ingen Kulle sett i andra tider.

*) Den prisade, kullen var fårmodeligen belHgen pJ stranden af !?e (Eridanus) der Phaeton drunknade. •

EPIGRAM.

Efter Catullus.

'Ingen hellre ån mig till maka min flicka vill taga,

Säger hon, icke om sjelf Jupiter henne begår.

Men hvad qvinnan försäkrar dyrt den begärliga älskarn,

• Bör till minnets förvar skrifvas i vind eller våg.

'Onsdagen den ai November utgifves N:o 40bELEGANT-TIDNING

Onsdasen den 21 November iRro.

bref öfver svenska vitterheten.

(Fortsättning frän Tidningen N:o 35)

Riks-Avisorna Äro ännu beständigt desamma: äfvensom Dagligt Allehanda, fastärii liou dock sökt framskrida med sin tid» Och ii ke bli efter i kultur oelj utbildning. Man träfft.r således hir, bland massan at förlorade och borttappade saker, åtskilliga godbitar af Alldags-Litteraturen, som i detta Blad falt sia graf.

Den gamla Ätliga Stockholms Posten heter Annu som fordom, och fortdiiivcr samma väsende, ehuru dess gång af åldern blifvit i.ugot osäker och vacklande. Och detta är alle livad som kan sägas om Stockholms Posten. -

Jag nalka* nu de vittra Kärtrarnes Skrifter. I eft bref till dig på London nSmde jag rtdan on^ uppkomsten af Polyfem', som . blef föranledd, som du vet, genom en parodi, införd i jfurnaltn% af Prospekten till Tidskriften Lyceum. Denna Parodi skall i Svenska Smutsens historia bibefålla ett evärdcligt rum: den öfvergår allt hvad man Tiitjills känt i detta ämne. — Oro dy här heitraUvar* samt ville-,/ofjJra'-mitt omdöme öfver detta Blad, så vijl jag'försöka om jag ooksa.-fp gång kan.*rcsontra litet förstatidigf^. Denna Tidning h?r»ftåfii rin Jörsta födelse rckat i vanrykte, och mig- tycks, att anlcdhjtigen dertill till någon del låg i planen. -I hörijan (ty Polyfem skall betraktas under tvenne epochet) lär det ha vi>rit’ Utg.

ma,,___^ ___^ z. t' / — ______t.—-.t~— --w ___.p__p»----1

Medelmåttigt, bestäukr ’’af l^Sjets heta gnistor’’ på den •fäite-Stvgi-ska båren tillbaka till Acheron Också, — sanningen fordrar denna bekännelse, — har Polyfem aldiig angripit den sauua förtjeusten»

N:o 40.

afsaldrig skadat någons Medborgerliga rykte eller någonsin med Löjets pilar syftat åt det, som verkligen Sr heiigt och vöi dnadsvårdt. Men åudå har den allmSnna Opinionen brSnmårkt detta Blad, såsom det skåndligaste jaf alla, som nånsin sett ljuset. Lå<om oss då också efterse hur vi kunna förklara det. — Polyfein (vi tala än alltid om dess första period) beskrattade allt hvad mSngden hittills ansåg som Svenska Snillets prydnad, och hvad hon hittills njöt — åtminstone med kall beundran; — Polyfem berömde aldrig; han tycktes fågna sig att uppleta det elSndiga eller med likgiltighet förbigå det goda hos de författare, dem han tadlade eller icke nåmde ; — Polyfem, hvad som ännu värre var, föthånade alla, men hade sjelf ingenting positift att såga. Nu kånner du af gammalt våra redliga Landsmän: de ha för mycket samvete för att verkligen kunna roa sig på sanningens bekostnad (eller hvad de åtminstone anse derför). Polyfem tvingar ofta, äfven sina mest orthodoxa låsare, till skratt; men i samma ögonblick som deras skrattspånda muskler åter slaknat, klagade de högljudt öfver Utg. oförskämdhet, ocli öfver sig sjelfva, som förolämpade med sitt löje sina stora älsklingar. Också bör man förlåta dessa läsare, som ej sjelfva gjort sig reda för sina föreställningar, om de trodde att Utg. af Polyfem, som blott tycktes lefva för att förarga Svenska Klassici, sjelf antingen af uppenbar ilska, eller af hemligt, personligt agg, hvasste sina vapen. Det är ju också naturligt: låt vara att ett poem, ett vitterhetssycke skulle misslyckas: det år ju bara bokståfver, det skadar ingen menni-ska; tvertom, P.ipperbruksågaren, Boktryckaren, Bokbindaren vinna ju derpå, och industrin och nåringarue föi kofras. Hvarför skall man då med kritiker, som ändå alltid göra en ledsen, jöka förolämpa sin nästa? Hvar och cn har tin svaghet; ingen år som icke å minstone gjort en sottise, om lian också ej skulle tryckt den: vi beliöfva .alla öfversendt: hvarför då blotta andras ofördelaktiga sidor? — Jag slåi vad, att du som tillbragt fre år i England, icke kan hindra dig från ett litet löje, då du låser dessa rader; men så resonerar man allmänt hår, och jag vet sjelf inte, om j.g nu menat det allvarsamt eller ironiskt. — Men du bör också veta, att all kritik sedan Hr Silverstolpes Litt. Tidn. upphörde, hår legat i

• lägervall i jag nämner icke Åbo Litt. Tidn., hvars Redakför visser-

- ligen var för ömsinnad, att vilja någon menniska ondt): Utgafs ett verk af någon, hvars nauuu händelsevis £.nus tryckt på titelbladetaf en redan kånd bok, så nänides den alldeles icke,' eller ock med de mest utstuderade loford. Stockholms Posten, i stöd af sina trettioåriga anor från sin illustra stamfader, förde ännu regementi-tömmarne öfver det vittra Sverige. Men visa mig der en enda kritik , ett enda försök att tillbakaskrånuna den okallade Författaren, eller framdraga den förtjenstfulle, — eller att ur vigtiga verk af-söndra det falska, eller bland odugliga utleta gullkornen. Jag undantager icke härifrån den burleska litterära executionen af Ange-lini. Och låt

mig hår icke tala om Jurnalen! — Författarens namn har hittills alltid afgjort värdet af hans bok.

Och föreställ dig nu Polyfem uppträdande under sådana Au-spicier. För honom tyckt#s just namnens helgd vara en eggelse mer. Du kan således föreställa dig det misshag han uppväckte, och den kamp han måste erfara af det Jurnatiera skiået. I början tycktes det vara dess afsigt, att under en hög föraktande tystnad framtåga sin sfora breda våg: men slutligen ledsnade Jurnalisterna dervid, och vare sig af verkligt nit för den goda smaken, eller att Polyfem nu syntes dem göra sig alltför mycket intrång i Jurnal-våsendet, nog: de rustade sig. Först utsände de i noter och allusioner små pilar: men då de sågo, att Jätten Polyfem icke aktade knappnålsuddar, drogo de i formlig bårkantp, och låto trycka Af-handling^r, Parodier, Pigter, Biliang, öppfång«<ie._Ri£ilmj^ m. Det år sant, aldrig hafva Jurnalisterna uppfört sig med större inconse-qvenz ocb större oklokhet ån under denna period (Mars, April och Maj Månader); men emellertid kunde Polyfem aldrig komma ifrån hufvudinkdStet: Visa n&got bättre. Således om Lyceum, Polyfem« palladium, alldtles icke utkommer, eller om det blifver ett aggregat af usla, eller blott medclmårtiga ting ; så måste Polyfem, med all sin qvickhet, med allt sitt snille, ändå synas oss som en fråck bildstormare, som söker omkullstörta våra gamla tempel, utan att derföre bygga oss nya.

(Fortsättning en annan ftSng.)

FOLKS.SÅNTGE K.

1.

I Rom.

Angenäm år just icke den sång, med hvilken Romerska pöbeln brukar roa sig, och såra hvarje annat öra åa sitt eget. Den år/

«tt slags Cant» femo, Recitation eller Deklamation, hur man vill. Ingen melodisk rörelse utmärker den: tonernas intervaller låta ej uttrycka sig genom vart sätt att skrifva noter, och dfssa besynnerliga intervaller, framförda med den våldsammast ansträngda stämma, karakterisera egentligen denna sångmethod. Äfvensi råder en sådan öfverensstämmelse mellan de sjungandes (eller snarare, skrikandes) ton och manér, att man genom alla Roms gator ständigt tror sig höra samma galna menniska. Vanligtvis hör man dem blott i skymningen eller nattetid ; såsnart de känna sig otyglade och fria , skallar öfverallt detta skri. En gosse, som effet en het dag om aftonen öppnar fönstren, en forman , som med sin kärra åker ut genom porten, en arbetskarl, som framträder ur ert hus, utbrister omedelbart i det obändiga skränet. Detta sätt att sjunga, kdla de Rit orne 11 i, och lägga under denna o-melodi alla ord som falla dem in, emedan alla slags fraser och perioder, metriska eller prosaiska , låta lärt dermed accompagne ra sig. Sällan äro ofden begripliga, äfven för den mest italieniserade främling. Goethe tills'àr, att han blott en enda gång förstått en sådan så igare. Vis«.n tycktes innehålla plumpa invectiver, ofta qvicka nog, emot det i skaldens grannskap boende vackra könet.

(Slutet nästa gSng.)

RÄTTELSE. '

Författarn till Die Insel des Gesangs (se P-Jiosphoros, Okf. «id. 195, rad. 16.) har, genom en olörlåtlig tanklöshet, misstagit sig om genus of ordet “Bwg’-T -hvilket aamxli^tui» T råiom hvzr och en nybegynnare i Tyskan känner, år ett femininum. Versen bör således ändras;

"Saht Ihr die Burg und ihren Göttersaal" —

Med föresats, att lika strängt handhafva rättvisan mot sig sjelf som mot andra, tillkännagifves detta af

FÖRFATTAREN.

Lördagen den 24 November utgifve* N:o 41.

.

\ELEGANT-TIDNING

N:o 41.

Lördagen den 24 November 1810.

FOLKSSÅNGER I ROM.

(Fortsättning frän Tidningen N:o 40.)

Sällan hor man i Rom några Spökiagor, och sannolikt Jr orsaken den: att ingen Katolsk Christen, som bigtat och undfått Sa-kramenterna, kan bli fördömd, utan måste blott uthärda en tid i skärsclden , till fullkomnande af jin bot och rening. Alla hjertan äro andäktigt rigtade på de goda lidande själarnes lättnad och befrielse. Mången gång synes väl hela skärselden i drömmen eller febern, för en beängstad Trogen; och då är alltid strax Guds Moder i vänlig uppenbarelse tillhands, såsom man ser på så många votiv-tiflor. Men de egentliga Spök- Häx- och Djefvu Is-idéerna tyckas mer tillhöra de Nordliga regionerna. Likväl hörde Goethe engång, till sin största förundran, en blind Neapolitansk gosse, som några veckor lät kringföra sig i Rom, sjunga en Roman z, som till innehåll, form och framställningssätt var så nordisk som möjligf. — Scenen är en afrättsplats, om natten. En Häxa bevakar liket af en afrättad, sannnolikt steglad, missdådare; en fräck menniska smyger sig fram, i afsigt att stjäla några lemmar af kroppen. Han förmodar, att Häxan icke är närvarande, dock fattar han mod, och tillropar henne med ett vänligt Guntgiutn a te! gu-rugiit! (förmodligen en troll-flelsning). Hon svarar honom, och deras samtal, med en ständigt återvändande formel, utgör sjelfva skaldestycket. Romanzen fins hos Goethe, (12 Th.) som försäkrar sig aldrig ha sett något dylikt i någon annan Italiensk vis-samling. Således lär under Italiens glättiga himmel afskyn för sädana föremål vara allman. Man tror sig äfven finna någonting fråmmadt i den ofvannåxnnda romanzens melodi.2.

I Venedig.

Det Sr bekant, att Gondoliererna i Venedig kanna utantill Jänga stycken ur /Jriosto och Tarso, och bruka sjunga dem p* sin egen melodi. Men denna talang tyckes for närvarande ha blif. vit mera sällsynt; åtminstone kunde Goethe forst efter någon mod* uppleta tvenne menniskor, som på detta sått förtsöngo honom ett ställe ur Tasso. Tiil denna sång behöfvas alltid två personer, sors sjunga stroferna vexelvis. Melodien är ungefär känd genom Rour* seau, efter hvars visor hon är tryckt; hon har egentligen inges melodisk rörelse, och är ett slags medelting af Canto fermo och Canto figurato; till den förra närmar hon sig genom recita-tivisk deklamation, och till d*n senare genom passager och löpningar, hvarigenom en stafvelse fordrojes och utsiras.

Goethe besteg «ngång en Gondol vid klart månsken, lät dee coa sångarn placera sig framfor och den andra bakom honom , och seglade åt 5. Georgio. En började sången; selan han fulländat sin strof, började den andre; och så afvexladc de med hvarandra* I allmänhet tycktes det altid förblifva desamma noterna; men ds förhöjde, enligt strofens innehåll, än den ena, än den andra notens dignitet, förändrade ock stundom hela strofens framställningssätt, r.år poemets ämne förändrade sig. — Men öfverhufvud var deras ton vild och skrikande. På alla obildade menniikors vis, syntes de sätta sin sångs förträfflighet i styrkan; den ene tycktes vilja besegra den andre genom kraften af sina lungor, — och istället för att ha någon njutning af denna scen, befann sig skalden i Gondolen, i en högst besvärlig belägenhet.

Men hans italienska följeslagare, för hvilken han yppade detta och som gerna ville rädda sina landsmäns credit, försäkrade honom, att denna sång vore högst angenäm att höra på af stånd. De stego derföre i land: den ene sångarn blef qvar på Gondolen; den andre aflägsnade sig några hundrade steg. De började nu sjunga emot hvarandra, och Goethe gick opp och ned emellan dem, så att han alltid lemnade den, som skulle börja att sjunga. Ofta stod han också stilla och lyssnade på dem bägge.

Här var Scenen på sitt ställe. De' starkt deklamerade och lik-s«m utskrikna ljuden träffad« örat fjerran ifrån, och väckte upp-

/m5rksam1ie'en; <Je snart dcrpå följande passagerna’, söm enligt sin na* tur miste sjang;,s saktare, liknade klagotoner, som efterklinga ett rop af känsla eller smärta. Den senare, som lyssnar uppmärksamt, begy jiur s’rax d<.-r, hvarest den fö>re har upphört, och svarar ho* nom, stillare eller hättigare, allt efttr strofens innehåll. De lugna k.nalerna, de hö^a palatsen, månans glans, de djupa skuggorna, det andem:1ssiga af de iå, hit och dit

vaggande Gondolerna,— förhöjde det individuella af denna scen, och det var lätt under dessa omständigheter, att fatta karakteren af denna underba« sång.

Den p svar fullkomligt för en lt^lig. ensam Gondolier, som på dessa Jugna kanaler ligger utsträckt i sitt fartyg, väntar sitt herrskap eller sina kunder, modulerar någonting för sig för att för-drifva tidsn, och sätter denna melodi till poemer, dem han kan utantill. Ofta låter han förnimma sin stämma så ljudande som möjligt, hon lörbreder sig vidtomkring öfver den stilla spegeln, allt är lugnt omkring honom, och midt i en stor, folkiik stad är han såsom i ensamheten. Der hörs-intet dånande af vagnar, intet gny af forgångare; blott en stilla Gondol sväfvar honom fötbi, och knappt hör man årorna plaska. — l'å afstånd förnimmer honoin en annan, kanhända helt och hålet Okänd. Dikt och melodi förbinda tvenne främmade menniskor; den siste-blir den förres echo, och bemödar sig nu äfven att bli hÖrd , såsom han hörde den förste. Conventionen bjuder dem vexla från vers till vers, sången kan räcka nätterna igenom, de roa sig utan att trötta sig; åhörarn, som framseglar mellan bägge, deltager i nöjet, under det de båda såugarne sysselsätta sig med sig sjelfva.

Ur ett vidgadt fjerran klingar denna sång outsägligt retande, emedan han i känslan af det F jer made först uppfyller sin bestämmelse. Han klingar som en klrgan utan jemmcr, och man kan knappt hålla sig från tårar. Goethei följeslagare, som annars (enligt Goethcs eget yttrande) icke just var en fint organiserad man, sade också, utan någon annan föranledning: " E singolave, come quel Canto tnieneritee, r. molto pin, qttando lo cantano tueglio!"

Man berättade Goethe, att cjvinnoma på Lido *}, i synnerhet de från de yttersta bylagen Malamocca och Palestrina, likaledes

*) Den länga ilräckan af ¿dr, som skiljer Adriatiska hafvet frSn Lagunerna,söngo Tasro på denna och andra dylika melodier. När deras männer farit ut på hafvet att fijka, hafva de den vanan, att om aftnarne sätta sig på stranden och uppstämma dessa sånger, och så länge häftigt fortfara dermed, till dess de ur fjerran förnimma sina återvändande Älskades echo.

Hur mycket skönare och än mer individuellt symboliserar sig här denna Sång; såsom den Ensammes rop i afståndet och fjerran, att en annan och likstämd må hora honom och besvara hans rost! Den är uttrycket af en kraftfull, hjertlig trånad, som dock med hvarje ögonblick nalkas tillfredsställelsens salighet.

ÖFVER TVENNE TAFLOR AF HERR WESTIN.

Diana och Endyniion.

Hvad! med ilande steg du smyger, Kyska Gudinna!

Fram till en ynglings badd, dragen af ömma begär? — ^Tadla mig ej deriör" — med blygsamma blickar hon säger -’’Skåda ynglingen blott, och du har sett mitt försvar.”

Amor.

Skicklige Konstnär! Säg, hvar såg du den tjusande Guden? — Blott i ditt rena bröst lefver den Himmelske än.

Obesmittad utaf den lägre och jordiska lustan,

Ädle! tecknat du har Skönhetens ättling och far. —

Derför förlänar ock sin rikaste lager. Apolio Och sin odödliga myrt, Venus-Urania, dig.

Onsdagen den 28 November utgifves N:o 42.ELEGANT-TIDNING

N:o 42.

Onsdagen den 28 November 1810.

Till Herr Ju ris* Dokto rn Johan Holmbergson, v!d dess utnåmnande till Professor vid Carolinska Akademien i Lund *).

Stum stod C ar o J in a. Ögat dröjde skumt och tårbestänkt vid AUGUSTS namn.

Kransea vissnad föll. Mot grafvens famn Tärnan, vemodsfull, sin hjessa böjde.

TiJl Serafens hem dess stöd vändt om.

Natten framgick mörk; men Engeström kom.

Kom så skön med nya dagars Jjusning, kom så mild som älskarns första hopp, lifgaf Lärdomskretsens sorgsna tropp, vinkade Förtjensten, som med tjusning såg hur lofvanda dess dag uppgick , såg, hur Holmbergson sin lager fick,

Hell Dig, Holmbergson! Ditt vett, Ditt snille lyste länge: lönen kom, fast sen; ty Din själ, lik Etherflägten ren, ej i lismarns drägt förnedras ville.

Åra, redlighet och Göthisk dygd följde Dig som arf från Norrlands bvgd.

Djup med Kantisk tankeflygt Du följde f seklets goda sida, seklets fel.

Af systemers knut hvar trasslad del inga luckor för Din örnblick döljde.

Men ej blott på kunskapsrymdens stig kåndes Du, — ty Nöden kånde Dig.

•) InsSndt.Nehrmans plats stod länge ledig; hasta till deti! Efter lustrers tomma lopp fyllde Da till slut den värdigt opp.

Värnlös vid Din blick , skall afund kasta Hydra-slöjan bortj — i brödraband väuskapsringen fatta glad Din liand.

Skynda Holmbergson ! Vid Norbergs sida fattas en Kolonn ännu: den blif!

Ökad drift åt kunskapsälikarn gif!

Kom att vishet, ljus och sanning sprida! Hoppfull, lik den dag som randar sig, fäster Rättvisan sin blick på Dig.

Skynda hit ur sorgsna vänners sköte, hvilkas krona, hvilkas glans Du var.

Äfven här vårt Högmodsmål, vår Far blifve Du! När blygsamt till Ditt möte

med en helsningsgärd vår Skaldmö gått, se då hjertat, icke sången blott.

PANTHKA, *

Drottningen i Susia ne.

(Efter ¡Heland).

Exempel bevisa bast, hvad en skön sjal vill säga. V31-jom då ett sådant ur den Sokratiska Hjeltebokcn, som under namn af Cyropädien blifvit bekant for en förändrad fcfrervcrld. Ögonsken- ‘ ligen var det Xenophons afsigt, att i denna Panthra, den retande och dygdiga Drottningen i Susiane, framställa idealet af ett till kropp och själ skönt fruntimmer.

Hennes Gemål, Abradates, Assyrisk vasall, stridde mot Cyrus under Assyriska Monarkens fanor. Panthea, som på Persiskt sätt följt sin make i fält, blef fangen i en drabbning, som Cyrus vann öfver sin mäktige medtäftnre. Cyrus lemnade henne i förvar åt Araspes, en ung krigare, den han högt älskade, sedan han föreställt honom hela vigten af den skatt, som han anförrrodde honom. Hon fördes ti'l ett fast bergslott, och Araspes var hennes sällskap. Nu mötte den goda ynglingen någonting mänskligt, tvertemot hansförmodan. Han blef kär i den skonn Psnthon, och hans lidelse vann åntligen, efter ett långt motstånd, så mycken makt öfver honom, ött han fatm sig tvungen (säger Xenophon) anmoda hetm« om något, hvilket den sköna Drottningen, som innerligt älskade sin fiåuvarande Gemå , nödvändigt måste afsiå honoui. Likväl ,ville hon ännu icke at^kiaga honom hos Cyrus, emedan hon ej Wlle blottställa den olörsigtiga ynglingen lör faran atr . förlora *en'-ssä vigtig vän. M-n *05 den olycklige började hota inei "vJlct, 'tfrojde hon ej läiTgre atr féikunna Cyrus, åt hvilken osäker vårdare ¿an lude anförtrott henne. Strax kallade Cyrus sin gunstling til^aka, och fann ett medel att på godt maner a/lägsoa honom

fran Panthea.

Denna „Prinsessa uifturättade emellertid sin gemål, om allt hvad han i afseende på hennto var den ädelmodige Cyrus skyldig, och tåd.le honom? att ju iörr dess hellre befria sig från det Assy-riska partiet och bli en. ung Hjeltes vän, som genom sin vishet och godhet gjorde iler eröfringar, ån genom sina vapen. Abradates följde sin makas råd, och Panthea njöt‘den förnöjelsen, att vara SHfterskan af ett skönt förbund, och att på ett. 5de.lt sätt hafva ve-dergällt Cyrus hans ådla uppförande mot henne. Någon tid derefter kom det till en afgörande drabbning mellan denna Ptins och den ryktbare Lydiske monarken KrJsus. Panthea hade i hemliehet låtit göra åt sin gemål en praktfull gyllene vapenrustning. och öxverraska*. tk- honom »fÄrmadadr dérmect; tus t da han beredde sig rill striden. Abradates betygade henne en angenäm förvåning deröfvsr, att Him utan betänkande kunraat besluta sig till Uppoffrandet af sifta A baraSte smycken, för att förvandla det till en ridderl^ pryjnafl för sin nian; ’’Behöfver jag någon annaa ..prydnad art Dig,”, svarade Pantljtea, ’’och hvarmed skulle jag meHipiåi^jjtn qm hvar och en skådar Dig med mina ögon?” Med i&saa #rd påklådde hon honom de^jköna vapnen; men, fastän hon. sök fe dölja det, smögo sig tarjr ned för hennes kinder. AbracOTet, som i sig sjelf var ea af de skön.iite mån, såg så retande ocb *el ut i denna, herrliga rus^iting, att man icke kunde vända' ögonen ifrån honom. (Jag berättar beständigt med Xcnophons og?J. -.-Redan höll lian tyglarne t* i händren och var färdig art bestiga sia syjifiivagn, då Panthea vinkade alla närvarande att a/lägyia sig, pch tog afsked af honom med* * följande, den ädlaste Spartanska värdiga 6ri: .

^oitiättning nästa g5rg.) *4*Hvarföre, har man ofta frågat, kan Sverige uppnåmna store eller åtminstone förtjenstfulle mån nåstan i alla de fria konsterna, men*’har ånnu 'icke framfödt en Musikus, som blifvit nåind på andrå. «idan Belterna, eller'som åtminstone kunde ståil s bland andra rafflen af kompositörer ? Om vi-hår kunde lemna. någon anledning

tilJtffi sa vark-problemérs upplösande, tro vi-att läsame <«f denna 'Jidnfng'4tneclTioje låra emottaga fo!jande reflexidfi.er..

•**Vi skilja" hår mellan Geniet och Tythmgfn. Elgge bilda sigtjWen^m&^gQtfomgår med låtthet låroårgfi, och uppsvingar’sig snart i ståndigt *renare och från alla missljud friare rymder. F6r Talari£dn åter^ upphöra reglorna aldrig- o?t vara bojor;“ den fram-kryper*'med-Wft instrffment i handen,‘räknar Och mfter ^ina ljud, såker u^ptflféka kånslor genom erfarenhet, och' upphinner aldrig mer ån en viss**echnisk fårdighet. Haydn och Albrechtsberger började vid samrfta ålder och under samma läromästare sina gemensamma musikstudier :• Haydn nåmnes af verlden såsom en af Ton-

• «c

konstnärernas förstår; Albrechtsberger åter blef en talangfull man.

Det år således klart, att man måste vara fådd till musikus. Men det borde vara likaså klart, att*ej Geniet genast år kompositör. Vi Svtnskär åter tänka olika. Hos oss sätter hvar och en sig nec«, •innan han I^Qjppj; %nn förstår abedet af harmoniläran, — icke att skEifvaJ/alSers polööäiser — hvarmed man annorstädc» Liijn, uuu ISinl^faijpnhela "Son^er och Symfonier. Vi börja, der andra na-fttttW spRa.V^Ungefär soii/qjii en ung skald, hvilken blott ånnu rf>r ett oredigPbegrepp om«-hvad poesi’ år och med-möda kaj^aoy mantimra en heJbmeter, vi4ii> fatta pennan och icke förr bril«^ % han hade sig en ,ttr#af 12 till 24 Sånger. v . £

Låtom oss efte^eftfnTDBlhgsgången hos nyare tiders stöfsta»Ton*. konstnärer. Desse åro^ojrtjjligen Haydn, Gluck och MJ)/aRt. Den förstnåmde skref«rejj^-fugor och kyrkmusik innan-sit^l8:dq år, då han hade den l^flnu^att upptagas af den rike Försten'af Esterhazy, som lemnat^ lionpm ett fulltaligt Kapell, helt och hållet beroende af honinJl^T^ var naturligt, att Haydns geni, om Jlan hade något, hår S^Ue^eck]^ sig. (Forts. e. a. g.)

► '

Lördagen detjfi/Dgceinbei* utgifves N:o 43.

__S_ts—-1UELEGANT-TIDNING

N:o 43.

Ltördagen den i December i8«o.

P A N T H E A-,

Drottningen i Susiane.

(Fortsättning och slut fr5n Tidningen N:o 42,)

'\Abradatessade hon, "om någonsin en qvinna I16II sio man kärare än sin egen själ, så vet du, 0111 jag är en af dessa qvinnor. Hvarför skulle jag vara mångordig? Jag tror mig ha bättre öfver-tygat dig derom genom mina handlingar-, än som skulle ske genom allt hvad jag nu kunde säga. Men ehuiu jag är så sinnad for dig som du vet, så svär jig dig dock vid din och min kärlek, att jag hellre ville ligga bredvid dig såsom en tapper man, betäckt af gemensam jord, än, om du åteikomme utan ära, lefva ärelös med en ärcös gemål. Så ränker jag, och så måste jag tänka, om jag skattar dig och mig jemlika de Bäste bland Dödlige. Dessutom hvilken tack äro vi ej Cyrus skyldiga, som, då krigslyckan gjorde mig till hans slafvinna, istället att betjena sig af denna fördel emot min ära, blef min beskyddare, och förvarade mig åt dig, såsom sin egen brodirs hustru! Kunna vi göra förmycket för den hug-store mannen, som gjort så mycket för oss?''

Hvem skulle varit den, hvilken en sådan mnka icke hade hän-ryckt — i ett ögonblick, då han skiljdes ifrån henne för att kanhända aldrig återse henne? — Med beundran och förtjusning lade Abradates sin hand .på hennes hufvud, uppsåg mot himlen och bad: ''jåt mig, o store Oromaides, genom gerniiigar visa, att j;.g är vård vara denna Pantheas man och C yri vän!" Med det sista ordet slet han sig ur hennes armar, besteg sin vagn och dörren tillsiöts efter honom. Panthea, då hon icke mer kunde räcka honom sjelf, följde vagnen tå länge, tills Abradates, då lian blef det varse, badhienne vara vid godt mod och aflägsna sig — "1 sanning,'* säger Xenophon, ''gjorde Abradates och hans.v.gn cn skön anblick, men ingen hade ögon fös honom , förrän Psnthea var borgången.''

Abradates kom icke lefvande tillboka uc slaget; men ban hade bidragit till, dess vinnande och;dog en ådei dödj Eröfringen af Sar des, som var den omedelbara frukten a! denna seger, sysselsatte Segrarn så mycket, att några dagar gingo förbi, innan han påminte sig den olypklige Försten. "Hvar år. Abradates?"' frågade haa äntligen. Man syde honom, att han. vore omfoinmea i striden, cch hans Gemål (tilläde en af betjeningen) har uppsökt hans lik, och på sin egen vagn fört det med sig till stranden af; Pactolus; och under det hennes hofmån^och slafvar gråfva hans graf, sitrer hon på jorden, håller hans hufvud i sitt knä,. och< har ryckt af sig alla sina smyeken, för att decmed bepryda det älskade stoftet.

Cyrus skyndar till detta sorgiiga skådespel:: men då han ser den sköna Olyckliga sitta, på jorden,.med liket i sitt sköre, brister hans manliga hjerta; hans tåcar falla ned på . den afsomnade. "Du Ädla och trogna själ,'' ropar han, "så har du. gått- och oss har du lemnat qvai!'' —-Han vill med dessa ord • fatta. honom vid handen, och handen stannar t hans; ty en egyptisk sabel hade »öndrat henne från armen. Denna omständighet törökte Cyri smärta ; den Olyckliga gaf ett högt skri 4 tog den älskade handen ur Cyri hand, och fogade den åter fast så godt hon kunde. ''Så är allt det öfriga tillredt," sade hon. "Men hvarför« skulle Du se det? — Och jag — jag vet, att allt* detta < vederfors honom för min skull. Det var j.ig dår.ikfiga, som eldade, honom, att våga allt, föratt visa sig såsom Din vän och förtjena din.aktning. Och o!'j»g är viss; aft han icke täiikte på hvad. som. kunde hända honom, utan blott hvad han ville göra, för att bli.angenäm för Dig. Och, så skänkte han sitt lif utan att ångra det —-och j.ig — sitter hår 'bredvid honom och andas!" —-

Cyrus svarade henne en stund blott - med tårar. Äntligen då haa åter faun ord,,bemödade han sig att • upprätta henne med de enda föreställningar, som hennes själ i ett sådant tillsiåad kunde fördraga. Tillika låt han utbreda framför henne allt det, som han hade befallt framskaiirr till likets utsmyckande och en präktig begrafning. "Och tro icke ,'* sade han, ''att • du nu år öfvergifven ! Jag vördar din kyskhet, dia hela dygd; jag skall aldrig upphöra att gifva digbovis derpå', och dessutom vill jag Iemna dig åt en af de mina, so ¡ii skoli ledsaga dig hvarthän du sjelf åstundar, Säg blott «>11. kvilktn du viil bli löul!"

''Var lugn, Cyrus,'' svarade Panthea,,"jag skall icke dölja för dig till hvem j g vill gå.''

Cyrus mås'e lemna lis/me.. Hän . gick- (säger Xenophon) och hun bcklag. de den qvinnansom förlorat en^sådau man, och den munnen, som hade kJlat en så föiträfRig qvinna for sin , och nu mer icke kunde se henue. Panthea betallte nu sin betjening aflägsna sig; "lemnen mig,'' sade hon, "tills jag gråtit mig rätt mätt öfver, "honom." Blott sm fostermor bad hon dröj.i qvar. "När jagär död,'* sade hon, ”så svepa honom och mig i samma duk.'' Den olyckliga gumman föil tiM sin drottnings fötter,. och bad henup att icke gjfva. rum åt sådana tankar. Men Panthea genombårade sitt brösC med en dolk,.som hon redan linge burit pä sig för detta fall, ladc-iiCl hufvud på sin mans lijerta och dog.

bref' Öfver? svenska .vi t t e.r h e t e n;*.

(Fortsättning fråu Tidningen N:o 40.)

Jag har : vid <PöltjfetU' glömt grätisorna af ett bref och af ditt r tlfnmod . men j.,g viil vara så mycket kortare öfver

Elegant-Tidningen. Jag har sett. några numror deraf, och 1

det har förefallit mig,.,som om Ut gifva rne i detta Blad ville försin* liga det rena, absoluta Intet, och tillika försöka, till hvad grad Svenska Allmänheten kan ¡bespisas med väder och vind. Tydligt år, att de åtminstone velat göra sig dem. till vänner, som icke finna sin rakning vid den • artistiska, -. vettenskapjiga Plwsphorns. Om så Sr, så har detta förslag alldelts misslyckats; ty Elegant- Tidningen har misshagat både.lärde och olärde,, och jag hörde nyligen någon försäkra, att denna Tidning, näst Journ. f. Litt. 0. Th. , . vore det sämsta. Blad som. någonsin utkommit i Sverige *). Man

*) Detta omdöme synes Redaktörerne nog hSrdt. . I synnerhet göra de sig en pligt af att försSkra , det deras afsigt aldrig varit att roa sig med den goda, . bedervirda Svenska Allmänheten. VI hoppas sSIe-des, att vSra benSgna LSfare sjelfva skola hafva det ädelmodet att t vederljgga denna obemula beskyllning, som sS mycket kunnat skada oss. Men värt samvete har icke tillStit oss, att till vîr fôrdcl 1'har redan trott sig bemärka ett visst vacklrntle i p' ren, oéh det kunde vål hända att Red..ktorernes samveten engång v..k . dt, och att de, tvertemot vanligheten, af ett dåligt Tidi.ingsbUd gjorde ett gndr. Men om der då också hlefve elegant? — detta är en annan fråga. I allmänhet h^r man harmats öfver deras tirei-m nr; —- allt ¿kall vara sa utsökt och så iffekteridt; — och man har skn.ttar åt det tokroliga infallet, att från Upsala lå:a Eleganz utpå. Hvarföre, kan man ju med fog frå^a,fick ej Elegant-Tidningen behålla det p.mla hedersnamnet Upsala- Tidning, (j.g vill slå vad, att Upsala-Boarnc skulle tyckr mer derom); och hvarför fiel ej Phosphoios heta helt simpelt t. ex. Vitterhets-Jurnal, eller något dylikt. Dock, detta lår du vål ej medge mig, som Sr van vid Titeljågeriet i Frankrike, Stor-Britannien och det stora ex-Romerska Riket, der knappt Jur-nal-Redi:ktörerne finna nog gudar och hjeltar och stjernor på him-meltn, för att dermed pryda sina tallösa Dag- Veck- Månads- och Års-skrifter.

(Slutet nüsta gäng.)

görs egenmäktiga föråtrdringar, t synnerhet i en tid, dä det har blifvit ett mode, att trycka smådelser mot Eleganf-Tidningen. Tvert-om vele vi framdeles uppvakta med sä mänga persffflager och satirer ¿fver detta Blad, vi komma öfver, — sä vida vi härigenom kunna göra Läsaren nägot nöje. Utgifv. Änmärkn.

TILL DÖDEN.

(Efter Gltim).

Död! såg, om ock Du kan ålska? —

Hv..rför tar du då min Flicka ?

O tag hellre hennes moder,

Modren ju med Dig har likhet. —

Friska, rosenröda kinder,

Fårgade af mina kyssar,

Blomstra ej för bleka knotor ! —

Död, hvad vill du med min Flicka?

Ty med tåuder utan åppsr,

Kan du henue ju ej kyssa ? —

Onsdagen den 5 December utgifves N:o 44.elegant-tidning

N:o 44. Onsdagen den 5 December 1S10.

OM DET NÄRVARANDE STOCKHOLM.

Andra Brefvet.

Du önskar således fortsättning af min korrespondenz om det Närvarande Stockholm, och jag vill efterkomma din önskan. Men som du förmodeligen lårer varn mest nyfiken att få Ii6ra några underrättelser om de högtidligheter, som nyligen förefallit till firande af vår nya Kronarfvinges ankomst, så vill jag till ett lägligare tillfälle uppskjuta beskrifningame om hufvudstadens öfriga märkvärdigheter, till hvilka jag, når som helst, kan återkomma.

Du vet med hvad fröjd Stockholms innevånare cmottogo noti-zen om Kronprinsens utväljande, och ijied livad glad tillförsigt rtdeunt Saturnia regna, i anledning deraf, skaJlade från deras läppar. Hans Kongl. Höghet var också högeiigen efterlängtad, och det var naturligt, att den dagen, då man med säkerhet viss'e att ankomsten skulle ske, allt hvad lif och anda hade, skulle infinna sig på gatorna för att till- hurra honom sina innerliga lyckönskningar. Trängseln var också så stor på Drottninggatan, att, da de tvenne unga flickorna framträdde art inkasta sina hopflätade blomsterkransar i Hans Kongl. Höghets vagn, lupo de fara att af folkmassan i förtid bortföras. — Ett fruntimmer blef också strax bredvid Kronprinsens åkdon omkullskuflad, då Han sjelf tåcktc9 sfräcka sig ur vagnen och på Svenska fråga henne, om hon skadat sig? — Jag behöfver vål ej att omtala, hvilken veikan detta gjorde? — Att se en Kunglig person nedlåta sig att tala till en af oss, att efterfråga vår belägenhet, eller våra besvär, har uii sig någonting s£ faderligt — och huru gerna vilja vi ej tänka oss våra Regenter som Fåder! <*r- att eja dylik handling alltid vinner hjertan. Du vet attKonung Gustaf III vanligtvis erhöll sina störsfa segrar genom sina samtal, och jag 5r viss på, att om DiogeneS — med all respekt för hans stränga Cynismus — icke i sin tuana lockat Alexander att tilltala sig, skulle han säkerligen krupit opp på den, för att derigenom göra sig bemärkt af Asiens besegrare. —

Dagen efter Hans Kongl. Höghets ankomst, hade Stockholms-boarne beslutit, att göra sin glädje synbar genom en stor Illumination. De fleste hus voro derföre eclairerade, dels med marechaller, dels med ljus i fensterna; hvilken upplysning, genom kontrasten mot de mörka stillena i staden, gjorde en dråplig effekt. Hår och der såg man äfven Transparenter. — Som der ej är vanligt att sc våra landsmän yttra sina undersåtliga känslor på met risk vers, lade jag på minnet följande Distichon, som låstes på Institutet får Blinda och Döf stumma :

”Krigaren kröner ditt mod, och Tånkaren vördar ditt snillej ’’Nödens nedtryckte Son anande kallar dig F«r.’*

Vid Brandförsäkrings Direktionens hus hsde man uppfört ett par occasionella pelare, upplyst dem genom guirlander af lampor, och derimellan skrifvit namn på alla de ställen, som Hans Kongl. Höghet genom sin tapperhet och sina segrar gjort mårkvåidiga. Fur min del tycker jag att det var ett både lyckligt och sinrikt infall, att på detta sättet ge allmänheten ett Compendium Biographicum. Och såg jag också med hvilken olörstäldt gl:.d lörelse folket räknade alla de orter, der dess tillkommande Etherrskrre skuiit sig de lagrar som tynga hans hjessa — Annars v.,r ingen transpatent vackrare, ån den som prydde Öfver-StiithSllare huset. J.g önskade att du hade v;,rit hår och haft tillfålle att sjelf se den, ty i,en be-skrifning, helst gjord af mig, skulle den sldelrs förlora sig. — Men apropos af transparenter, ihå^kommer jag ännu en, som sågs hos en Urmakare, föreställande Högstsalig Piius Carl Augusts Ruste på ett monument, och midt ölver Hans Kongl Höghet Prins Carl -Johans Biöstbild, med ur.derskrift : Penatciiur. Om du påminner dip, att denna inscription låstes hos tn Urmakare, kan du lîtt föres.Alla

dig, hvilket löjligt Qui pro quo deraf skulle uppkomma, når det af den okunnige upplåstes och föiklarades.— Öm denna Illumination föröfrigt icke i piakt kunde liknas med dtm, som man, enligt beskrifning, far, se i Frankrikes hufvudstad, såkan man åter jemföra den med de poetner som, i anledning af denna närvarande, för fäderneslandet högst vigtiga, händelse blifvit författade och utgifna. Det andas i dem alla en oförställd välmening. Och hos oss herrskar ännu den oskyldiga smak, som ger sitt bifall åt det goda lijertats rörelser, cm ån ej dess uttryck skulle vara så konstmåssigt eller så skönt.

(FortsXttning en annan gäng.)

bref Öfver svenska vitterheten.

(Fortsåttning och slut frSn Tidningen N:o 43.)

Men se der något g.;nska besynnerligt. Just i detta ögonblick, då jag ville göra slut på detta långa bref, med den försäkran, att den så kallade Phosphoros ej ännu vore uppgången öiver hufvud-stadens horizont, inbär min betjent denna granm, pretentiösa Phosphoros och lägger den stillatigande på pelarbordet, midt emot mitt skrifbord. Jag har således sett det granna omslaget, det vackra trycket, det holländska papperet (om hvilket det Jår göra mången Juinalf.ibiikant ondr), titelbladet med gubben och ugglorna o. s v. Om således denna skrift i samma mån är dålig, som den genom sin förmätna benämning och högmodiga yta tycks påkalla en allmän bestraffning; så lära väl vissa Dagskrifvare, i hvilkas planer en sådan Ljus-skrift naturligtvis icke k.m passa, genast väpna sig, och med ett enda åskslag föi krossa det onda i sin linda. Un silencg dedaigneux lår förmodligen här icke kunna användas, och inan Andra Haftet ännu sett dagsljuset, skola dessa Litteraturens Novi Hontines falla som en försonitigs-htkatomb, vid foten af den goda Smakens ahare. Det skall således snart visa sig, huruvida detta år ett företag af några unga författare, som också så gcrna ville skrifva sin bok, och huruvida de önska vårfva sig sådana anhängare, hvilkas enthusicsm upplågar och sjunker som halmlågan , utan cn publik, soin djerfs och förmår bedömma äfven de Mästare, hon mest beundrar.

Detta skall, sedan jag ¡genomläst den Aurora-töda boken, blifva åmne för följande bref. Du ser att j g är opartisk, och ännu icke tillhör något system, utan att jag dcrefter, liksom mängden, betraktar btpge p^rtierne med kallsinnighet, eller åtminstone som athleter, hvilkas luftfåkteiier blott tjena att förlusta den höga publiken.DRYCKESSÅNG.

(Efter OthlenschlJglr).

DS gamla verldens Gudar flydde Ifiin vår Pol,

Och då i brånnhet gloria grydde Vår middagssol;

Och då Upplysningen sig fåade Med norrskens glans,

Och då dess vilda strålar brSnde Bort Diktens glans:

Då kom en liten Gud tillbaka Medlidsamt god,

Och bod oss qvalins lindring smaka I Drufvo-blod. —

En skugga bod oss hvarje ranka Så dunkelt sval;

Till bild fSrbytres der vår tanka,

Till sSng vårt tal. —

H6j upp vår tack mot himlabågan Till den, hvars kraft

Har svalkat oss så mild i lågan,

Med drufvans saft.

I detta brokigt skona hvimmel',

Bland lek och dans,

Vi tänka oss den milda himmel Som fordom fans.

Lördagen den 8 December ntgrfves N:o 45.ELEGANT,TIDNING

N:o 4S.

Lördagen den 8 December iSro.

OM DET NÄRVARANDE STOCKHOLM.

(FortsHttning och slut frSn Tidningen N:o 44.)

Hjns Kongl. Höghet ledsagade (ill bfist den vagn, i hvilken •vår vördade Konung och Drottning åkte, och allmänhetens förnöjelse hSröfver v«r obeskriilig. Jag har ej haft tillfälle att skaffa mig er&Ecnhet ¿,f Jet sätt, på hvilket folkmängden i andra länder ellec liufvudsräder yttra sin glädje; men det vet jag, att Stockhoims-boarne yttra,, sin tillfredsställelse förmedelst skunhingar; och det till den grad, att jag icke råder någon med svag kroppskonstitution, att utsätta sig for veikningarne af deras hjerfeJiga glädjeyttringar. —

Efmr denna grannlåt följde Hyllning på Rikssalen — vid ' hvilket tillfälle Kronpiinsen hflll ett aldcles mästerligt tal på. Fransyska till Ständerna — och Presentation. i anledning häraf, kan jjg tj tillbakahålla en anmärkning; den nämligen, att vid dylika tillfällen, då en mängd menniskor måste visa sig i Gala- ellor Hof-diägt, och väderleken är obehaglig, gifves det i Stockholm inga mäktigare magnater, än Herrar Åkare. De föreskrifva då hvilka lagar de behaga, och -orsakade deras myndighet, alt endast få ledamöter af Kongl. Svea Hof-Rätt kunde sig vid Presentationen infinna.

Utom dessa festiviteter, gaf Hans Kongl. Maj:t tvenne Fri-spektakler åt Riksens Ständer, Hof-Staten och Kollegierna. — Vid det andra liwde jag tillfälle art vara närvarande, och fick såledee vid mitt första besök på Operan, se Gustaf Wasa. Man må säga om denna pjes hvad som behagas; med sina många oförnekliga iel, skall dock detta skådespel på Svenskar, göra det störtsa intryck, så länge som känsla för fäderneslandet och fordom förvärfvad ära ännu lifvar Manhems inbyggare. — Och det är så naturligt, dådetta Skaldestycke år i hög grad nationelt. Der förherrligas vara förläders ädlaste, största gerning — utländska tyraoniefs afskuddan-de — och de gamla ätter, hvilka, genoin sin ålder oih de store män de uppammat , förskaffat sig en. rå*t till vir iktnii.g, visa sig der omgifue af konsteriras milda, intagande glans. — För tillfället var den förändring gjord, att ibland Gustafs drömmar, hade han äfven följande syn: på långt afstånd visade sig, bland moln, en vacklande tbron. I hast fruinblixtrade öfver den samma, vår nu regerande älskade Konungs namn, hvarviil den blef fast och stadgod. En srjerna gick nu opp vid thronens sida. men hastigt försvann hon och ett sorgemoln höljde horizonten, till dess att en sol, med vår nu varande Arf-furstes namnchiffer, lörjagade det och gjorde him-xnelen ljus och klar. — Representationen gick, andra gången åtminstone, i allmänhet remmeligen väl; oth med glädje såg allmänheten åter sina gamla älsklingar. Herr Karsftn och Fru MiilUr, och bådas aktion uppfyllde till alla delar åskådarnes väntan.

Men j;ig har kanske redan pladdraf för lllnge — Sedan Riksdagen blef afbiasr, blef det slut med högtidligheterna, och den vi nu närmast hafva att förvänta, är Hans Excellenz Grefve von Fersens Ser.ifimer-begrafning. V:d tilllälle skall du lå några anmärkningar om våra hufvudstads-nöjen.

ÖFVER WUSfKKN.

(Fortsäittning frSn Tidningen NT:o 42).

Glvck bildade sig efter det mest stränga system och efter hvad förståsigpånre na kalla det okromathka. Hans äldre arbeten äro torra, deklamatoriska och knappt röjer man der isägra gnistor af den eld, som sedwu antände hans fantasi och hos den 70-åliga Gubben frambragte den yppersta, den mest lågi.nde af alla Theater-composirioner: Armide. — ”Må vara," säger man, ^men vi vete att Mozart författade redan i sin barndom: vi vce, att han, en sjuårig gosse, spelade för Drottning Marie Antoinette, och ex-temporerade, sittande på hennes kuä.’J — Vi veta det också; men vi veta än mer. Vi veta att Moiarts far var en ganska skicklig musikus, som icke lärde sin son annat än musik. Hans methud var också så enkel och soneus fattningsgåfva så lått, att den

senareganska tidigt kunde göra sig reda för alla harmoniens reglor, och den pröfuing, som Drottningen vid simula tillfälle lät anställa med den unga gossen, visar det tillräckligt,

Också valde sig dessa män lielt andra mönster, än en af våra unga konstnärer här skulle góra. Príenestini , Leonardo, Leo, Fux, Sebastian Rach och dess son Carl Philip Emanuel , (samt dessutom Lulli och Rameau såsom Diåmatister, dem en Cluck icke ansåg sig för stor att studera), voro dessa mäus ledst jernor. I synnerhet var allas beundran för Bacherne, särdeles den åldrc, utan gränsor. Gluck s-de dem äga ett så öfvetllödande snille» att de sjelfva ej vis.'tc utrymme derlör. Han tog en af Sebastians Gigucr för klavc'r och gjorde dt-raf den hämyckandc Alian i sin Jpiiigmie i Tauridm uri 4 akt. "Gudinna dn mig ser inf ¿y ditt al tar hafva/ Äfven Themat till Oraguen i samma Opera igenfinnts hos Carl Philip Emanuel. Haydn hänviste alla, som reste till honom tör att studera muaik, till Bacherne: Mozart sade engång bland en stor samling af musici: ’’Sebastian Bach år musikens sol, vi hennes strålar och Hjenöel vår nalna. som fråltar oss i stormen" Sjelf gjorde han, två år före sin död, en resa till Thiiringen, Sebastian Bachs födelseort, enkom för att s^mla dem af hans com-positioner, som ännu ej voro tryckta; men dog, sedan blott tvenne cahiers hunnit utkomma. Hela verket lär ännu icke vara utgifvet.

Man torde således inse att konsten, äfven i musiken, är lång. Vi skola du ange de skols'udier, som lör en kompositör, så vitia han vill förtjena detra namn, äro alldeles nödvändiga: den vidsträcktaste kännedom al Harmoniläran och alla dess grenar ; af Sångkonsten och deklamationen; af den stränga kyrk- och fuga - musiken; samt slureligen kännedom af efFckterr utaf alla instrumenter, jemte färdighet att sjclf någorlunda kumia spela ett af dem.

(Fortsättning en annan gäng.)

D 6 D E NT.

Jag andas. Jag lyssnar. Jag vaknar till cjval» Och skådar i tårar det höga.

Jag räknar ej glädjens, men plågoroas tal,

Och fradg„nde bjudes mig sorgens pokal:

Jag driiker, ej slutes mitt öga.

Men roligt år sofva i grafveu.Jag h vilat så ofta i kärlekens sköt,

Men sömnen blef srörd utaf drömmar.

Jag drömde om glädjen — och den mig försköt: Jag drömde om sållhet — och dea snait iörilöi I Tidens vidr fnissande strömmar.

Men roligt år sofva i grafven.

Låt pulsarne slanna, låt känslorna dö!

Tag afsked af sorgliga lifvet!

Lår kinderna isas, och isas — till snö,

Odi vindar med toner din aska förströ!

Ty det uti himlen år skrifvet:

Att roligt år sofva i grafven.

Se! döden år klådd i sin krigiska skrud,

Han hviftar kring mig med sin glafven.

J;.g dör, och mitt stoft uti himmelska ljud.

Som sniålra i kärlek och tona om Gud,

Upplöses i salighets-hafven.

Ack! roigt år sofva i grafven.

S3 tryrk mig, o Jord! i din isande famn:

Ditt stilla, ditt roliga läger.

Men dölj ej tör vandrarn mitt okända namn;

Ty säkert, ack! säkert min slumrande hame Ar Gubben och ynglingen säger:

Att roligt år sofva i grafven.

RÄTTELSE.

I Tida. N:o 44, sista sidan och aadra versen står: Diktens glans; lås: Diktens kratu.

Onsdagen den 1a December utgifves N:o 46.elegant-tidning

N:o 46. Onsdagen den 12 December 1810.

ÖFVER MUSIKEN.

(Fortsättning och slut frJu Tidningen N:o 45.)

En yngling, som en gåug vill blifva Euterpes äl*kling, måste ock flitigt bivista gudstjensten i hennes tempel, jag vill säga, ofta afhöra musik i den stora stilen, väl utföras. Tillfälle dertill gifve* endast i Stockholm: och man har der i äldre tider utfört Glucks Operor, Haydns, Mozarts och Hændels arbeten, äfven till ut-Hnningars tillfredsställelse. Men äfven nu börja nämda tillfällen allt mer och mer tryta. Vi, som ingenting våga utan bevis, måste deriöre angitva data dertill.

För ett ar sedan ungefär gafs i Storkyrkan Haydns Skapelse af samma Konstnärer som förut biträdt, och bedömdes i jurrial f. Lift. o Th. af cn Granskare, som, lör att uttrycka oss nogt lindrigt, icke hade en aning om allt hvad musik heter. Orgerna skulle ackompagntra dervid, men man kan derom göra sig ett begrepp, när man vet, att dessa spelte s a m m a passager som Fiolerna, hvilka stundom saktade sig, stundom åter sprungo framför Orgerna. Såsom en obetydlig småsak, som vid denna koncert ej förtjenar att nämnas, är, att förste Fiolinen var något högre stämd än de öfriga instrumenten, förmodligen för att upphöja effekten af det Hela. — Kännare jemförde i sinnet denna musik, som i samma kyrka för några år tillbaka gafs, hvarvid Bachs så kallade Helig, samt några chörer af Hændel spelades, utan att Orgor ocl» Fioler med hvarann syntes löpa kapp, och utan att Anförarn fick det infallet att låta sitt instrument öiverrösta alla öfriga.

Ännu ett bevis. Glucks Iphigenie gafj, icke längesedan, pä Dramatiska Theaternj det Hela under all kritik. Vi vilja blott aa-xnårka tvenne ställen. I första akten inkommer Thoas, förskräckt af ett spöke, i templet, för att rådfiåga prestinnan. Arian, som börjar med: ”Hvad grym uppmärksamhet" etc. år ett af Tonkonstens mästerstycken. Hela fasan af ett sådant uppträde, hur Gluck sökt uttrycka genom den hastigt, entonigt bålvande B, sen, samt de punkterade fjtrndelarne för Fiolerne. Gluck hade enkom för denna Aria valt det hastigaste tempo, men nu gafs den med en sådan iångsamhet, att Basisterne ordentligt svettades. I Partirurerne stod det Andante, men Kapellmästaren visste ej att Andante hos Gluck har en helt annan bemärkelse ån hos andra, och att det der nås:an år synonymt med Furioso. En Kapellmästare måste uppfatta alla indi* vidualiteter bos en Kompositör; det år icke nog att haa slår takten, han måste äfven inöfva Orchester och Sångare, att liksom i m«ssa uttrycka Gentets skapelser. Dertill fordras en egen talsne, som ofta felas sjelfva snillet. Gluck kunde aldrig sjelf anföra sina mästerverk, i Paris stod han alitid vid Repetitionerna sjeif på Theatern, och den invigde Orchester - kännarn Re^E dirigerade Kapellet. Mea vi återkomma till Dramatiken i Stockholm; och framstålle för vår inbildning, såsom Thoas, Herr Stieler, en lång person, något kall och mycket för ådelsinnad lör att med fördel kunna spela Tyr;,nn.

Chörerne, som följde efter denna Aria. gingo i samma trall: och vi minnas ännu, hur i chöfen: "Det är med men skoblod, som Himlen vill fSr sonas balletten inkom, och hnr figuranterne med sina långa ben sträckte sig öfver den lilla theatern.

Dessa strödda reflexioner hafva blifvit föranledde genom de musikaliska produkter af Svenska Originalkompositörer, hvilka tid elter annan, ehuru temligen sällan, af trycket utkomma: och öfver hvilka i dessa Blad musikaliska recensioner efterhand skola inflyta;

— och hvartill man, om mati så vill, kan anse närvarande upp* satts som inledning.

SÓNDAÜEN I PARÍ S,.

(Författad vid slutet af Februari detta 3r.)

I hela den kristligs verlden gör Söndagen en märkvärdig epok, «medan han, vål icke efter Mosaiska Lagen blir hällen helig, men åumnstcme blir firad, hvilket icke betyder annat, soih bekant år,ån att göra ett uppehåll i sina vanliga sysslor, och öfverlemna sig

åt lättjan och en behaglig overksamhet. Israeliternes lagstiftare bestämde hvar sjunde dag till hvila; men den stora nationens styresmän trodde sig båttre förstå saken ocli tilläde åunu tre arbets« dagar, inan den stora hvilodagen fick infalla. Men detta, liksom mycket annat som uppkom under Revolutionen, behagade ingén riktigt: man firade då decad-dagen sällan ensamt, utan gjorde antingen en hvilopunkt midt i den långa arbetsperioden, eller låt man Sondagen vederfaras sin gamla rätt; så att man i alla fall fick två helgdagar i stållet för en. Äntligen upphörde äfven denna nya inrättning, och den glada Parisboen gick nu att, utan förvirring, öfver-lemna sig åt sina förströelser.

Utan at beräkna de religiösa bruken, åtskiljer sig i hela kristenheten Söndagen från sina sex ringare bröder, genom finare spis, förnämare drågt och mera syssellöJiet; och man kunde liksom kalla honom Dagarnas Konung, honom, som icke sällan lättsinnigt slösar bort, hvad desse i anletes svett förvärfvade. Om man på Lördagen knappt äter sig mått i Paris, så har man om Söndagen en strussmage, hvartill fält och skog, jord, haf och luft mSste snm-manskjuta alla sina håfvor. Visserligen kan det vål hånda, att man derunder får en kaja istället för en kyckling, en koip för en tupp, och ett visst fyrfotadt' djur, som icke idisslar men fångar råttor, istället för en hare eller en kanin, som just icke händer köparen, men vål den godtrogne fr oss a ren.

Men in^n vi fortfare i denna målning af Söndagen vid Seine-floden, vilje vi anmärka, att intet enda drag passar på de klasser, som äro förnäma eller tycka sig vara det. Dessa gens comme il faut hafva stx söndagar i veckan, och ciå år det billigt att öfver-lemna pöi>cin den sjunde. Då det nu år mot goda tonen att visa sig den dagen på ofientliga ställen, så år man tvungen alt draga tig tillbaka inom sig sjelf, det år inom en öcktn, i sanning så odtåglig, att nian icke bå-rre kan förinta dessa timmar, ån genom drömmar och sömn. Och hela lifvet år ju dock icke annat ån en flykrig orolig diöm! Låioul oss kasta en blick i det rum , der Sekreteraren hos Hans Excellenz, Ministern N *, redan bortsofvit ärra timmar. Klockan är 11 — med en gräslig gäspning sliter han tillbaka sänggardinen för att se efter, hurudant vädret år. Han ön- , skar i hemlighet, att det måtte regna; ty annars kunde han kommai frestelse aft spatsera på Boulevarden, hvilket idag endast passar Bokhållare, Bodbeijenter och Sekreterare hos Pöbeln. For bitonen år han utan btkyinmer; ty han skall ledsaga en Dame tiii Theatec Français, det enda skådespel, hvilket gent comme il faut om Sondagen möjligtvis kunna besöka. Damen år val bara en modekrå-merska, men ur.g, tåck, förmögen och lefverantinna för Minijterns fru. Således blir aftonen dråglig nog — men hvad skall man un* dertiden ta sig för? Ministern har sedan igår varit borta, och Sekreteraren har således en oinskränkt rått öfver sin tid. — Full af förtviflan, drar han långsamt förhånget tillbaka och nedgråfver sig i sången, för att årer i Morpheus armar döda några timmar. Men olyckligtvis klappar frisören. Han ber honom dra åt h — e: men mannen, långe van vid denna address, låter icke afvisa sig, utan klappar så långe, tills man öppnar dörren och låter frisera sig.

Låsaren tillåte mig att göra honom nårmare bekant med den ankommande. Icke må han med ett föruåmt axeldragande små-skåmmas för främlingen, så vida han ej vill anses som en föraktare af de sköna konsterna. Vår man år nemligen en honrfniir, och det i dubbelt afseende: ty han rakar också, och om vi derunder litet lyssna på honom, skole vi förvånas öfver hans talanger. Han förstår sig åfven så vål på staternas meteorologi, som på föråndrin-garne i luftkretsen; han vådrar krig på långt håll och slutar fred, inan de stridande makterne ånnu börjat

underhandlingnrne ; han kånner på ett hår arméernas styrka, råknar liken på slagrfålten, och misstager sig aldrig, åtminstone högst på ett par noller. Men då dessa åmnen icke synas vilja intressera Herr Sekreteraren, sånker han något rösten och skrider till de Storas Chronique Scandaleuse, hvarvid han alltid bifogar det Herodotiska: Man tågtr, för att der-igensm, liksom Historiens fader, förbehålla sig det blygsamma anseendet af Scepticism.

(FortsSttning en annan gSng.)

Lördagen den 15 Decetnber utgifves N:o 47.elegant-tidning

N:o 47.

Lördagen den 15 December igio.

-a-4»—«9

GRAFSTRNKN.

(Efter Matthisson)-

O inossbevuxna sten, da fridens runa.

Var helsad mig på Herrans kyrkogård!

Så länge solen glänser ¡ui och Luna,

År Du den Frommes vård.

- r> . '1 . .

. *

För sekler sen förstummades de sånger,

Dig vännen gaf; han ock en stoftbild år!

Och ingen mö, på sorgsna pilgrimsgånger.

Dig vårens förstling bår.

Hvem nämner slumrarns namn? Till hälften plånad« Den dystra htifvudskåln dig smyckar 5n;

Din skrift försvann; i mossan, tåt och grånad,

Jag faiångt söker den.

Till dig jag ilar, tröft af verldens hvimtnel,]

Når afconrodnan öfver lunden flyr.

Du fridens altarej der dygdens himmel I Hoppets gloria gryr.(Fortsättning frSn Tidningen N:o 46),

Melfertid ljusnar dagen allt mer och *mer. Kopparslagarn, Tenngjutarn och Smeden m. 11. gå till Stuie-str«ndcn for att handia opp kol, hvilket de dagen derpå tanka afhåmra: Timmermannen, Murmåstarn och Stenhuggarn se sig om —~ vid ingången till tnarche du Temple — efter Gesäller, ty vid den annalkande våren ta byggnaderna öfverhand. Skomakarn fram öker bland si«t lådtrförråd hvad han tror sig behöfva for nåsta vecka, och Skräddarn lägger nu sista handen vid ett arbete, som lian lör tre veckor sedan lof-vat färdigt.

Si, öfver Boulevarden båra två Snirkar-gesåller ett mahogny-skrifbord j ett par lårgossar med ett dussin stolar på hufvena, trafva bredvid. Alla springa hurtigt på, utan att bry sig om någon soin kommer dem i vågen: den olycklige, som oknuffad shppit från gesällernas armbogar, prisar sig lycklig, om pojkarna med srolsföt-terna endast stora hatten från hufvudet, och icke ett eller annat öga följer med. — Men hvi kunna vål dessa ha så brådt-om ? Vi vete ju redan, att Pariser-handtverkarne gjort sig en åresak af att aldrig hålla 'ord. Dock — bårarne veta väl, hvad de göra. En Notaries tjugetvå-åriga fru har märktT med hvad brinnande drift den förste Skrifvaren underlättar hennes gamla mans göromål: hon önskar der-för visa honom sin tacksamhet, och det första profvet

deraf, 5ro de nu under vågen befintliga möblerna. Men då Notarien år något girig, och det skulle göra henne ondr, om den äfven.sa artiga sonr flitiga ynglingen blott skulle ha förtret för sin ifver; så har hon tillsagt Snickare-gesällerna, under löfte afen hederlig drickspenning, att skaffa sakerna i huset och på Skrifvarns kammare 1 femte våningen, inan den gamle stigit opp; så långt plågar den gamle, af po-dager plågade, hedersmannen aldrig klättra opp. Nu gissar man, hvarför bårarne så ofta vid hvilostållena se på klockan. Också äro de sluga nog, att vånta sig ån en drickspenning. För ynglingen kan det nemligen icke vara likgiltigt, hur man skall dumma öfver honom hos Snickaren, dit Damen säkert snart far, för att betala möblerna. Ett gedt rykte är ändå alltid en rekommendation mer, och skulle Herran engång hådankalla Gubben från Registraturen - -hvem vet - • !Tidigare 5n vanligt, strofva om Söndagen äfven Doktorer och Vattnbårare omkring, beggedera lika oumbärliga, och vid dålig väderlek de enda som möta hvarnndra på de öde gatorna; ty Paris-boen skyr ingenting så mycket som regn, hvilket åttr Vattenbärarna och Doktorerne måste hålla i Ära; de iörre, emedan vattnet hör till deras element, och de senare, emedan det är den kraftigaste beståndsdelen i der^s oräkneliga Tisaner, De af Neptune och Erkulaps sö-ner, som åkande drilva sina värf, tycka sig vara förnämare än devras Embetsbröder som trampa stengatan, ehuru Vatten-åkaren icke sä.jer bärtre vatfen an Vatten-bäraren, och Doktoren i Karossen icke sällan kurerar färre Sjuklingar än hans Kollega till fols. På Herrans d.tg sluter Minerva igen sina Auditorier, lägger Gudinnan med de forbundna ögonen ned Svärd och Vågskål, gömmer Mercnr pungen, och i hans rika salar, der annars hela Berg af gu!l och silf-ver hopa sig, löpa B^khållarne okammade och med nakna fotter omkring. Allt sträcker gevär lur Söndagen; allt synes vördnadsfullt böja sig för honom. Endast han, som från tidens begynnelse gäckac Visheten så väl som Dygden, Rikedomen så väl som Högheten»den oblyge Brodern Döden, står kall och styf, och hans lia härjar menniskobarnen utan undantag. Sjelf den värsta Sabbatsbryfare, sätter han Snickare och Apothekr.re, Prester och Klockare, Likbe-djare och Liktalare, Sorgfolk och skämtande Arfvingar i rörelse, Och tvingar Doktorerne sjeifva, som sedan årtusenden, ehuru förgäf« ves, anstàllt parforce-jsgt på honom, att vanhelga sabbaten. Mel-lertid pläga de Paiisiika EjkuLperne, merendels blott tillbringa jörstu hälften dewif vid sjuksängen, lör att äntligen kunna lå njuta den sista i sällskap med inska och glada mennükor.

Men på intet stälie råder denna dagen mer lif*och verksamhet, än i den Sinnliga Njutningens tempel, det är, på Källarna, Kaffehusen och hos Restnuratör<rna. Hår står en rubimöd Kypare och tappar ur ert och samma fat vin ordinaire, vin de Maeon och vin de Beaune. Dcrefrer sätter han för gästerna en rätt comme il n’y a pas d'autre à Paris, hvarvid han dristigt beropar sig på Kännares omdöme, hvilka iör skam skull, ehuru med grimact-r, bekräfta detsamma. Der sirter vid ingången till Kaffehuset på en bänk en Garçon, väl friserad, men med hängande strumpor, och bränner i en kaffebrånnare af bläck, Arabiens aromatiska bönor. I det han öppnar maschinen för att se efrer, om inte det än är slut på detträkiga rystandet o«h skakandet, faller ett par lod puder derin îfiân hans hvita hufvud. N’importe ! Bråndt mjöl smakar inte stort annorlunda ån brändt kafFe. Han slår således hastigt igen locket, för att snart sluta sia syssla. Mellertid ha gåsterna redan länge våntat på den balsi.miska drycken och låst sönder Tidningarna, som om aftonen mera likna en disktrasa ån ett blad papper.

Lårom oss nu kasta en flyktig blick in i Köken ; — endast då låra vi oss att beundra den Parisiska kok-konsten i all sin höjd. Der ligger en kalf ; nåstan lik ett missfoster, åmiinsrone ha hans lefnadsdagar i denna verlden icke varit fler ån tvenne. Blå" och sliskig, kan han icke ses utan våtnjelse. Men en behändig köks-gosse rusar på honom, bortskär de mest tvetydiga bitarna till fricassée , och spåckar det öfriga, hvilket om aftonen på matsedeln står att låsa som ett kosteligt fricandeau au jus, à la chicorée eller aux épinards. — Der hånger en hind, som på ången sprang öfver ett dike och bröt af sig ett ben, och blef några dar derefter, ihjål* svulten, dragen derutur. Dess bedröiliga åndalykt förrråder sig redan långt ifrån genom lukten. N'importe ! Man lågger henne styckevis i åttika, låter denna duktigt bita igenom, och efter några dar har man en ypperlig filet de chevreuil fråstck). — Der borta under duken ligger en hop lågelbon och halfåtna stekar, bredevid stå några fat £irce och pastej-saucer — resten af en grand diné hos ‘•‘ska Ministern, från hvars kock den hushållsaktiga Restaura-tören köpt alltsammans, för att dermed traktera sina Söndagsgåster. Hur låra nu des#c vattnas i munnen, når de på matsedeln låsa tourte de godiveau, capitolade de volailles och vol au vent <1 la bcchammelle !

(FortsJttoing en annan gSng.)

Onsdagen den 19 December atgifves N:o 48.ELEGANT-TIDNING

N:o 48.

Onsdagen den 19 December igio.

DEN DÖENDE SVANEN*).

"iMåste jag ensam blott beröfvas den älskliga Sången?" — Suckande talade så till sig sjdf den gungande Svanen,

Der han badade stum i glansen af aftonrodnan:

"Nästan blott jag i hela de fjädrade skarornas rike ?

"Val missunnar y.g ej den snattrande gåsen sin stämma,

”Ej den kacklande hönan, och cj den Junoniska fågeln: "Dig, Phlloniele! blott atundas jag henne, när klangen ”Ljuft fördröjer min simmande färd, och saktare ringar ’'Vingen på vågorna Siår, och jag dricker af himmelens purpur. ”Gyllene aftonsol! hur ville jag då dig besjunga,

"Sjunga ditt sköna ljus, och min sällhets snabba minuter, "Doppa mig ned i den våg, som speglar ditt rosiga anlet, ’’Do med det sista förklingande ljud af mitt tynade melos!’’—

Suckade så, och stilla förtjust han sig sänkte i vågen. Knappt han åter från ytan höjt sin silfrade klädnad,

Då på stranden en Gudagestalt den sörjande lockar.

Solens och Såugens Gud, den sköna, den ömmande Phoebu;, Såg han, och plöjde sin krusiga ban till Deliems fötter. ”Hulda våsen, dig ske som du bad/’ så talade guden:

5,Ofta den fromma bönen jag hört ur ditt tigande hjerta; *’ödet förbjöd mig att förr bevilja dig Konstens förtrollning!'' Sade, och log'« och rörde vid svanen med himmelska lyran, Sedan han stämt på henne den ton de Evårdi ige höra.

Stilla berusande genomklang han den Pythiska fågeln,

*) Idéen af Herder,Som tippiöst i musik och fördråukt i melodiska böljor. Andades ut den rhythmus han lårt af Skönhetens fader. Tacksamt glad, han solen besjöng, den milda, den klara, Sitt oskyldiga, saliga lif, och den glänsande insjön,

I hvars fredliga vass han lyssnat till sferernas hymner.

Lugn, som hans bild, så rundade sig den harmoniska sången, Långa ringar på vattnet drog hans smältande dallring.

Dock, hvad under! hur är han förbytt! nu saknar han stranden, Der hans jordiska enfald lekt i trånande drömmar.

I ursprunglig olympisk gestalt han Elysrum skådar,

Och vid Apollons fot sig befinner, och samma plataner Skugga hans genomskinliga bädd, som fordom, då hår hans Själ och hans makas själ ikläddes de snöiga skrudar.

Sången, som honom i Jifvet förnekts, var blifven hans svansång, Måste hans lemmar lösa i frid: ty de Eviges scaia Hade han hört, och en Gud med anlet mot anlete skådat. Tacksam han nu sig smög till Apollons fötter, och lyddes Pa hans gudomliga röst; då äfven den trogna gemålen Kom; i rörande enkosång hon till döden sig klagat. Oskuldsgudinnan till älsklingar nu dem korade begge.

Och till spann för sin musselvagn, når i Ungdomens sjö hon Längtar att bada, och ljuft suöglänsande makarna sjunga.

Tålamod, du hjerta som spåus af anande vemod!

Hvad dig i lifvet förneks, den öfversvinnliga kraften.

Som lik en blixt till erher föriår den sinliga slöjan,

Gifver dig Dödens nalkande stund. Var stilla och hoppas!

A.

SCHACH-SPELETS UPPFINNING.

Man har gjort Palcimedes till uppfinnare af ett slags spel med Jten-kåglor, och med detta spel förvexlat Schach-spelef, som dock liar ett mycket senare ursprung. I Europa var det icke bekant före Korstågen. Det år ett österländskt spel.

De första vesterländska skriftställare, som nämna det, äro för-fattarne till Riddar-historirrna om Konung Artus; bland Grtkerna åt«r år det den iårda prinsessan Anna Komnena, som kallar detZ a (rik ion, och berättar, att hennes landsmän lärt sig det »f Perserna. Men äfven dcsse tiilstS, att uppfiuningens ära icke tillhör detn, utan att det törst i den stora Khosru's tid (således i inidren af sjette århundradet) blifvit dem ineddeladt af Inderna. Ungefär på samma tid, eller under Wu-Ti's regering, hafva äfven Chine* serna, enligt deras egaa vittnesbörd, erhållit det fiån samma läromästare. —

Ibland Inderna således, vid början af femte århundradet, skall en Bramin vid namn Nassir, Dnhers son, hafva uppfunnit Schach-spelet. Anledningen säges varit denna. Den då varande unga och mäktiga Konungen af Indien, Behrani', var fallen i ett fel, som icke år sällsynt bland Asiens monarker, nämligen att hysa för höga tankar om sig sjelf och för ringa om sina undersåtare. Hundrade andra hederliga mån, Rajar och Braminer, hade sagt honom rått fram, att ett sådant regerings-system icke på lån oden skulle båra 5ig; men som Schacher icke gerna resonnera, så fingo de fleste af dessa hedersmån umgälla sin frimodighet med lifvet. De naturliga följderna uteblefvo ej länge. Redan gåfvo de förtryckta folken genom vådliga tecken tillkänna, att dc icke längre ämnade tåla; redsn började Herrar Raja's, Nabob's, Bundsförvandter och Fiender, med ett ord: alla vederbörande, att benyttja dessa omstäudigheter till temligen sjdfständiga afsigfer: då den ofvannåmde Vise fick det infallet, att på godt maner öppna Konungen ögonen öfver hans belägenhet, och öfvertyga honom om den sanningen, "att en Förste måste bli matt, når han öfvergifves af sina undersåtare, eller inga fler har qvat," Hans föregångares exempel hade lärt honom, att lian genom nåpor sinnrikt medel n.åste låta Försten sjelf gifva sig detta tåd. Till dctia ändamål uppfann han Konunga-spelet: hvarest Scliachen eller Kungen, fastän den vigiigaste af alla personerna, likväl behöfver alla de öirigas beskydd, då han sjelf hvarken år skicklig till anfall, eller ensam kan skydda sig mot sina liender, om ej hans undersåtare göra det förnämsta dervid: och hvarest de gem»na soldaterna förrätta de vigtigaste manövrerna, och derföre på allt vis böra skon..s, emedan förlusten af en enda kan vara tiilråckiig, att förorsaka Kungens undergång, eller åtminstone påskynda den.

Det nya spelet blef snart bekant öfverällt. Konungen hörde talas dtcom, och bekom lust, att lära det af Uppfinnaren sjelf,Braminen kallades till hofvet; och under förevändning, att förklara spelreglorna för Hans Indiska Majestät, fann han tillfällen nog, att på ett fint sått, som icke kunde såra Monarkens fåfänga, bibringa honom alla de stora sanningar, hvilka kostat så många hofmåsterliga Rajar och Braminer den förfärligaste onåd.

"Dahers Son,'1 sade Behram till den Vise, ’’jag märker att du år eu man, i hvilken vishetens ande bor: begår fritt hvad jag sk.,11 gifva dig, det vare så djupt eller så högt du uill; fordra år.da till håifteu af mitt rike, det skall beviljas dig!"

Nasiir, den Vise, bugade sig med sitt anlete till jorden, och »varade Konungen: ’'Min Htrra Konung , om jag hafver funnit nåd för dina ögon, så bevilja mig det, som jag nu dig ombedja vill. Si, jag hafver afdelat ta/lan af mitt spel, som ligger hår inlör Dig, i fyra och sextio fält. Så befall nu Dina tjenare, dem du öfver sädeshusen satt hafver, att de på första låltet lägga ett hvetekorn, på det andra två, på det tredje fyra, på det fjcrde åtta, ocli så altid på det nåstföljande engång till så mycket, som på det före« gående, och sa anda till det sista af de fyra och sextio fälten: ock min Herra Konungen låte detta varda min Jöw!’’ —

(FortsSttning en annan gäng.)

TILL MIN GRÅTANDE FLICKA.

Heodecasyllabon.

Äter tårar, himmelens perldagg lika,

Hulda! ned på kindernas rosor droppa,

Och på barmens svållande friska liljor!

Ofta du mig flyktig ju nämnt? — O må jag, —

Lik de flyktiges afbild, glada fjåriln,

Då ftån dessa tjusande blomster suga Daggen bort, med brunstiga kårlekskyssar!

Lördagen den 22 December utgifves N:o 49.ELEGA N T - TID NIN G

N:o 49.

Lördagen den 32 December iSio.

SÖNDAGEN I PARIS.

(Fortsättning och slut frSn Tidningen N:o 47.)

For alt gifva Läsarn ett åskådligt begrepp, huru en anständig Borgarefamilj från Forstädcrne njuter silt Söndagslif, skola vi följa den åt några timmar. Se,der vandrar husfadren med sin äkta hälft vid armen, ett barn vid handen och de fullvuxna döttrarna ärbart framför sina föräldrar, alla klådda i sina högtidsskrudar, som för ett halft år sedan voro på modet. En tropp unga Herrar följer dem på något afstånd, och Jer öfver deras tåpighet, beundrar deras friska färg, hvilken, liksom deras kläder, förråder nier anständighet och soliditet, In mode. Tåget stadnar på Carousselplatsen, hvar-est i dng är stor parad. Man begapar der det tusengånger förut sedda: man förnöjer sig öfver Generalernes glans, Lifinameluckens prakt, troppens plie och räknar hur ofta Soldaterne ropa: vi ve 1'Empereur!— Sedan äfven här icke ärmer att se på, vandrar man It Tuilerie-trSdgården, der alla stolarne redan äro så fulla, att sjelfva Petit-maitren från Chaussee d'Antin, som behöfver tre stolar för att lägga sig sjelf, ¿in förfärliga hatt och sina smala ben på, i dag måste låta sig nöja med en, och försaka en ställning, som bjudes •¡¡l den goda tonen. — Men hvad ? Man har ju på en hel evighet — sex dagar — icke besökt Boulevarderne. I regulier ordning marcherar vår familj åter dit; flickornas ög»n gnistra af glädje, ty de veta attMode-handlerskan i dag har sin bod öppen, fast klockan är half fyra, och pappa nekar idag icke sina barn ett litet lappri. Strax utanför boden stå sjutton karlar, alla inom några få qvadrat-alnar, hvar och en med en hel köpmansbod' på armen, hvars alla varor kosta lika mycket: ''Voiljj la boutique! a prixfixe!*' — skallar det från alfa sidor. ”Voilà la Boutique à 2 Sols, 6 Sols, ta Sols, 15 Sols, 30 Sols, 3 Livres"' o. s. v. Men ett par steg längre bort står en karl, som, lik en aktör, fåktar med händerna i luften, och från hvars Sientors-tunga följande ord oupphörligen u*gå: ”Bara 24 Sols! Bara lumpna 24 Sols! Det år obegripligt, der år oerhördt att man såljer något sådant för24Sols! Men jag vill skånka bort det, jag vill ruinera mig, jag vill denna afton göra bankerott : allt för publikens skull. Hit, hit med 24 Sols!" — Vår goda Kryddkråmare (detta lår vål vår man vara, om vi ej bedraga oss) runkar ganska förståndigt på hufvudet» men frun har redan öppnat börsen.

Snart tvingar dock menniskoslågtets arf-fiende, hungern, familjen till ett nytt tåg. Man hastar att hos en Restauratör sluta stille-stånd med honom. Den strålande spegelsalen, den sköna upplysningen» de med snöhvitt duktyg betåckta och med blånkande kristallflaskor och glas besatta borden, stojet af de glada gåsterna, som redan tagit plats i detta Eden - - - - allt försåttcr Familjen vid sitt inträde i en förvåning, som framlyser från deras glåttiga ansigten. Håp-nande står Husfadren — dux gregis — ett ögonblick stilla och ser sig omkring. At hvad sida skall han vånda sig, vid hvad bord skall han såtta sig ner? Han försöker vid ett - - - det år för litet; vid ett annat - - - det vill också inte gå an. Han, som veckan igenom på stående fot slukat i sig sina bitar, kan i dae icke finna någon plats, som år bcqvåm nog och honom vårdig. Äntligen slår han sig ned på en stol; den stadiga husfrun midt emot honom, med gossen vid sidan och Demorsdlerna till höger och venster, men* för dc unga

Herrarnes skull, med ansigfet vândt mot våggen; dock ra de sig, under det de såtfa s>g ned, den friheten, att oförmåikt skrufva stolen något snedt. Nu tager fadren matsedeln, genomlåser honom minst fyra gånger, hviskar ett par ord tversöfver bordet, och ropar sedan med stark röst: ’’Garçon!’’ —

Den nåsta punkten, hvarvid Uppassarens åtgärd år af nöden, angår viner. Med lika många servietter under armen, som han råknar gåster vid bordet, hoppar gossen fram, vål friserad i hvita silkesstrumpor, och frågar: ”Quel vin voulez vous, Monsieur?” — På det svar som dtrpå följer, beror det nu, om den ft ägande skall bemöta vår familj med aktning och ifver, dier som folk , som våi måste hålla till godo att vånta litet, Svarar dea tillfrågade: "viaordinaire*7 — hvilket i sila fall måste ske med låg röst — så nw

hån ikta sig, att vid.re kalla uppassarn för Garçon. "Monsieur Î Monsieur!" måste han ropa, och icke förtycka,om han tie gånger lar upprepa det, inan gossen gör sig den mödan, att ge akt derpå, hvilket också sluteligen sker med ett slags nedlåtande. Men vår kryddkrämare, som år en förmögen man och i dag icke vill spara något, fordrar med hög röst icke blott vin dt Beaune, utan också några dussin ostron , och svingar sig derigertoiu, i uppassarns och grannarnts ögon, till en höjd, hvaröfver en Bankier vid Chaussée d'Antin icke skulle skämmas. ’’Monsieur, vous serez servi dans l'in-stan;," svarar gossen bugande, flyger ut genom dörren och upprepar utanlöre köpmannens begärar. med en röst, som genljudar öfver hela salen.

Detta ”dans 1'instant" får dock inte förstås alltför bokstafligt : gästerna äro för många, ett par dussin ostron låta tcke så snart öppna sig; också n.åste man litet afräkna på fransyska fantasien och språkbruket, hvilka aliiid ila långt före verkligheten. Vår familj har således fullkomligt tid att rådslå öfver rätternas val : under hvilka underhandlingar det lilla boidet vinner ny försiärkning. Det är en Provincial, som nu för första gången befinner sig hos en Parisisk Restauratör. För honom är den med hundrade namn öfver-lastade matsedeln äfven så obegriplig, som tabula Jsiaca eller mar-mora Arundelinna. Kryddkråmarn märker främlingens förlägenhet, som med en frågande mine ser på honom. Af natur och vana förekommande, lutar han sig till honom, och underrättar honom, nied synnerlig sjelfTörnöjtlse, genom en commentarius öfver de viktigaste artiklarna. Tacksam bugar sig flera gånger den andra tillbaka, förundrande sig i hemlighet, hur en menniska kan veta så myckef.

Sedan ungdomen, i spänd väntan öfver de ting som komma skola, redan förtärt ett af småbröden, så anlända äntligen ostronen samt de öfriga rätterna. Hvar och en recenseras strängt, och slutet blir alltid: "c’est bon, c’est excellent!" Också förtåres allt med en appétit, som lika mycket lu drar värden som gästerna; hvarunder kryddkrämarn icke underlåter, att flitigr'hålla gossen i rörelse; och skulle också ej han en dag f veckan få befalla, hvilken sex dagar Biåste s’3 hvar Savojard till tjänst, som begär för 2 styfver peppar?

Äntligen börja kindbenen iöra sig något långsammare, och underdet Herr Handelsmannen ännu beg&r ett halft qvarrer via for att låta Fr omage de Rocfort vederfaras sin rått, begär frun les petites affiches, ''pour voir la liste des spectacles.” Efter många deba ter beslutar man omsider att gå på komiska operan, der man i afton spelar Ma tante Aurore och Monsieur de Chalumeau, som lofvar bråstet och den fulla grannen en helsosi.m rörelse.

"Panem et Circenses!” var i Kcjsarnes tid den stora nationens litani vid Tibern: ”Panem et Circenses!’’ ljuder den stora nationens dagliga morgonbön vid Sei nen. Hvad i Peter den Stores tid skägget var fór Ryssarna, Sr theatern fór Fransoserna. Theatern Sr deras himmel på jorden, Sndamål fór alla ändamål: brödet må knappas; men så ISnge några fria skådespel finnas, kan ingen fran-sysk regent vackla på sin thron.

Hufvudsaken Sr denna dagen, att spektaklet varar bra länge, och att der Sr mycket folk. Parisarns förnöjelse tillvexer synbart i samma mån, som skådespelshuset blir fullt al folk; först när det börjar att felas plats, Sr han riktigt å son mrr, men’ Sr man vid hvart andetag i fara att qväfvas, då har hans lycka hunnit sin höjd. Vid alla högtidligheter, Sr det ett nödvändigt behof att det skall finnas minst tre gånger så mycket folk, som annars med beqväm* lighet kunnnt fa rum. Vid en diner commc il faut, måste gä-sterne till hälften sitta i hvarandras knän; vid en rätt lysande bal de dansande knuffa sig fram med armbogarnc ; vid en concert dans le grand genre de närvarande för stoj och stampande ingenting höra af musiken: kort, den goda town fordrar att man skall qväf-vas ihjäl, och en Dame skulle vara au désespoir, om man icke följande dagen sade 0111 hennes soire'e (aftonsällskap, hvari man dansar, spelar, musicerar, dricker the 0. s. v.): ’’ah! qu’on y wait bien! qu’on y ctoufTait!” •

Skall sãledes Parisboens Söndagsglädje vara fullkomlig, sä rr.Xste han pH theatern se tre till fyra pjeser, ellor Stminstone nästan ett dussin akter, alla vinklar och hörn af salen vara fullpackade med folk, dervid pladdras tillbörligt, och det larmfulla huset först lemnas vid midnatten. Träffa, som merendels, alla dessa omständigheter tillsammans, sä ha hans önskningar upprätt sitt högsta iräl; ingen är lyckligare än han , och glädjedrucken begifver han sig hem, klagande öfver irgenting mer, Jp .att det blott engäng i veckan är Söndag, och att Josuas' konst, att läta solen stä stilla, olyckligtvis gätt förlorad.

Lördagen den 29 December utgifves N:o 50.ELEGANT-TIDNING

N:o 50.

Lördagen den 29 December iSro. SCHACH-SPELETS UPPFINNINÖ. (Fortsättning och slot frSn Tidningen N:o 48,)

Då Konungen detta hörde, kom han uti en stor vrede, och fÖr sktade Bramiuen uti sitt hjerta, sägande: "I)u har icke fordrat såsom en vis man, utan såsom en narr. Menar du kanhånda, att jag icke makt h»iver att giiva dig någoiiung stort, dii du ai mig begåt slik ringa ring?"

Men Bramintn blef vid sin utsago, att han vore fullkomligt belåan med den sök ra belöningen, och tilläde, ''att om Hans Ma-jesråt funne det vara för lirer, så stode det ju i hans skön att Jåta gifva honom dubbslr så mycker. * Konungen skickade således efter Uppsyningsmiinnen öfver sina sådeshus, och befailte honom lemna Bran inen hvad han begårr.

Men snart visade sig, aft den vise Nassir i denna bön åter velat bibringa sin Herre en indirekt lår dom. Ty Uppsynings-mannen öfver sådeshusen kom ir*.«n kort åter tillbaka, och försS-krade : "att han väl börjat uträkna samman af de hvetekom, som Konungen befallt Jt-mna Braminen; men innan Jun ån hunnit öfver hälften af tafcr Sexriofyra, h;.de han lunnit den så ofantligt sror, att all vidare råkning vore honom omöjiig. Allt livad lian kunde såga derom, vore: att allt hvete i hela nket ej var tillråckligt, att blott betala hålften af den säd, som Braminen enligt Konungens löfte flgde aft fordra" *).

) Man har uträknat. att Hela Somman ej gkulle erfordra mindre Sa sextontusende trehundrade och Sttatiofyra stJder, i hvilka hvardera vore etmsende och tjugofyra sidesmagaziner, i hvardera magazinet hundrasjuttiofyratusen sjuhundra sextiotvJ mitt hvete, och i hvarderaPTu uppgick, pl engarig ett ljus för Konungen; Han märkte

fcvad Dahers Son gifvir honom utr föis å g-nom denna bön, lät hämta honom, till sig, och sade: "Nu ser jag,, aif Guds vishet bor i Dig;-, frän denna stund skall miti fo-k rege ,.s <.fur Din mura,, och Duskall Sfa ditt bröd vid mitt bord!*"——Och d*ti vise Nassir, till-lägger den Arabiska, histoiun,, lefde med Kouungen,. och var honom en brodeti och vän t t Ila deras, lefnads dagar.. Och Konungea använde på< sig sjeJf- Bramiiiens spel-lektioner* ändrade sin vandel, återvann sina underså>arts hjertan, och af', ande derigenons all den oJyckii,, som. hade dragit sig- tillsammans öfver honom. —

Man känner ej, iiuru detta spel i Indien och af sin uppfinnare blifvit kalladt. Då det kom till Persien, erhöll det der namnet Schatreng, eller Schatrangschi,. Konungsspel;. och detta namn behöll det äfven hos Araberna, genom hvilka det förmod.igen i medeltiden kom" tHl Spanioresna, som kalla det Xadrang, eller ock med den Arabiska artikeli». Al Xadres och Axadrrr: Grekerna, som, troligtvis under Bagd.,dske K-lifernas tid lärde känna det af Arabernabenämnde der, som sagdt är, Zatrikion; Fransoserne le ^jféu des Echecs, och Germaniska nationerna Schnch-sptl (de förra a£ det Arabiska ordet Schek eller Scheik, de senare ai det Persiska SchachJ; de nyare Latinarne Ludum Scachorum,, och Italienarne StacchL

mSttet trettlotvStusen sjuhundta sextfoStta korn* hvilket vore mer hvete, Sn alla sAdesoiajrszin på- hela ¿ordklotet sedan verldens. skapelse torde ha innehllliu

T I L L A t. L M .t If tt E: f E: U.

Genom föregående Tidning är den benägne Läsarn redan pre» vercerad, att detta BLd,. som. han, na tager i sin

hand, år det sista a£ Elegant- Tidningen. Läsare och Författare befinna sig således midtemot hvarandra ; begge icke utan en viss förlägenhet, ej vetande huru de bäst vid afskedets stund skola bibehålla det7 lugn och den, väldighet, som anstår ädla och bildade mån^

Sedan en half timme står redan Föifuttarn bugande framför den benägne Läsarn, som borttorkar den tår, som simmar i hans blåa öga,, och qvafver den suck af outsågelig. smärta, som sakta Mfvex hins bröst- Författaren åter vill på ett tjeuligt sått låta den-ne första — hvrot han redan vet — stt- Elegant-Tidningen stralU

upphör.. „ och jusr emedan »Je lutfva hvaikin mer eller mindre att sågg hvarandia,. upps år de. s.. p it'o res ka scen üf förlägenhet. VÄfi Sr det lått får en Auktor, som vid sitt skrifbord kan skapa sig hvad ideal af Läsare han behagar och låta en hel verld dansa omkring sin. lampbely&'a kammare, att skrifva herrliga dedicationer, föic-tal — och tilL och med eitert;! ; men då‘ man, liksom vi, befinner sig- ansigre mot ansigte med honomåt der icke ;ä lätt, att finna på de rAtta orden eller ens den rårta tonen; Ty. ihuru god via Författarn ocksåi Sr med sin Beskyddare, »å är der dock dennes högsta nöje att i hans tal söka opp någon falsk bild, någon onyttig

Sirydnad, eller något oklassiskt ralcsårt: ja, kn;,ppt försöker den örrc att öppna munnen , förr ån hans panna låggi-c sig i kritiska, skry.nklor, hi.ns uåsa blir synbart spirsig^re,. ocli hela. den läsande varelsen allt mer och mer sm..kfull och lö/sråndig.

Men då Förf. omsider eiinrar sig, att oid äio oumbärliga för att åstadkomma, ert snmtal, så bemannar h.n sig äntligen,, och. begynner med svåfvande rösr r

"O Läsare, emedan du vet’*" - -• hä'r lirkar han i ny ångest::

i råtter tid påminner han sig „ att detta, gammalmodiga biuk, att tilltala läsarn med du-, uppkommit i, de tider,, då. auktorn trodde sig visare ån. denne, och alldeles ieke passar för, .vårt århundrade,, då hvar och en Jåsare hå.ler sig för så klok och förnäm som auk-tor, och- icke utan ett slags nedlåVandc ser ner på dess skrifvande person r som nästan anser sin åra desto- srörrt, ju flera läsare Ivan har. — Dock ån engå.ig iÖrnyar den Olycklige sin bugning ochi börjar ånyor

*’Herr Läsare T med' djüp vördnad nedlägger jag fÖr Edra fÖrter den 5o:de — ack, den sista— Numran af Elegant-Tidningen. Detta Blad har nu uppfyllt sin beståmmclse^som var att visa. huru cnElegant-Tidning; äfven i Sverige- vore möjlig, hvilket bevisningssått jag, liksom mina andra colleger i: den epliemcriska ligan,, dymedelst till--vågabragt, att jag på mitt Blad med stora bokståfvet låtit dittrycka denna titel. Vår Tidning är dessutom nu mera umbårlig, sedani Utg. af Jurnalen., som. alMl: söker hålla jemna steg med sin tid’,, äfven upptager mode-underrättelser och- festiviters-beskrifningar, m. m..

i sin förträffliga Jurnal, hvarföre vi, såsom Hr Läsarn vål vet,, under de sista nvåaaderne bytt om roller med h varandra r och Elegant.-Tidningen således öfverlemnat mode-artiklarna år Jurn.f T Att. o. Th. och deremot sjelf uppragit de lifferariska, som der icke funno någon plats. Vårt hufvud-förcmål har ständigt varit att intressera dtn värda Publiken; men om vi derunder någon gång i vissa saker skulle öppnat några nya asigter, förallmänligat vissa i vårf Jand innu dunkla begrepp, samt genom smärre och allmänt fattliga skildestycken sökt anvisa en sundare smak, så hoppss vi, att den billige Läsaren derför skall förlåta oss. Framför allt bedja vi honom icke uttyda hela Elegant-Tidningen, från N:o i ända till N:o 50, såsom cn djup och någorlunda vål underhållen ironi. För öirigt är det tyvärr en enda påbörjad uppsatts der, som icke fatt rum, ntmhi slutet af Rec. öfver Aura. Men om någon skulle vara intresserad att se detta slut, så ämnar jag i Dagiigf Allehanda be honom uppge sin adtlress, då han per posto skall erhålla hela paketet till sig. — Således då denna Tidning lemnar rum för en högre med-Jtäilarinna, utbe vi oss för EJer, Herr LäswÄ samtt den eleganta verlden fa presentera t;.!., rngen i P> 1 and¡1 de ^mnen, med hvilken Elegant-Tidningen icke har Förläggare och allraminst Författare gemensamme. Ånnu ägde jag mycket att säga den ädla Läsarn, om jag icke fruktade, att ej mera får rum i den femtionde Numran af vår Tidning."

Till svar på denna harang täcktes det Läsarn hålla följande klassiska tal : *

”Min k. Herr Författare? — Jag är sensible för det btmödan-de Ni användt att roa och förnöja mig: men hvad era

öfriga planer angår, vill j g hoppas de egentligen varit inga. Liksom den goda tonen i en sociere' är bäst, der som fins ingen, likr.så vill jag säga Er att en Tidning är god, ju mindre plan man kan upptäcka. — Jag tillsrår för öfrigt, att jag icke utan en djup rörelse kan taga afsked från Er och Er intressanta Veckoskrift; men tim ni en annan gång skulle behöfva mig och Publikum, så vet, att ni kan räkna på mig.”

En förnäm nick och en varsam handtryckning följde detta löfte; hvarefter Författaren af Elegant-Tidningen bockar sig ödmjukt, tillönskande* sina läsare och prenumeranter ett godt nytt år och <an god ny Tiduing.

Slut.